

Nøkkeltall om Informasjonssamfunnet 2004

Mads Hansen-Møllerud,
Annette Kalvøy, Geir Martin Pilskog
og Håkon Rød

Statistiske analyser

I denne serien publiseres analyser av statistikk om sosiale, demografiske og økonomiske forhold til en bredere leserkrets. Fremstillingsformen er slik at publikasjonene kan leses også av personer uten spesialkunnskaper om statistikk eller bearbeidingsmetoder.

Statistical Analyses

In this series, Statistics Norway publishes analyses of social, demographic and economic statistics, aimed at a wider circle of readers. These publications can be read without any special knowledge of statistics and statistical methods.

© Statistisk sentralbyrå, juni 2005
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen,
vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-6793-5 Trykt versjon
ISBN 82-537-6794-3 Elektronisk versjon
ISSN 0804-3321

Emnegruppe

10.03 Teknologiske indikatorer, inkl. IKT

Omslag: Siri Boquist
Trykk: Lobo Media as/750

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimalskilletegn	,

Føreord

Denne publikasjonen samanstill offisiell statistikk om informasjons- og kommunikasjonsteknologi og informasjonssamfunnet. Utvalde delar av ulike statistikkar har vorte samla for å gje ei skildring av statistikkområdet. Det er sett av plass til internasjonale samanlikningar for å syna Noregs posisjon i høve til andre land.

Publikasjonen er bygd opp med figurar og stutte tekstar, og skal gje eit lett tilgjengeleg oversyn over resultat og perspektiv innan ulike delemne.

Grunnlaget for publikasjonen er tidlegare publisert på heimesida til SSB og delvis gjennom ulike temapublikasjonar. Det er laga ein felles inngang til denne statistikken på www.ssb.no/ikt.

Statistisk sentralbyrå
Oslo/Kongsvinger 10. juni 2005

Øystein Olsen

Innhold

Føreord	3
Figurregister	7
Tabellregister	11
1. Innleiing	15
2. Informasjonssektoren	19
2.1. Informasjonssektoren. Sysselsetting	20
2.2. Informasjonssektoren. Sysselsettingsprofil	23
2.3. IKT-sektoren. Lønn for heltidsansatte	26
2.4. Informasjonssektoren. Omsetning	29
2.5. Informasjonssektoren. Verdiskapning	32
2.6. Informasjonssektoren. Lønnsomhet	34
2.7. Nyetableringer og konkurser	36
2.8. Eksport og import av IKT-varer	39
2.9. IKT-sektoren. Forskning og utvikling (FoU)	42
3. Infrastruktur	47
3.1. Fasttelefoni	48
3.2. Mobiltelefoni	50
3.3. Internettabonnement	51
3.4. Regionale perspektiv	53
3.5. Internasjonale perspektiv	58
4. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi i husholdningene	63
4.1. Hjemme-PC og andre IKT-produkter	64
4.2. Internett	66
4.3. Kjøp via Internett	72
4.4. Internasjonale perspektiv	74
5. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi i næringslivet	77
5.1. Internett-tilgang	78
5.2. Heimesider	80
5.3. Sal via Internett	81
5.4. Regionale perspektiv	83
5.5. Internasjonale perspektiv	85
6. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi i offentlig sektor	89
6.1. Bruk av IKT i kommunene	90
6.2. Bruk av IKT i fylkeskommunene	96
6.3. Bruk av IKT i staten	99
6.4. Internasjonale perspektiv	102

7. Trygghet	105
7.1. Digital signatur	106
7.2. IKT-tryggleik i næringslivet	108
7.3. IKT-sikkerhet i offentlig sektor	110
7.4. IKT-sikkerhet i husholdningene	112
7.5. Regionale perspektiv	114
7.6. Internasjonale perspektiv	115
8. IKT-kompetanse	119
8.1. IKT-kompetanse i husholdningene	120
8.2. IKT-kompetanse i arbeidsmarkedet	122
8.3. Utdanning innen Informasjons- og datateknologi	124
9. Definisjoner og avgrensninger	127
9.1. Informasjonssektoren	127
9.2. Eksport og import av IKT-varer	129
9.3. IT-stillinger	131
9.4. Utdanninger innen Informasjons- og datateknologi	132
9.5. Infrastruktur	133
Tidligere utgitt på emneområdet	135
De sist utgitte publikasjonene i serien Statistiske analyser	136

Figurregister

1. Innleiing

1.1. Tilgang til breiband i næringslivet, hushalda, kommunane og staten. 2004. Prosent	15
1.2. Bruk av Internett blant personar og føretak. 2004. Prosent	15
1.3. Eit rammeverk for statistikk om Informasjonssamfunnet	16

2. Informasjonssektoren

2.1.1. Sysselsettingen i IKT-sektoren og Innholdssektoren som andel av sysselsettingen i Norge. 2003. Prosent	20
2.1.2. Sysselsettingen i IKT-sektoren, Innholdssektoren og andre utvalgte næringsområder. 2003	20
2.1.3. Sysselsettingen i Informasjonssektoren fordelt på næringsgrupper. 2003. Prosent	21
2.1.4. IKT-sektoren. Sysselsetting etter næringsgruppe. 1995-2003	21
2.2.1. Kvinner som andel av de sysselsatte. IKT-sektoren og samlet næringsliv. 2003. Prosent	23
2.2.2. Kvinner som andel av de sysselsatte. Innholdssektoren og samlet næringsliv. 2003. Prosent	23
2.2.3. Sysselsatte etter alder. Informasjonssektor og samlet næringsliv. Prosent	24
2.2.4. Sysselsatte etter utdanningsnivå. IKT-sektor, Innholdssektor og samlet næringsliv. 2003. Prosent	24
2.2.5. Andel med høgere utdanning. Informasjonssektor og samlet næringsliv. 2003. Prosent	24
2.3.1. Gjennomsnittlig månedsfortjeneste for heltidsansatte i IKT-sektoren og andre næringsområder. 3. kvartal. 2003 og 2004. Kroner	26
2.3.2. Gjennomsnittlig månedsfortjeneste for heltidsansatte i IKT-sektoren. Fordelt på næringsområder. 3. kvartal. 2003 og 2004. Kroner	27
2.3.3. Gjennomsnittlig månedsfortjeneste for heltidsansatte i IKT-sektoren. Fordelt på kjønn og utdanningsnivå. 3. kvartal. 2004. Kroner	27
2.4.1. Omsetningen i IKT-sektoren og Innholdssektoren som andel av omsetningen i Norsk økonomi. 2003-2004. Prosent	29
2.4.2. Omsetning. IKT-sektoren, Innholdssektoren og andre utvalgte næringsområder. 2003 og 2004. Milliarder kroner	29
2.4.3. IKT-sektoren. Omsetning i næringsgruppene. 2003 og 2004. Milliarder kroner	30
2.4.4. Innholdssektoren. Omsetning i næringsgruppene. 2002 og 2003. Milliarder kroner	30
2.5.1. Verdiskapning. IKT-sektor, Innholdssektor og indeks for fastlandsøkonomi unntatt offentlig sektor. 1997-2002. Milliarder kroner	32
2.5.2. IKT-sektoren. Verdiskapning etter næringsgruppe. 1997-2002. Milliarder kroner	32
2.5.3. IKT-sektorens og Innholdssektorens andel av verdiskapningen i Norsk økonomi. 1997-2002. Prosent	33
2.5.4. Verdiskapning. IKT-sektoren, Innholdssektoren og andre utvalgte næringsområder. 1997 og 2002. Milliarder kroner	33
2.6.1. Driftsmargin. IKT-sektor, Innholdssektor og gjennomsnitt for alle næringer. 1998-2003 Prosent	34
2.6.2. Egenkapitalrentabilitet. IKT-sektor, Innholdssektor og gjennomsnitt for alle næringer. 1998-2003. Prosent	35
2.7.1. Antall nyetableringer pr konkurs i IKT-sektoren, Innholdssektoren og alle næringer. 2001-2004.	36

2.7.2. Antall ansatte i nyetableringer og sysselsatte i konkurser. IKT-sektor og Innholdssektor. 2003-2004	37
2.8.1. Import og eksport av IKT-varer. 1996-2004. Milliarder kroner	40
2.8.2. Import og eksport av IKT-varer som andel av handel med tradisjonelle varer. 1996-2004. Prosent	40
2.8.3. Import og eksport av IKT-varer etter varegruppe 2004. Millioner kroner	40
2.8.4. Eksport etter landsdel. 2004. Millioner kroner	41
2.9.1. Kostnader til egenutført og innkjøpt FoU. IKT-sektoren og andre næringsområder. 2003. Millioner kroner	43
2.9.2. Kostnader til egenutført og innkjøpt FoU. Næringsgrupper innenfor IKT-sektoren. 2003. Millioner kroner	43
2.9.3. Andel av FoU-driftsutgifter med formål informasjonsteknologi. 2003. Prosent	44
2.9.4. Andel av FoU-driftsutgifter med formål informasjonsteknologi. Næringsgrupper innenfor IKT-sektoren. Prosent	44
3. Infrastruktur	
3.1.1. Fasttelefonabonnement i privatmarkedet, 1999-2004	48
3.1.2. Fasttelefonabonnement i bedriftsmarkedet. 1999-2004	49
3.2.1. Antall mobiltelefonabonnement og kontantkort per 31/12 1994-2004	50
3.2.2. Antall sendte meldinger; SMS, MMS og innholdstjenester. Millioner meldinger. 1999-2004	50
3.3.1. Utviklingen i bredbåndsabonnement, 3. kvartal 2002 - 4. kvartal 2004	51
3.3.2. Privatmarkedet. Prosentvis fordeling av bredbåndsabonnement etter overføringskapasitet. 4. kvartal 2004	52
3.4.1. Privatmarkedet. Bredbåndsabonnement i prosent av husholdningene, fordelt på fylke. 4. kvartal 2004	53
3.4.2. Kommuner med flest bredbåndsabonnement i forhold til husholdninger. 4. kvartal 2004	54
3.4.3. Privatmarkedet. Bredbåndsabonnement i prosent av husholdningene, etter kommune. 4. kvartal 2004	55
3.5.1. Antall mobiltelefonabonnement per 100 innbyggere. 2003	58
3.5.2. Antall bredbåndsabonnement per 100 innbyggere, fordelt på teknologi, desember 2004. OECD	59
4. Informasjons- og kommunikasjons-teknologi i husholdningene	
4.1.1. Andel husholdninger som har tilgang til diverse IKT. 2. kvartal 2004	64
4.1.2. Bruk av PC, hyppighet og sted. Andel av befolkningen, etter kjønn. 2004	65
4.2.1. Andel husholdninger med tilgang til Internett, etter familietype og husholdningsinntekt. 2004	67
4.2.2. Andel personer med tilgang til Internett, etter kjønn og alder. 2004	67
4.2.3. Brukere av Internett og hyppighet siste 3 md. Andel av befolkningen, etter kjønn. 2004. Prosent	68
4.2.4. Internett brukt til ulike formål de siste 3 md. Andel av de som har vært på Internett siste 3 md. 2003 og 2004	68
4.3.1. Andel av befolkningen som har kjøpt eller bestilt varer eller tjenester til privat bruk over Internett. 2004	72
4.3.2. Type varer og tjenester handlet på Internett. Andel av de som har handlet på Internett siste 12 måneder, etter kjønn. 2004	73
4.3.3. Type problem som ble støtt på ved kjøp over Internett. Andel av de som har støtt på problem ved kjøp over Internett. 2004	73

4.4.1. Andel husholdninger som har tilgang til Internett hjemme. 2004	74
4.4.2. Andel av befolkningen som har brukt Internett minst en gang i uken. 2004	75
4.4.3. Andel av befolkningen som har handlet på Internett siste 3 måneder. 2004	75

5. Informasjons- og kommunikasjons-teknologi i næringslivet

5.1.1. Delen av alle føretak med tilgang til Internett. Føretak med 10+ sysselsette. 1998-2004. Prosent	78
5.1.2. Delen av alle føretak med ulike typer Internett-tilkopling. Føretak med 10+ sysselsette. 2004. Prosent	78
5.2.1. Delen av alle føretak med heimeside. Føretak med 10+ sysselsette. 1998-2004. Prosent	80
5.2.2. Delen av alle føretak med distribusjon av digitale varer/tenester via heimeside. Føretak med 10+ sysselsette. 1998-2004. Prosent	80
5.3.1. Delen til alle føretak med omsetning frå sal via Internett. Føretak med 10+ sysselsette. 1998-2003. Prosent	81
5.3.2. Volumet til Internett-salet. Føretak med 10+ sysselsette. 1999-2003. Milliardar kroner	82
5.4.1. Delen av alle føretak med tilgang til Internett, fordelt etter fylke. 10+ sysselsette. 2004. Prosent	83
5.4.2. Delen av alle føretak med heimeside, fordelt etter fylke. 10+ sysselsette. 2004. Prosent	83
5.5.1. Delen til Internett-omsetninga av total omsetning. 10+ sysselsette. 2004. Prosent	85
5.5.2. Delen av alle føretak som brukte Internett til kommunikasjon med styresmaktene. 10+ sysselsette. 2004. Prosent	86

6. Informasjons- og kommunikasjons-teknologi i offentlig sektor

6.1.1. Andelen kommuner med tilbud om ulike elektroniske tjenester. 2002-2005. Prosent	91
6.1.2. Andelen kommuner som anvendte ulike typer IT-systemer. 2002-2004. Prosent	92
6.1.3. Endringer som følge av IT-prosjekter på utvalgte områder. Andelen kommuner fordelt på graden av endring. 2004. Prosent	93
6.2.1. Andelen fylkeskommuner med tilbud om ulike elektroniske tjenester. 2004-2005. Prosent	96
6.2.2. Andelen fylkeskommuner som anvender ulike typer IT-systemer. 2004. Prosent	97
6.2.3. Endringer som følge av IT-prosjekter på utvalgte områder. Andelen fylkeskommuner fordelt på graden av endring. 2004. Prosent	97
6.3.1. Andelen foretak med tilbud om ulike elektroniske tjenester. 2004. Prosent	99
6.3.2. Andelen foretak som anvender ulike typer IT-systemer. 2004. Prosent	100
6.3.3. Endringer som følge av IT-prosjekter på utvalgte områder. Andelen foretak fordelt på graden av endring. 2004. Prosent	100
6.4.1. Andelen kommuner i Danmark og Norge med tilbud om ulike elektroniske tjenester. 2004. Prosent	102
6.4.2. Andelen fylker i Danmark og Norge med tilbud om ulike elektroniske tjenester. 2004. Prosent	103
6.4.3. Andelen kommuner i Danmark og Norge som benytter ulike typer IT-systemer. 2004. Prosent	103
6.4.4. Andelen amter i Danmark og fylkeskommuner Norge som benytter ulike typer IT-systemer. 2004. Prosent	104

7. Trygghet

7.1.1. Andelen kommuner, fylkeskommuner og statlige foretak som kommuniserte med digitale signaturer. 2004. Prosent	106
7.1.2. Andelen av alle foretak som kommuniserte med digital signatur. Foretak med 10+ sysselsatte. 2003-2004. Prosent	106

7.2.1. Delen av alle føretak med utvalde tryggleiksproblem. Føretak med 10+ sysselsette. 2003-2004. Prosent	108
7.2.2. Delen av alle føretak med utvalde tryggleikstiltak. Føretak med 10+ sysselsette. 2003-2004. Prosent	108
7.3.1. Andelen kommuner, fylkeskommuner og statlige foretak med ulike sikkerhetstiltak. 2004. Prosent	110
7.3.2. Andelen kommuner, fylkeskommuner og statlige foretak med ulike sikkerhetssystemer. 2004. Prosent	110
7.4.1. Sikkerhetsproblemer og sikkerhetstiltak, etter alder. Andel av de som har vært på Internett siste 12 md. 2004	112
7.5.1. Delen av alle føretak råka av virusåtak, fordelt etter fylke. 10+ sysselsette. 2004. Prosent .	114
7.5.2. Delen av alle føretak som brukte viruskontroll og verneprogramvare, fordelt etter fylke. 10+ sysselsette. 2004. Prosent	114
7.6.1. Andelen personer av de som har brukt Internett siste 12 måneder som har vært utsatt for datavirus. 2004. Prosent	115
7.6.2. Andelen kommuner i Danmark og Norge som har iverksatt ulike sikkerhetstiltak. 2004. Prosent	116
7.6.3. Andelen kommuner i Danmark og Norge som har tatt i bruk ulike sikkerhetssystemer. 2004. Prosent	116
7.6.4. Andelen av alle foretak som har oppdatert sikkerhetstiltak seneste tre måneder. 10+ sysselsatte. 2004. Prosent	117
8. IKT-kompetanse	
8.1.1. Andel av de som har brukt PC de siste 12 månedene som har utført ulike aktiviteter. 2004. Prosent	120
8.2.1. IKT-stillinger i IKT-sektor, Innholdssektor og næringslivet for øvrig. Antall i 1000. 2004	122
8.3.1. Antall fullførte utdanninger innen Informasjons- og datateknologi. 2000/2001-2002/2003	124
8.3.2. Antall fullførte utdanninger innen Informasjons- og datateknologi, fordelt på utdanningsnivå og kjønn. 2002/2003	125
8.3.3. Antall fullførte utdanninger innen Informasjons- og datateknologi blant kvinner, fordelt på utdanningens nivå. 2000/2001-2002/2003	125

Tabellregister

2. Informasjonssektoren

2.1.1. Informasjonssektoren. Sysselsatte personer, etter næringsområde. 1995-2003	22
2.2.1. Sysselsatte i Informasjonssektoren etter kjønn og alder. 2003. Prosent	25
2.2.2. Sysselsatte i Informasjonssektoren etter utdanningsnivå. 2003. Prosent	25
2.3.1. Gjennomsnittlig månedsfortjeneste for heltidsansatte i IKT-sektoren, etter næringsgruppe. 3. kvaral. 2003 og 2004. Kroner	28
2.3.2. Gjennomsnittlig månedsfortjeneste for heltidsansatte i IKT-sektoren, etter kjønn, utdanningsnivå. 3. kvartal. 2003 og 2004. Kroner	28
2.4.1. Informasjonssektoren. Omsetning. 1995-2004. Millioner kroner	31
2.5.1. Informasjonssektoren. Verdiskapning. 1997-2002. Millioner kroner	34
2.6.1. Driftsmargin. Informasjonssektoren. 1998-2003. Prosent	35
2.6.2. Egenkapitalrentabilitet. Informasjonssektoren. 1998-2003. Prosent	36
2.7.1. Antall åpne konkurser	38
2.7.2. Antall nyetableringer	38
2.7.3. Sysselsatte i åpne konkurser	38
2.7.4. Ansatte i nyetableringer	39
2.8.1. Eksport av IKT-varer etter varegruppe. 1996-2004. Millioner kroner	41
2.8.2. Import av IKT-varer etter varegruppe. 1996-2004. Millioner kroner	42
2.8.3. Eksport etter landsdeler. 2002-2004. Millioner kroner	42
2.9.1. Kostnader til forskning og utvikling (FoU). IKT-sektoren. 2003. Millioner kroner	45
2.9.2. Driftsutgifter til forskning og utvikling (FoU) med formål informasjonsteknologi. 2003. Prosent	45

3. Infrastruktur

3.1.1. Trafikkminutter originert fra fasttelefon etter trafikketretning. Gjennomsnittlig varighet per samtale. Privatmarkedet og bedriftsmarkedet 2004	49
3.2.1. Trafikkminutter fra mobiltelefon prosentvis fordelt på trafikketretning og gjennomsnittlig varighet per samtale, i privatmarkedet og bedriftsmarkedet	51
3.4.1. Privatmarkedet. Bredbåndabonnement fordelt etter overføringskapasitet og fylke. 4. kvartal 2004	56
3.4.2. Bedriftsmarkedet. Bredbåndabonnement fordelt etter overføringskapasitet og fylke. 4. kvartal 2004	57
3.5.1. Antall mobiltelefonabonnement per 100 innbyggere	60
3.5.2. Antall bredbåndabonnement per 100 innbyggere, fordelt på teknologi, desember 2004. OECD	61

4. Informasjons- og kommunikasjons-teknologi i husholdningene

4.1.1. Andel husholdninger som har tilgang til ulike IKT-produkter, etter familietype og husholdningsinntekt. 2. kvartal 2004	65
4.1.2. Bruk av PC de siste 3 månedene, etter kjønn, alder, utdanning og arbeidssituasjon. 2004. Prosent	66
4.2.1. Andel med ulike typer internettabonnement, etter familietype, husholdningsinntekt, kjønn, alder, utdanning og arbeidssituasjon. 2004	69
4.2.2. Brukere av Internett, hyppighet og sted siste 3 md. Andel av befolkningen, etter kjønn, alder, utdanning og arbeidssituasjon. 2004	70

4.2.3. Internett brukt til ulike formål de siste 3 md. Andel av de som har vært på Internett siste 3 md, etter kjønn, alder, utdanning og arbeidssituasjon. 2004	71
4.3.1. Type varer og tjenester handlet av de som har handlet på Internett siste 12 måneder, etter kjønn og alder. 2004	74
4.4.1. Andel av husholdningene som har tilgang til bredbånd hjemme. 2004	76
4.4.2. Internett brukt til ulike formål de siste 3 md. Andel av de som har vært på Internett de siste 3 md. 2004	76
5. Informasjons- og kommunikasjons-teknologi i næringslivet	
5.1.1. Delen av alle føretak med tilgang til Internett, etter mengd sysselsette og næringsområde. 1998-2004. Prosent	79
5.1.2. Delen av alle føretak med breiband, etter mengd sysselsette og næringsområde. 2001-2004. Prosent	79
5.2.1. Delen av alle føretak med heimeside, etter mengd sysselsette og næringsområde. 1998-2004. Prosent	81
5.3.1. Internett-sal. Delen av alle føretak med omsetning frå sal via Internett. Føretak med 10 sysselsette eller fleire. 1998-2003. Prosent	82
5.4.1. Delen av alle føretak med tilgang til Internett, etter fylke. 1998-2004. Prosent	84
5.4.2. Delen av alle føretak med heimeside, etter fylke. 1998-2004. Prosent	84
5.5.1. Delen til Internett-omsetninga i høve til total omsetning, føretak med 10 sysselsette eller fleire etter land. 2001-2003. Prosent	87
5.5.2. Delen av alle føretak som brukte Internett for kommunikasjon med styresmaktene, føretak med 10 sysselsette eller fleire etter land. 2003-2004. Prosent	87
6. Informasjons- og kommunikasjons-teknologi i offentlig sektor	
6.1.1. Tilgang til PC med Internett i grunnskolen. 2003	92
6.1.2. Andelen kommuner med tilbud om ulike elektroniske tjenester. 2002-2005 (Forventet). Prosent	93
6.1.3. Andelen kommuner med tilbud om ulike elektroniske tjenester, etter fylke og innbyggertall. 2004. Prosent	94
6.1.4. Andelen kommuner som anvender ulike typer IT-systemer. 2002-2004. Prosent	94
6.1.5. Endringer som følge av IT-prosjekter på utvalgte områder, andelen kommuner fordelt på grader av endring. 2004. Prosent	95
6.2.1. Andelen fylkeskommuner med tilbud om ulike elektroniske tjenester. 2004-2005 (Forventet). Prosent	98
6.2.2. Andelen fylkeskommuner som anvender ulike typer IT-systemer. 2004. Prosent	98
6.2.3. Endringer som følge av IT-prosjekter på utvalgte områder, andelen fylkeskommuner fordelt på grader av endring. 2004. Prosent	98
6.3.1. Andelen foretak med tilbud om ulike elektroniske tjenester. 2004. Prosent	101
6.3.2. Andelen foretak som anvender ulike typer IT-systemer. 2004. Prosent	101
6.3.3. Endringer på utvalgte områder som følge av IT-prosjekter, andelen foretak fordelt på graden av endring. 2004. Prosent	101
7. Trygghet	
7.1.1. Andelen kommuner, fylkeskommuner og statlige foretak som kommuniserte med digitale signaturer. 2004. Prosent	107
7.1.2. Andelen av alle foretak som kommuniserte ved hjelp av ulike sikkerhetstiltak. 2003-2004. Prosent	107
7.2.1. Delen av alle føretak utsett for ulike tryggleiksproblem seinaste året. 2003-2004. Prosent	109

7.2.2. Delen av alle føretak som brukte ulike tryggingstiltak. 2003-2004. Prosent	109
7.3.1. Andelen kommuner, fylkeskommuner og statlige foretak med ulike sikkerhetstiltak. 2004. Prosent.....	111
7.3.2. Andelen kommuner, fylkeskommuner og statlige foretak med ulike sikkerhetssystemer. 2004. Prosent.....	111
7.4.1. Andel av de som har brukt Internett siste 12 måneder som har vært utsatt for sikkerhetsproblemer og andelen med oppdatert antivirusprogram, etter kjønn, alder, utdanning og arbeidssituasjon. 2004	113
7.6.1. Andelen av alle foretak som har oppdatert sikkerhetstiltak seneste tre måneder, foretak med 10+ sysselsatte etter land. 2003-2004. Prosent	118
7.6.2. Andelen av alle foretak utsatt for virusangrep siste året, foretak med 10+ sysselsatte etter land. 2003-2004. Prosent	118
8. IKT-kompetanse	
8.1.1. Andel av de som har brukt PC som har utført ulike aktiviteter, etter kjønn, alder, utdanning og arbeidssituasjon. 2004. Prosent.....	121
8.2.1. Antall sysselsatte etter næring og type stilling. Antall i 1 000. 2004	123
8.3.1. Fullførte utdannelse innen Informasjons- og datateknologi. 2000/2001-2002/2003	126

Mads Hansen-Møllerud, Annette Kalvøy, Geir Martin Pilskog og Håkon Rød

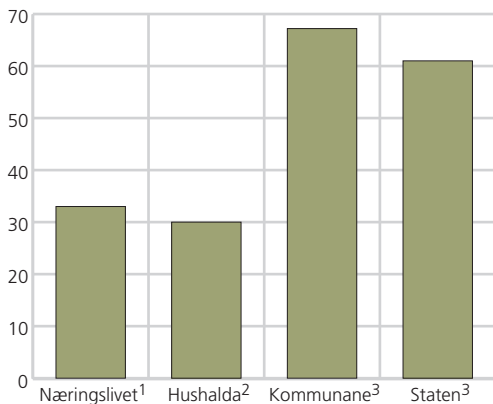
1. Innleing

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) brukast stendig meir i føretak, offentleg sektor og hushald. Resultatet er ein sterk og mangfaldig påverknad av sosiale og økonomiske tilhøve.

Verknadene speglast i endringar i næringsstrukturen og organiseringa av produksjonen. Nye produkt og nye marknader vert skapt i stort tempo. Det påverkar innhaldet i arbeidsfunksjonar og yrke og det påverkar samhandlinga mellom økonomiske aktørar og sektorar. Samstundes påverkar IKT tilhøva for menneskeleg samhandling og kontakt.

Samfunnsendringane stiller igjen store krav til det statistiske systemet som skal kasta ljøs over desse prosessane med kvantitativ informasjon. Statistikken om informasjonssamfunnet skal dekkja ei rad ulike område og trongen for tilpassing over tid er større enn på mange andre område. I tillegg til skildring av nasjonale tilhøve er dessutan internasjonale samanlikningar viktig.

Figur 1.1. Tilgang til breiband i næringslivet, hushalda, kommunane og staten. 2004. Prosent

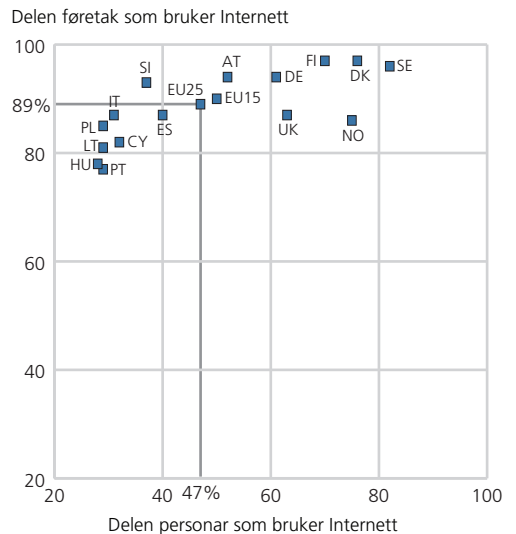
¹ Inkluderer berre føretak med minst 10 sysselsatte og breiband er definert som overføringskapasitet på minst 2 Mbit per sekund.

² Breiband er definert som fast oppkopling (i praksis overføringskapasitet høgare enn 128 kbit per sekund).

³ Breiband er definert som overføringskapasitet høgare enn 2 Mbit per sekund.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 1.2. Bruk av Internett blant personar og føretak. 2004. Prosent

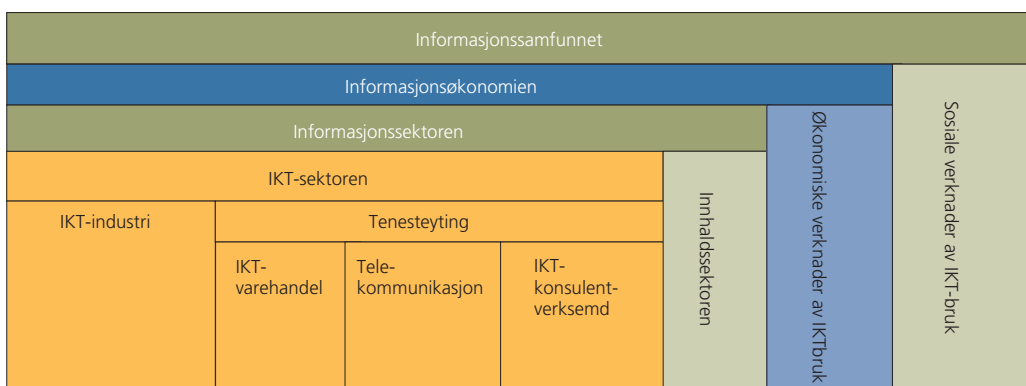
Kjelde: Eurostat.

Det finst mykje statistikk om dei delane av næringslivet, IKT-sektoren og Innhaldssektoren, som produserer varer og tenester for Informasjonssamfunnet. Førabels er berre IKT-sektoren gjeve ein internasjonalt akseptert definisjon. IKT-sektoren femner om IKT-industri, Varehandel med IKT, telekommunikasjon og IKT-konsulentverksemd. For Innhaldssektoren finst det førabels ingen internasjonal definisjon. Innhaldssektoren er difor basert på ei nasjonal avgrensing. SSB har likevel henta grunnleggjande vurderingar frå notat publisert av FN og OECD. Det er også teke omsyn til innspel frå nasjonale brukarar av statistikken. Denne avgrensinga av Innhaldssektoren må sjåast som førabels i påvente av utarbeiding av ei ålment akseptert internasjonal avgrensing.

Bruk av varer og tenester produsert av IKT-sektoren og Innhaldssektoren påverkar utviklinga innanfor hushald, næringsliv og offentleg sektor. Det er vedteke politiske målsetjingar for å auka bruken av IKT. SSB gjennomfører undersøkingar av tilgang og bruk av IKT innan ulike samfunnsområde, og hovudperspektiva frå desse undersøkingane er teke med i publikasjonen.

Dagens statistikkproduksjon dekkjer ikkje kunnskapstrongen fullt ut. Det gjeld både i Noreg og i andre land. Statistikkssystemet er stendig under utvikling. I denne publikasjonen har me samla utdrag frå den eksisterande statistikken til SSB. I tillegg inneheld publikasjonen norske data innhenta av Post- og teletilsynet og internasjonal statistikk frå Eurostat og OECD. Figuren nedanfor skisserer grovt ein del av områda statistikkproduksjonen om Informasjonssamfunnet skal dekkja.

Figur 1.3. Eit rammeverk for statistikk om Informasjonssamfunnet

Denne publikasjonen inneheld ikkje statistikk eller analyser av verknad, men SSB er i ferd med å utvikla slik statistikk.

Kapittelet om informasjonssektoren er utarbeidd av Mads Hansen-Møllerud og Annette Kalvøy. Kalvøy har skrive avsnitta 2.1, 2.2 og 2.9. Hansen-Møllerud har skrive avsnitta 2.3-2.8.

Dei to kapitla om infrastruktur og IKT i hushalda er skrive av Håkon Rød.

Kapittelet om IKT i næringslivet er skrive av Geir Martin Pilskog.

Kapittelet om IKT i offentleg sektor er skrive av Mads Hansen-Møllerud.

Kapittelet om tryggleik er utarbeidd av Mads Hansen-Møllerud, Geir Martin Pilskog og Håkon Rød. Hansen-Møllerud og Pilskog har skrive avsnitt 7.1. Pilskog har skrive avsnitta 7.2 og 7.5. Hansen-Møllerud har skrive avsnitt 7.3. Rød har skrive avsnitt 7.4. Avsnitt 7.6 er skrive av Hansen-Møllerud, Pilskog og Rød.

Kapittelet om kompetanse er utarbeidd av Mads Hansen-Møllerud og Håkon Rød. Rød har skrive avsnitt 8.1. Hansen-Møllerud har skrive avsnitta 8.2 og 8.3.

Annette Kalvøy og Mads Hansen-Møllerud

2. Informasjonssektoren

Informasjonssektoren produserer varer og tjenester for informasjonssamfunnet. Den består av en IKT-sektor og en Innholdssektor. IKT-sektoren omfatter næringsgruppene IKT-industri, IKT-varehandel, telekommunikasjon og IKT-konsulentvirksomhet. Disse næringsgruppene produserer og selger IKT-produkter, tilbyr telekommunikasjonstjenester, utvikler programvare og tilbyr tjenester knyttet til utvikling og drift av IT-systemer. Innholdssektoren består av næringsgrupper som produserer og distribuerer innhold gjennom ulike medier, og omfatter næringsgruppene forlagsvirksomhet, informasjonstjenester, radio og fjernsyn og film og video. Innhold er definert som tekst, lyd, bilde eller en kombinasjon av disse. Det er ikke skilt mellom elektroniske og tradisjonelle medier i forbindelse med distribusjonen av innhold.

I kapittel 9 er det beskrevet nærmere hvilke aktiviteter og næringer som inngår i henholdsvis IKT-sektoren og Innholdssektoren.

Dette kapitlet presenterer Informasjonssektorens økonomiske betydning og utvikling ved hjelp av følgende indikatorer:

- Sysselsetting
- Lønnsforhold
- Omsetning
- Verdiskapning
- Lønnsomhet
- Nyetableringer og konkurser
- Import og eksport av IKT-varer
- Forskning og utvikling

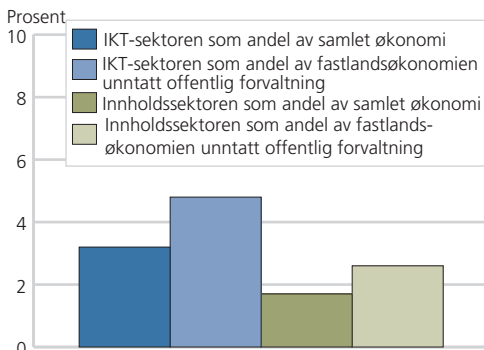
Høsten 2005 publiseres en rapport om det nordiske informasjonssamfunnet. Publikasjonen vil også inneholde internasjonale sammenlikninger for Informasjonssektoren.

2.1. Informasjonssektoren. Sysselsetting

Dette avsnittet belyser sysselsettingen i IKT-sektoren og Innholdssektoren. For IKT-sektoren er det tilgjengelig tall for perioden 1995-2003, mens det for Innholdssektoren er tilgjengelig tall for 2002-2003. Utviklingen ses i forhold til samlet næringsliv og i forhold til utvalgte næringsgrupper. Sysselsettingen i de ulike næringsgruppene innenfor IKT-sektoren og Innholdssektoren er også belyst.

- IKT-sektoren sysselsatte 72 909 personer i 2003 og utgjorde 4,8 prosent av sysselsettingen i fastlandsøkonomien unntatt offentlig forvaltning.
- Innholdssektoren sysselsatte 38 928 personer i 2003 og utgjorde 2,6 prosent av sysselsettingen i fastlandsøkonomien unntatt offentlig forvaltning.

Figur 2.1.1. Sysselsettingen i IKT-sektoren og Innholdssektoren som andel av sysselsettingen i Norge. 2003. Prosent

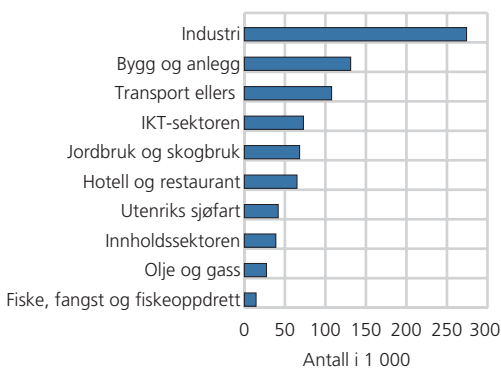

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Betydning

- IKT-sektoren og Innholdssektoren stod for henholdsvis 3,2 og 1,7 prosent av sysselsettingen i samlet økonomi.
- Sett i forhold til sysselsettingen i fastlandsøkonomien unntatt offentlig forvaltning, stod IKT-sektoren og Innholdssektoren for henholdsvis 4,8 og 2,6 prosent.

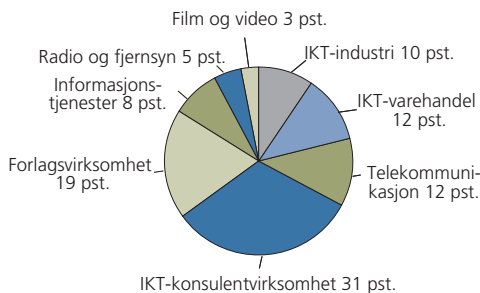
Figur 2.1.2. Sysselsettingen i IKT-sektoren, Innholdssektoren og andre utvalgte næringsområder. 2003

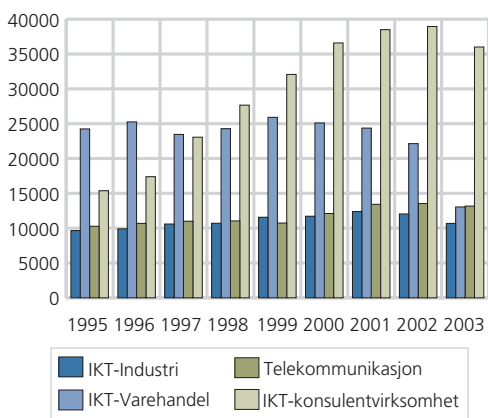
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Informasjonssektoren og andre næringer 2003

- Målt etter sysselsetting er Informasjonssektoren betydelig større enn olje og gass men klart mindre enn f.eks. industri.
- IKT-sektoren har litt flere sysselsatte enn jordbruk og skogbruk, mens Innholdssektoren har litt færre sysselsatte enn utenriks sjøfart.

Figur 2.1.3. Sysselsettingen i Informasjonssektoren fordelt på næringsgrupper. 2003. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.1.4. IKT-sektoren. Sysselsetting etter næringsgruppe. 1995-2003

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

IKT-næringsgrupper

- IKT-konsulentvirksomhet står for den største andelen av sysselsettingen i Informasjonssektoren og sysselsatte 36 011 personer i 2003.
- Forlagsvirksomhet sysselsatte 21 058 personer.
- Telekommunikasjon sysselsatte 13 168 personer.

IKT-sektoren 1995-2003

- IKT-konsulentvirksomhet har hatt en betydelig større vekst enn andre næringsgrupper og sysselsettingen er mer enn fordoblet siden 1995. Nedgangen i 2003 skyldes i stor grad en revisjon av næringsplasseringer.
- Sysselsettingen i de andre IKT-næringene har utviklet seg vesentlig svakere. IKT-varehandel har hatt et ganske stabilt antall sysselsatte i hele perioden. Sysselsettingen for 2003 er ikke sammenlignbar med tidligere årganger pga. ny avgrensning av IKT-varehandel.
- Tallet på sysselsatte innen telekommunikasjon og IKT-industri har økt med henholdsvis 28 og 11 prosent siden 1995.

Om statistikken

Statistikken for Informasjonssektoren i årene 1997-2003 bygger på de årlige strukturstatistikkene for de enkelte næringsområdene. Tallene for samlet økonomi og andre næringer er hentet fra nasjonalregnskapet. Sysselsettingen er oppgitt i antall sysselsatte personer.

Næringsstandarden som er grunnlaget for produksjon av næringsstatistikk, gjennomgikk en mindre revisjon i 2002. Dette har ført til endringer i avgrensningen av IKT-varehandel ved at virksomhet som ikke er IKT-relevant er tatt ut av definisjonen. Denne endringen gjelder fra og med 2003 og berører i tillegg til IKT-varehandel de aggregerte tallene

for IKT-sektoren og Informasjonssektoren. En større revisjon av næringsplasseringene innenfor IKT-konsulentvirksomhet har ført til mer presise tall fra og med 2003, men dette har gått på bekostning av sammenlignbarheten bakover i tid.

Se også kapittel 9 Definisjoner og avgrensninger

Internettreferanse: www.ssb.no/iktsys

Tabell 2.1.1. Informasjonssektoren. Sysselsatte personer, etter næringsområde. 1995-2003

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003 ¹
Informasjonssektoren	126 316	111 837¹
IKT-sektoren	59 538	63 234	68 110	73 685	80 290	85 521	88 673	86 674	72 909¹
IKT-Industri	9 641	9 902	10 597	10 704	11 569	11 715	12 379	12 043	10 686
IKT-Varehandel ² ...	24 251	25 258	23 457	24 279	25 913	25 106	24 369	22 133	13 044 ²
Telekommunikasjon	10 271	10 688	10 996	11 040	10 737	12 106	13 428	13 546	13 168
IKT-konsulentvirksomhet	15 375	17 386	23 060	27 662	32 071	36 594	38 497	38 952	36 011 ³
Innholdssektoren	39 642	38 928
Forlagsvirksomhet	21 833	21 058
Informasjonstjenester	9 301	9 302 ⁴
Radio og fjernsyn	5 282	5 376
Film og video	3 226	3 192

¹ Sysselsettingen for 2003 er ikke sammenlignbar med tidligere årganger pga. endringer i IKT-varehandel og IKT-konsulentvirksomhet.

² Foreløpige tall. Sysselsettingen for 2003 er ikke sammenlignbar med tidligere årganger pga. ny avgrensning av IKT-varehandel.

³ Revisjon av næringsplasseringer i 2003 vanskeliggjør sammenligning mot tidligere årganger.

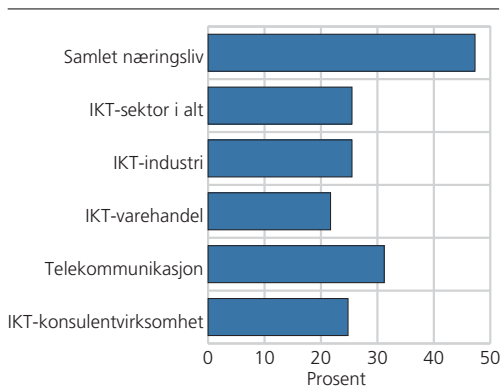
⁴ Foreløpige tall.

2.2. Informasjonssektoren. Sysselsettingsprofil

Dette avsnittet gir en profil av sysselsettingen i IKT-sektoren og Innholdssektoren. Sysselsettingen beskrives på bakgrunn av kjønn, alder og utdanning. Strukturen i sysselsettingen sammenliknes med samlet næringsliv og det er gjort sammenlikninger mellom næringsområdene i Informasjonssektoren.

- Informasjonssektoren har en lavere andel kvinner enn samlet næringsliv
- Tre av fire sysselsatte i IKT-sektoren er menn
- Radio og fjernsyn har flest sysselsatte med høyere utdanning

Figur 2.2.1. Kvinner som andel av de sysselsatte. IKT-sektoren og samlet næringsliv. 2003. Prosent

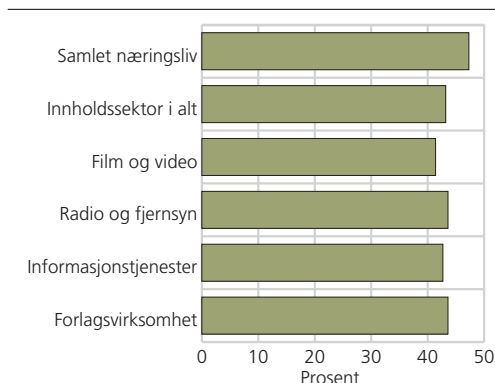

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Andel kvinner i IKT-sektoren

- Bare 26 prosent av de sysselsatte i IKT-sektoren er kvinner. I samlet næringsliv er kvinneandelen 47 prosent.
- Alle næringsgruppene innenfor IKT-sektoren har en lavere andel kvinner enn gjennomsnittet i næringslivet. Telekommunikasjon har den høyeste kvinneandelen, mens IKT-varehandel har den laveste.

Figur 2.2.2. Kvinner som andel av de sysselsatte. Innholdssektoren og samlet næringsliv. 2003. Prosent

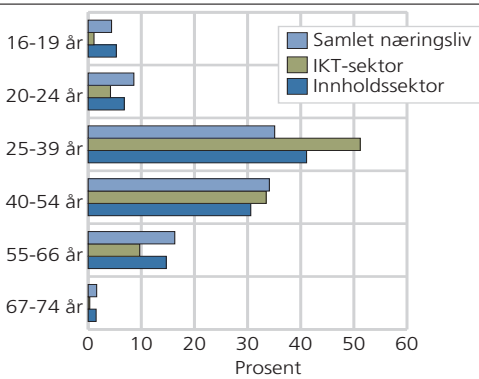

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Andel kvinner i Innholdssektoren

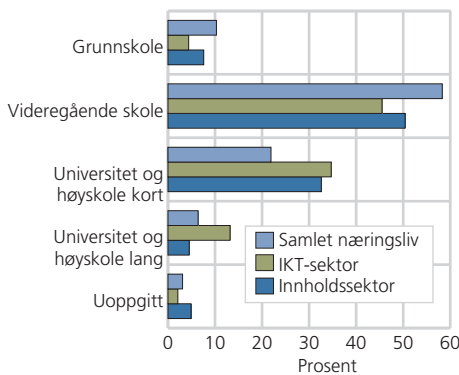
- I Innholdssektoren er 43 prosent av de sysselsatte kvinner. Kvinneandelen er dermed mye høyere enn i IKT-sektoren og er bare 4 prosent lavere enn gjennomsnittet i næringslivet.
- Det er små forskjeller mellom næringsgruppene. Flest kvinner finner vi innenfor forlagsvirksomhet og radio og fjernsyn.

Figur 2.2.3. Sysselsatte etter alder. Informasjonssektor og samlet næringsliv. Prosent

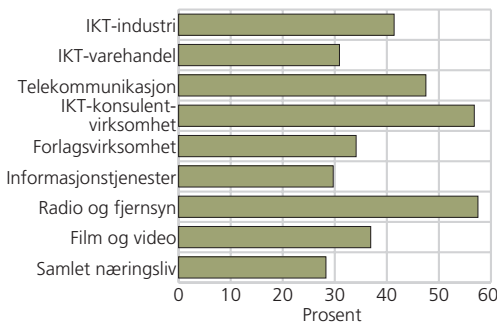
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.2.4. Sysselsatte etter utdanningsnivå. IKT-sektor, Innholdssektor og samlet næringsliv. 2003. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.2.5. Andel med høyere utdanning. Informasjonssektor og samlet næringsliv. 2003. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Aldersstruktur

- Over halvparten av de sysselsatte i IKT-sektoren er i alderen 25-39 år. Både yngre og eldre sysselsatte er underrepresentert i forhold til gjennomsnittet i næringslivet.
- Innholdssektoren har også flest sysselsatte i alderen 25-39 år, men har en noe større andel av yngre og eldre sysselsatte enn IKT-sektoren.

Utdanningsnivå

- Nærmere halvparten av de sysselsatte i IKT-sektoren har høyere utdanning. Gjennomsnittet for samlet næringsliv er 28 prosent. Bare 4 prosent av de sysselsatte i IKT-sektoren har ikke utdanning utover grunnskolen.
- 58 prosent av de sysselsatte i Innholdssektoren har ingen utdanning utover videregående skole. Andelen med høyere utdanning er likevel større enn gjennomsnittet i næringslivet.

Andel med høyere utdanning

- For alle næringsgruppene i Informasjonssektoren er andelen med høyere utdanning større enn gjennomsnittet i samlet næringsliv.
- Innenfor radio og fjernsyn har 58 prosent av de sysselsatte høyere utdanning, mens IKT-konsulentvirksomhet har en andel på 57 prosent. Informasjonstjenester har den laveste andelen av sysselsatte med høyere utdanning.

Om statistikken

Opplysningene om sysselsettingens fordeling på kjønn, alder og utdanning bygger på tall fra den registerbaserte sysselsettingsstatistikken i 4. kvartal 2003. Data for den registerbaserte sysselsettingsstatistikken er basert på flere ulike registre, hvor det viktigste er Rikstrygdeverkets arbeidstakerregister. Statistikken omfatter både lønnstakere og selvstendige, som har utført arbeid av minst én times varighet i referanseuka.

Se også kapittel 21 Definisjoner og avgrensninger.

Internettreferanse: Registerbasert sysselsettingsstatistikk, www.ssb.no/regsyst/

Tabell 2.2.1. Sysselsatte i Informasjonssektoren etter kjønn og alder. 2003. Prosent

	Kjønn		Alder					
	Menn	Kvinner	16-19 år	20-24 år	25-39 år	40-54 år	55-66 år	67-74 år
Samlet næringsliv	52,7	47,3	4,4	8,6	35,1	34,1	16,3	1,6
IKT-industri	74,5	25,5	0,8	2,5	42	38,7	15,5	0,5
IKT-varehandel	78,3	21,7	2,1	6,6	51,4	30,5	8,8	0,6
Telekommunikasjon	68,8	31,2	0,5	4,5	50,6	32,7	11,5	0,2
IKT-konsulentvirksomhet	75,2	24,8	1	3,7	54,4	33,3	7,3	0,3
Sum IKT-sektor	74,5	25,5	1,1	4,2	51,2	33,5	9,7	0,3
Forlagsvirksomhet	56,4	43,6	6	6,6	35,9	32,8	16,8	1,8
Informasjonstjenester	57,3	42,7	6,1	8,03	45,3	28,6	10,3	1,7
Radio og fjernsyn	56,4	43,6	1,2	4,6	49,4	28,7	15,4	0,7
Film og video	58,6	41,4	6,5	9,57	50	23,6	9,2	1
Sum Innholdssektor	56,8	43,2	5,3	6,8	41,1	30,6	14,7	1,5

Tabell 2.2.2. Sysselsatte i Informasjonssektoren etter utdanningsnivå. 2003. Prosent

	Grunnskole ¹	Videregående skole ²	Universitet og høyskole kort ³	Universitet og høyskole lang ⁴	Uoppgitt
Samlet næringsliv	10,3	58,3	21,9	6,4	3,1
IKT-industri	8,2	48,5	26,0	15,4	1,9
IKT-varehandel	6,0	61,1	26,2	4,8	1,9
Telekommunikasjon	2,9	48,0	35,6	11,9	1,6
IKT-konsulentvirksomhet	3,3	37,4	40,6	16,2	2,5
Sum IKT-sektor	4,4	45,5	34,7	13,2	2,1
Forlagsvirksomhet	8,2	51,9	29,0	5,1	5,8
Informasjonstjenester	8,1	57,1	26,8	2,9	5,0
Radio og fjernsyn	4,3	35,8	52,1	5,4	2,4
Film og video	8,3	51,5	33,8	3,1	3,3
Sum Innholdssektor	7,6	50,4	32,6	4,5	4,9

¹ Ikke medregnet personer med uoppgitt eller ingen fullført utdanning.

² Inkludert nivået "Påbygging til videregående utdanning" som omfatter utdanninger som bygger på videregående skole, men som ikke er godkjent som høyere utdanning.

³ Universitets- og høyskolenivå, kort; omfatter høyere utdanning t.o.m. 4 år.

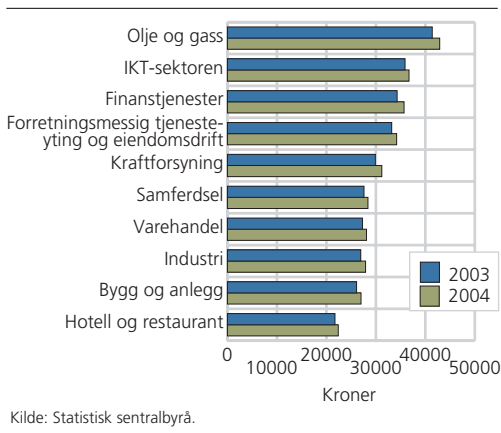
⁴ Universitets- og høyskolenivå, lang; omfatter utdanninger på mer enn 4 år, samt forskerutdanning.

2.3. IKT-sektoren. Lønn for heltidsansatte

Dette avsnittet belyser lønnsforholdene for heltidsansatte i IKT-sektoren for 2003 og 2004. Det er ikke utarbeidet lønnsstatistikk for innholdssektoren. Utviklingen ses i forhold til samlet næringsliv og i forhold til utvalgte næringsgrupper. Det er også sett på betydningen av kjønn og utdanningsnivå.

- Bare ansatte innenfor olje og gass hadde høyere månedslønn enn ansatte i IKT-sektoren i 2004.
- IKT-konsulentvirksomhet hadde det høyeste lønnsnivået innenfor IKT-sektoren.
- Heltidsansatte kvinner i IKT-sektoren tjente i gjennomsnitt 81 prosent av lønna til sine mannlige kolleger i 2004.

Figur 2.3.1. Gjennomsnittlig månedsfortjeneste for heltidsansatte i IKT-sektoren og andre næringsområder. 3. kvartal. 2003 og 2004. Kroner

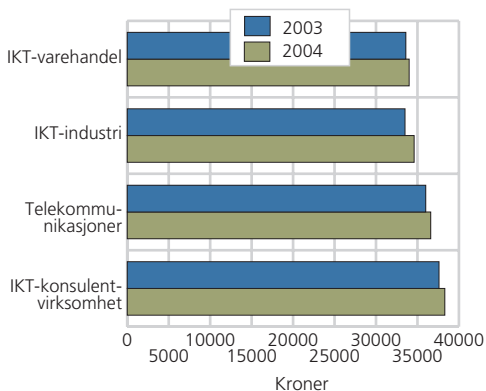

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Heltidsansatte i IKT-sektoren og andre næringer

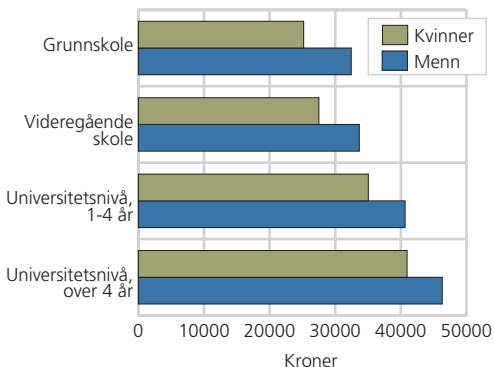
- Heltidsansatte i IKT-sektoren hadde en gjennomsnittlig månedslønn på 36 700 kroner per 3. kvartal 2004. Dette utgjorde en økning på 800 kroner eller 2,2 prosent fra samme tidspunkt 2003.
- Heltidsansatte innen olje og gass hadde en gjennomsnittlig månedslønn på 42 900 kroner på samme tidspunkt. De heltidsansatte i de andre utvalgte næringsområdene tjente mindre enn heltidsansatte IKT-sektoren.
- Gjennomsnittlig vekst i månedslønnen fra 2003 til 2004 var lavere for heltidsansatte i IKT-sektoren enn i andre næringsområder.

Figur 2.3.2. Gjennomsnittlig månedsfortjeneste for heltidsansatte i IKT-sektoren. Fordelt på næringsområder. 3. kvartal. 2003 og 2004. Kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.3.3. Gjennomsnittlig månedsfortjeneste for heltidsansatte i IKT-sektoren. Fordelt på kjønn og utdanningsnivå. 3. kvartal. 2004. Kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Næringsgrupper i IKT-sektoren

- Innenfor IKT-sektoren var heltidsansatte i IKT-konsulentvirksomhet de best betalte med en gjennomsnittlig månedslønn på 38 300 kroner i 2004.
- Heltidsansatte innenfor IKT-varehandel hadde i gjennomsnitt en månedslønn på 34 000 kroner og var dermed lavest betalt i IKT-sektoren.

Månedslønn etter kjønn og utdanningsnivå

- Heltidsansatte i IKT-sektoren med utdanning på grunnskolenivå tjente i gjennomsnitt 30 213 kroner i 2004. De som hadde en universitetsutdanning med en varighet på fire år eller mer hadde en gjennomsnittlig månedslønn på 45 558 kroner.
- Heltidsansatte kvinner hadde i gjennomsnitt en månedslønn på 31 198 kroner og dette tilsvarte 81 prosent av det deres mannlige kolleger tjente. Lønnsforskjellene mellom menn og kvinner var lavest blant de med høyest utdanning.

Om statistikken

Statistikken bygger på opplysninger for et utvalg av virksomheter med til sammen 36 826 heltidsansatte per 3. kvartal 2004. Det er ikke knyttet egen datainnsamling til lønnsstatistikken for ansatte i IKT-sektoren. Statistikken er sammenstilt av opplysninger fra lønnsstatistikken for ansatte i varehandel, industri, samferdsel og forretningsmessig tjenesteyting. Månedsfortjeneste i alt er benyttet til belyse lønnsnivået i IKT-sektoren og andre næringsområder. Det omfatter utbetalt avtalt lønn, uregelmessige tillegg og bonuser, provisjoner o.l. Overtidsgodtgjørelser er ikke medregnet i månedsfortjeneste i alt.

Internettreferanse: <http://www.ssb.no/emner/06/05/lonnikt/>

Tabell 2.3.1. Gjennomsnittlig månedsfortjeneste for heltidsansatte i IKT-sektoren, etter næringsgruppe. 3. kvartal. 2003 og 2004. Kroner

	2003 Månedsfortjeneste (kr)	2004 Månedsfortjeneste (kr)
IKT i alt	35 869	36 667
IKT Industri	33 520	34 585
IKT Varehandel ¹	33 572	34 012
Telekommunikasjoner	35 961	36 616
IKT Konsulentvirksomhet	37 608	38 283

¹ For 2003 er tallene endret grunnet ny avgrensning av IKT-varehandel og er derfor ikke sammenliknbare med tidligere årganger.

Tabell 2.3.2. Gjennomsnittlig månedsfortjeneste for heltidsansatte i IKT-sektoren, etter kjønn, utdanningsnivå. 3. kvartal. 2003 og 2004. Kroner

	2003 ¹ Månedsfortjeneste (kr)	2004 Månedsfortjeneste (kr)
Begge kjønn		
Utdanning i alt	35 869	36 667
Grunnskole (nivå 1-2)	29 510	30 213
Videregående skole (nivå 3-5)	31 518	32 017
Universitetsnivå, 1-4 år (nivå 6)	38 598	39 433
Universitetsnivå, over 4 år (nivå 7-8)	44 136	45 558
Menn		
Utdanning i alt	37 674	38 323
Grunnskole (nivå 1-2)	32 468	32 444
Videregående skole (nivå 3-5)	33 271	33 673
Universitetsnivå, 1-4 år (nivå 6)	39 909	40 653
Universitetsnivå, over 4 år (nivå 7-8)	45 006	46 314
Kvinner		
Utdanning i alt	30 206	31 198
Grunnskole (nivå 1-2)	24 826	25 192
Videregående skole (nivå 3-5)	27 002	27 508
Universitetsnivå, 1-4 år (nivå 6)	33 896	35 044
Universitetsnivå, over 4 år (nivå 7-8)	38 951	40 950

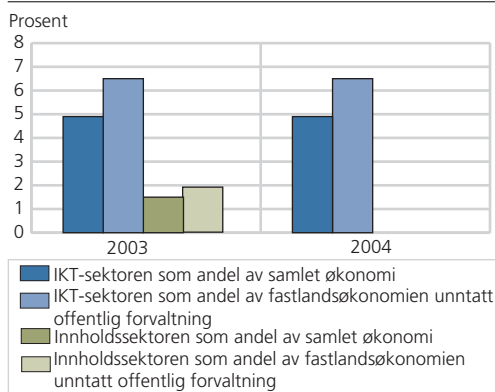
¹ For 2003 er tallene endret grunnet ny avgrensning av IKT-varehandel og er derfor ikke sammenliknbare med tidligere årganger.

2.4. Informasjonssektoren. Omsetning

Dette avsnittet belyser omsetningen i IKT-sektoren og Innholdssektoren. For IKT-sektoren er det tilgjengelig tall for perioden 1995-2004, mens det for Innholdssektoren er tilgjengelig tall for 2002-2003. Utviklingen ses i forhold til samlet næringsliv og i forhold til utvalgte næringsgrupper. Omsetningen i de ulike næringsgruppene innenfor IKT-sektoren og innholdssektoren er også belyst.

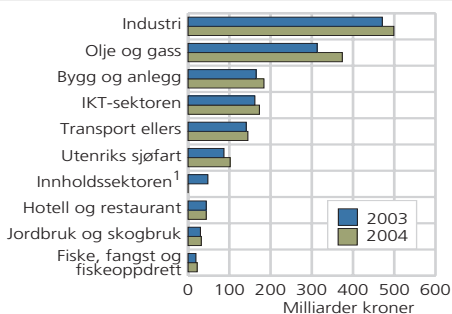
- IKT-sektoren omsatte for 173 milliarder kroner i 2004, som utgjorde 6,5 prosent av fastlandsøkonomien unntatt offentlig forvaltning.
- Innholdssektoren omsatte for 48 milliarder kroner i 2003. Dette utgjorde 1,9 prosent av fastlandsøkonomien unntatt offentlig forvaltning.

Figur 2.4.1. Omsetningen i IKT-sektoren og Innholdssektoren som andel av omsetningen i Norsk økonomi. 2003-2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.4.2. Omsetning. IKT-sektoren, Innholdssektoren og andre utvalgte næringsområder. 2003 og 2004. Milliarder kroner

¹ 2004-tall for innholdssektoren er ikke tilgjengelige før oktober 2005.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

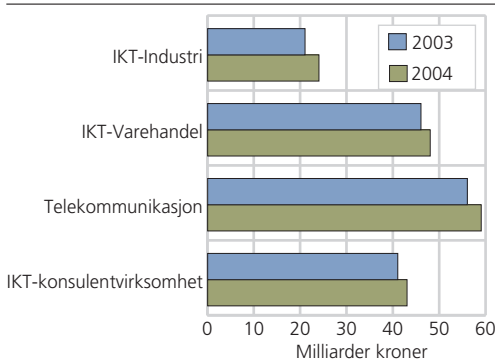
Betydning 2003-2004

- IKT-sektorens andel av samlet økonomi og fastlandsøkonomien unntatt offentlig forvaltning var på henholdsvis 4,9 og 6,5 prosent i både 2003 og 2004.
- Omsetningen i Innholdssektoren utgjorde 1,5 prosent av omsetningen i samlet økonomi i 2003. I forhold til fastlandsøkonomien unntatt offentlig forvaltning utgjorde omsetningen 1,9 prosent.

IKT-sektor, Innholdssektor og andre næringer 2003-2004

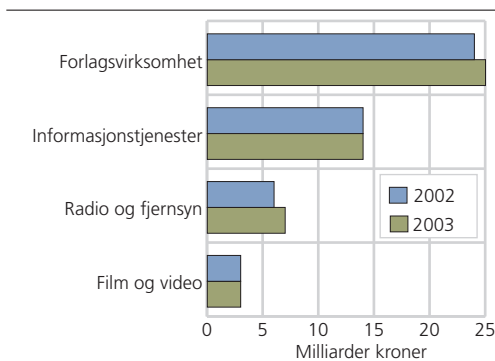
- Omsetningen i IKT-sektoren økte med om lag 7 prosent fra 162 milliarder kroner i 2003 til 173 milliarder kroner i 2004. Målt etter omsetning er IKT-sektoren nesten på størrelse med bygg- og anleggsnæringen.
- Innholdssektoren omsatte for 48 milliarder kroner i 2003. Dette er en vekst på 2 prosent fra året før. Omsetningen i innholdssektoren var på størrelse med hotell- og restaurantnæringen i 2003.

Figur 2.4.3. IKT-sektoren. Omsetning i næringsgruppene. 2003 og 2004. Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.4.4. Innholdssektoren. Omsetning i næringsgruppene. 2002 og 2003. Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Næringsgrupper i IKT-sektor og Innholdssektor

- Med en omsetning på 59 milliarder kroner var telekommunikasjon den klart største næringsgruppen innenfor IKT-sektoren i 2004. IKT-industri var den minste næringsgruppen med en omsetning på 24 milliarder kroner. Omsetningen i IKT-industri økte imidlertid med over 15 prosent fra 2003 til 2004 og dette er den klart sterkeste omsetningsveksten innenfor IKT-sektoren.
- Forlagsvirksomheten omsatte for 25 milliarder kroner i 2003 og dette utgjorde mer en 50 prosent av hele omsetningen i Innholdssektoren. Omsetningsveksten innenfor denne næringsgruppen var på 3 prosent fra året før og dette var mer enn veksten i de øvrige næringsgruppene i Innholdssektoren.

Om statistikken

Statistikken for Informasjonssektoren i årene 1995-2002 bygger på de årlige strukturstatistikene for de enkelte næringsområdene. Dette gjelder også for 2003 med unntak av IKT-varehandel, der tall fra korttidsstatistikken er benyttet direkte. For 2004 er korttidsstatistikken benyttet til å skrive fram tallene fra strukturstatistikken for alle næringsgrupper bortsett fra IKT-varehandel der korttidsstatistikken er benyttet direkte. Det blir ikke produsert korttidsstatistikk for næringene som inngår i Innholdssektoren og det er derfor ikke oppgitt 2004-tall for denne sektoren. Tallene for samlet økonomi og andre næringer er produksjon i basisverdi, som er hentet fra nasjonalregnskapet.

For IKT-varehandel er hele bruttoomsetningen regnet med. I nasjonalregnskapet trekkes verdien av innkjøpte handelsvarer ut og man regner bare avansen med i handels-

næringens produksjon. Det er korrigert for dette når IKT-sektorens andel av den samlede omsetningen i økonomien er beregnet. All omsetning er regnet eksklusive merverdiavgift.

Næringsstandarden, som er grunnlaget for produksjon av næringsstatistikk, gjennomgikk en mindre revisjon i 2002. Dette har ført til endringer i avgrensningen av IKT-varehandel ved at virksomhet som ikke er IKT-relevant er tatt ut av definisjonen. Denne endringen gjelder fra og med 2003 og berører i tillegg til IKT-varehandel de aggregerte tallene for IKT-sektoren og Informasjonssektoren. En større revisjon av næringsplasseringene innenfor IKT-konsulentvirksomhet har ført til mer presise tall fra og med 2003, men dette har gått på bekostning av sammenlignbarheten bakover i tid.

Se også kapittel 9 Definisjoner og avgrensninger.

Tabell 2.4.1. Informasjonssektoren. Omsetning, 1995-2004. Millioner kroner¹

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ²
Informasjonssektoren	234 742	210 832³	.
IKT-sektoren	116 954	128 422	144 672	160 582	176 045	186 856	192 257	187 380	162 411³	173 121
IKT-Industri	13 356	14 977	16 864	17 145	20 690	24 430	26 708	24 174	20 643	23 868
IKT-Varehandel ³ ..	57 029	60 161	63 071	67 837	71 917	68 814	70 138	66 231	45 642 ^{2,4}	47 921
Telekommunikasjon	31 535	35 205	40 521	45 066	46 976	51 847	47 902	52 342	55 542	58 718
IKT-konsulentvirksomhet	15 033	18 079	24 216	30 534	36 462	41 765	47 509	44 633	40 584 ⁵	42 614
Innholdssektoren	47 362	48 421	.
Forlagsvirksomhet	24 168	24 924	.
Informasjonstjenester	13 810	13 950 ²	.
Radio og fjernsyn	6 386	6 519	.
Film og video	2 998	3 028	.

¹ Eksklusive merverdiavgift.

² Foreløpige tall.

³ Omsetningen for 2003 er ikke sammenlignbar med tidligere årganger pga. endringer i IKT-varehandel og IKT-konsulentvirksomhet.

⁴ Omsetningen for 2003 er ikke sammenlignbar med tidligere årganger pga. ny avgrensning av IKT-varehandel.

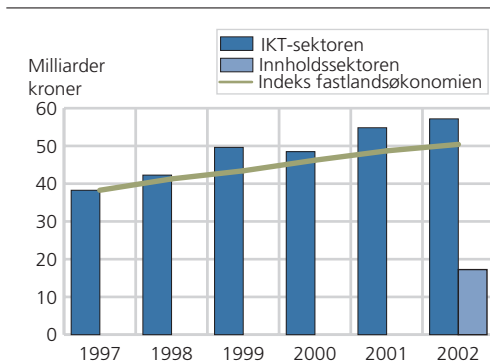
⁵ Revisjon av næringsplasseringer i 2003 vanskliggjør sammenligning mot tidligere årganger.

2.5. Informasjonssektoren. Verdiskapning

Dette avsnittet belyser verdiskapningen i IKT-sektoren og Innholdssektoren. For IKT-sektoren presenteres tall for perioden 1997-2002, mens det for Innholdssektoren er tilgjengelig tall for 2002. Utviklingen ses i forhold til samlet næringsliv og i forhold til utvalgte næringsgrupper. Verdiskapningen i de ulike næringsgruppene innenfor IKT-sektoren og Innholdssektoren er også belyst.

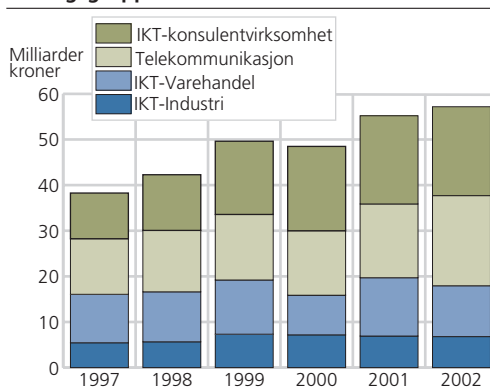
- Informasjonssektoren hadde en samlet verdiskapning på 74 milliarder kroner i 2002. Av disse ble 57 milliarder kroner skapt innenfor IKT-sektoren og 17 milliarder innenfor Innholdssektoren.
- Verdiskapningen i IKT-sektoren og Innholdssektoren utgjorde henholdsvis 5,9 og 1,8 prosent av verdiskapningen i fastlandsøkonomien unntatt offentlig forvaltning i 2002.

Figur 2.5.1. Verdiskapning. IKT-sektor, Innholdssektor og indeks for fastlandsøkonomi unntatt offentlig sektor. 1997-2002. Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.5.2. IKT-sektoren. Verdiskapning etter næringsgruppe. 1997-2002. Milliarder kroner

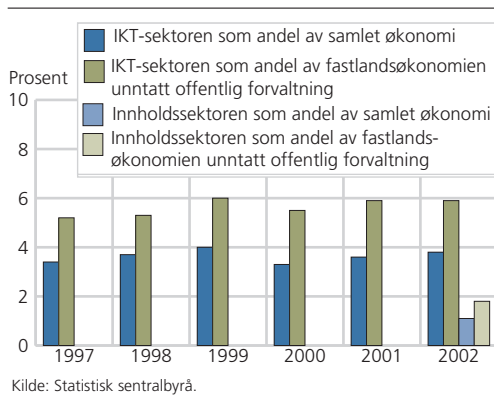

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

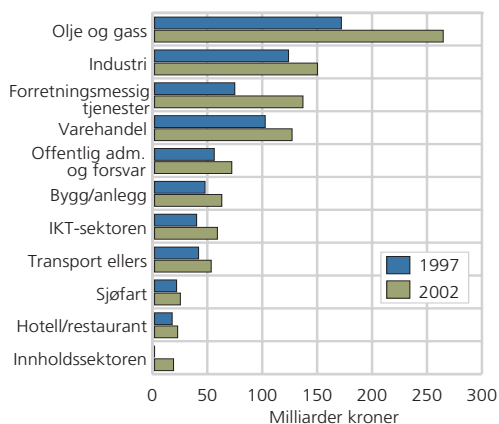
Utvikling 1997-2002

- Verdiskapningen i IKT-sektoren har økt med 49 prosent siden 1997. I samme periode har verdiskapningen i fastlandsøkonomien unntatt offentlig forvaltning økt med 32 prosent.
- Veksten i verdiskapningen innenfor IKT-sektoren skyldes i stor grad IKT-konsulentvirksomhet og telekommunikasjoner, der verdiskapningen har økt med henholdsvis 95 og 62 prosent fra 1997. Disse næringsgruppene sto for 34 og 35 prosent av verdiskapningen i IKT-sektoren i 2002. I samme periode økte verdiskapningen i IKT-industri og IKT-varehandel med henholdsvis 25 og 5 prosent.
- Forlagsvirksomheten sto for 61 prosent av verdiskapningen i Innholdssektoren i 2002.

Figur 2.5.3. IKT-sektorens og Innholdssektorens andel av verdiskapningen i Norsk økonomi. 1997-2002. Prosent

Figur 2.5.4. Verdiskapning. IKT-sektoren, Innholdssektoren og andre utvalgte næringsområder. 1997 og 2002. Milliarder kroner

Om statistikken

For IKT-sektoren og Innholdssektoren omfatter verdiskapningen bearbeidingsverdien til faktorpriser, og er hentet fra de årlige strukturstatistikkene på de enkelte næringsområder. Samlet økonomi tilsvare bruttonasjonalproduktet regnet i markedspris og er hentet fra nasjonalregnskapet. Verdiskapningen i de næringsområdene som IKT-sektoren sammenliknes med er hentet fra nasjonalregnskapet og er regnet som bruttoprodukt i basisverdi. De størrelsene som settes i forhold til hverandre er derfor ikke definert helt identisk, men dette vil ha liten betydning for sammenlikningene.

Se også kapittel 9 Definisjoner og avgrensninger.

Betydning 1997-2002

- I 2002 var IKT-sektorens andel av verdiskapningen i samlet økonomi på 3,8 prosent. Sett i forhold til fastlandsøkonomien unntatt offentlig forvaltning var andelen av verdiskapningen på 5,9 prosent. Disse andelene er henholdsvis 0,2 og 0,1 prosentpoeng lavere enn i toppåret 1999.
- Verdiskapningen i Innholdssektoren utgjorde 1,1 prosent av verdiskapningen i samlet økonomi og 1,8 prosent av fastlandsøkonomien unntatt offentlig forvaltning i 2002.

IKT-sektor, innholdssektor og andre næringer i 1997 og 2002

- Verdiskapningen i IKT-sektoren var litt lavere enn verdiskapningen i bygg- og anleggsnæringen i 2002. Mens verdiskapningen har økt med 49 prosent i IKT-sektoren siden 1997 har den økt med 33 prosent i bygg og anlegg. Til sammenligning var veksten innenfor forretningsmessig tjenesteyting på 85 prosent i samme periode.
- Innholdssektoren er noe mindre enn hotell- og restaurantnæringen når det gjelder verdiskapning.

Tabell 2.5.1. Informasjonssektoren. Verdiskaping. 1997-2002. Millioner kroner

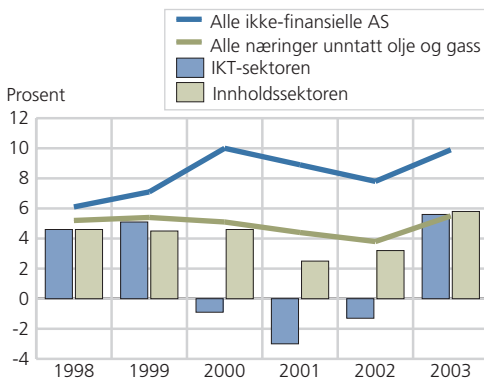
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Informasjonssektoren	74 424	.
IKT-sektoren	38 261	42 276	49 620	48 481	54 826	57 178	.
IKT-Industri	5 445	5 654	7 322	7 177	6 918	6 797	.
IKT-Varehandel	10 621	10 954	11 879	8 688	12 783	11 143	.
Telekommunikasjon	12 184	13 463	14 366	14 128	16 168	19 756	21 389
IKT-konsulentvirksomhet	10 011	12 205	16 053	18 488	19 329	19 482	19 956
Innholdssektoren	17 246	.
Forlagsvirksomhet	10 003	10 476	.
Informasjonstjenester	2 999	.
Radio og fjernsyn	2 599	2 854	3155
Film og video	917	926

2.6. Informasjonssektoren. Lønnsomhet

Dette avsnittet belyser lønnsomheten for aksjeselskap i Informasjonssektoren. Nøkkel-tall for Informasjonssektoren er sammenliknet med gjennomsnittet for alle ikke-finansielle aksjeselskap, både med og uten olje- og gassvirksomheten. Datagrunnlaget bygger på regnskapsstatistikk fra SSB, som igjen henter data fra Brønnøysund-registrene. Statistikken omfatter bare ikke-finansielle aksjeselskap.

- Driftsmarginene i Informasjonssektoren var på høyde med gjennomsnittet for alle aksjeselskaper i 2003 (eksklusive olje- og gassvirksomheten).
- I 2003 var egenkapitalrentabiliteten i IKT-sektoren og innholdssektoren høyere enn gjennomsnittet for alle AS.

Figur 2.6.1. Driftsmargin. IKT-sektor, Innholdssektor og gjennomsnitt for alle næringer. 1998-2003 Prosent

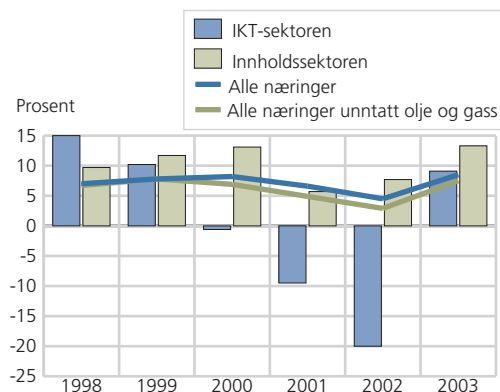
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Driftsmargin = Driftsresultat i prosent av driftsinntektene

Driftsmargin

- Næringene innenfor IKT-sektoren slet med lave og negative driftsmarginer i årene 2000 til 2002. I 2003 ser det ut som den negative trenden har snudd, og samlet for hele IKT-sektoren var driftsmarginen på 5,6 prosent.
- Innholdssektoren hadde også en positiv utvikling i driftsmarginen fra 2002 til 2003, da den ble beregnet til 5,8 prosent.
- Til sammenligning ble driftsmarginen for alle aksjeselskap utenom olje- og gassnæringen beregnet til 5,5 prosent, mens det samlet for alle ikke-finansielle aksjeselskap ble registrert en driftsmargin på 9,9 prosent i 2003.

Figur 2.6.2. Egenkapitalrentabilitet. IKT-sektor, Innholdssektor og gjennomsnitt for alle næringer. 1998-2003. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Egenkapitalrentabilitet= Ordinært resultat i prosent av egenkapital per 31. desember

Egenkapitalrentabilitet

- Etter tre år med til dels høy negativ avkastning på egenkapitalen, hadde IKT-sektoren en avkastning på 9,1 prosent i 2003.
- Innholdssektoren har i hele perioden 1998 til 2003 hatt positiv avkastning på egenkapitalen og i 2003 ble den beregnet til 13,3 prosent.
- Samlet for alle næringer var avkastningen på egenkapitalen 8,5 prosent i 2003. Ser vi bort fra olje- og gassvirksomheten var avkastningen på 7,5 prosent.

Om statistikken

Regnskapsstatistikken for informasjonsektoren bygger på de samme dataene som den generelle regnskapsstatistikken til Statistisk sentralbyrå. Statistikken omfatter alle innsendingspliktige selskaper som har sendt inn sine regnskaper på det tidspunktet Statistisk sentralbyrå innhenter data. Tallene for 2003 er foreløpige siden ikke alle innsendingspliktige selskaper har sendt inn sine regnskaper. På grunn av endringer i næringsstandarder er avgrensingen av IKT-varehandel endret fra og med 2003. Dette medfører et brudd i tidsseriene for IKT-varehandel, IKT-sektoren og informasjonsektoren. De beregnede nøkkeltallene er imidlertid sammenlignbare over tid.

Tabell 2.6.1. Driftsmargin. Informasjonsektoren. 1998-2003. Prosent

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Alle ikke-finansielle AS	6,1	7,1	10,0	8,9	7,8	9,9
Informasjonsektoren	4,6	5,0	0,1	- 1,9	- 0,4	5,7
IKT-sektoren	4,6	5,1	- 0,9	- 3,0	- 1,3	5,6
IKT-Industri	1,9	0,6	0,5	1,8	- 0,8	3,7
IKT-Varehandel	2,9	2,1	- 5,3	- 2,3	0,5	- 0,1
Telekommunikasjon	10,0	12,7	9,7	- 0,6	- 0,4	13,9
IKT-konsulentvirksomhet	2,1	2,2	- 11,4	- 10,5	- 5,0	1,2
Innholdssektoren	4,6	4,5	4,6	2,5	3,2	5,8
Forlagsvirksomhet	7,1	6,5	8,3	6,0	7,0	9,8
Informasjonstjenester	3,3	1,0	- 0,2	- 1,9	- 2,3	- 0,8
Radio og fjernsyn	0,4	4,3	1,0	- 2,7	- 0,8	3,3
Film og video	- 3,3	2,1	2,9	2,6	2,1	4,9

Driftsmargin = Driftsresultat i prosent av driftsinntektene.

Tabell 2.6.2. Egenkapitalrentabilitet. Informasjonssektoren. 1998-2003. Prosent

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Alle ikke-finansielle AS	7,0	7,8	8,2	6,6	4,5	8,5
Informasjonssektoren	13,7	10,5	0,8	- 7,8	- 15,7	9,7
IKT-sektoren	15,0	10,2	- 0,6	- 9,5	- 20,0	9,1
IKT-Industri	14,1	8,1	6,3	3,5	- 5,1	8,2
IKT-Varehandel	14,8	3,4	- 26,1	- 22,7	- 5,7	- 10,2
Telekommunikasjon	21,8	14,2	6,8	- 3,2	- 25,6	12,8
IKT-konsulentvirksomhet	1,6	4,2	- 19,2	- 36,1	- 19,3	2,9
Innholdssektoren	9,7	11,7	13,1	5,7	7,7	13,3
Forlagsvirksomhet	13,7	15,6	18,9	13,9	11,7	15,9
Informasjonstjenester	9,8	4,8	- 5,1	- 19,0	- 29,9	- 13,4
Radio og fjernsyn	4,1	- 0,6	1,1	- 15,2	5,6	10,5
Film og video	59,4	7,8	3,4	5,4	- 0,4	16,3

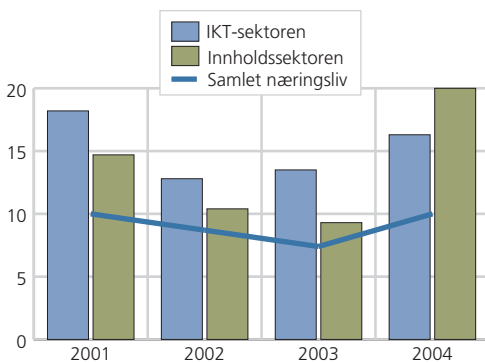
Egenkapitalrentabilitet= Ordinært resultat i prosent av egenkapital per 31. desember.

2.7. Nyetableringer og konkurser

Dette avsnittet gir en oversikt over konkurser og nyetableringer i Informasjonssektoren. Utviklingen i informasjonssektoren ses i forhold til samlet næringsliv. Datagrunnlaget er hentet fra statistikken over åpnete konkurser og foretaksstatistikken.

- For hvert foretak som gikk konkurs ble det etablert henholdsvis 20 og 16,3 nye foretak i innholdssektoren og IKT-sektoren i 2004.
- Det ble ansatt flere personer i de nyetablerte foretakene enn antall sysselsatte som ble berørt av konkurser.

Figur 2.7.1. Antall nyetableringer pr konkurs i IKT-sektoren, Innholdssektoren og alle næringer. 2001-2004.

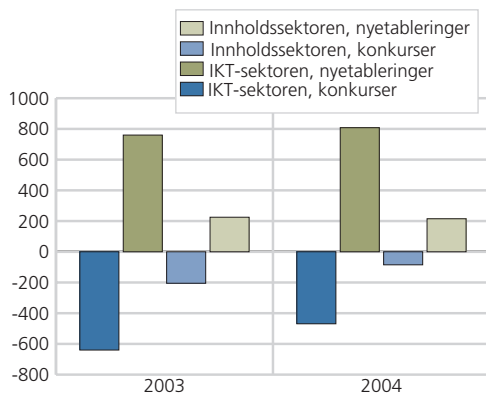

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Antall nyetableringer og konkurser

- I IKT-sektoren ble det i 2004 etablert 16,3 foretak for hvert foretak som gikk konkurs. Denne andelen er høyere enn de to foregående årene, men lavere enn i 2001 da det ble etablert 18,2 nye foretak for hvert foretak som gikk konkurs.
- I Innholdssektoren ble det etablert 20 nye foretak for hvert foretak som gikk konkurs i 2004. Denne andelen er vesentlig høyere enn det som ble registrert de tre foregående årene.
- Til sammenligning ble det i det samlede næringsliv etablert 10 nye foretak for hvert foretak som gikk konkurs i 2004. Dette representerer en økning fra året før, men denne økningen er langt mer beskjeden enn den som ble registrert i Innholdssektoren og IKT-sektoren.

Figur 2.7.2. Antall ansatte i nyetableringer og sysselsatte i konkurser. IKT-sektor og Innholdssektor. 2003-2004

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Antall ansatte og sysselsatte

- Det var 1023 ansatte i nyetablerte foretak i Informasjonssektoren i 2004. Dette er en økning på 3,8 prosent fra året før.
- Samtidig var det en nedgang på 34,4 prosent i antall sysselsatte som ble rammet av konkurser. I 2004 omfattet dette 554 sysselsatte i Informasjonssektoren.
- Det ble altså registrert 469 flere ansatte i de nyetablerte foretakene enn antall sysselsatte i de konkursrammede foretakene. Forskjellen i antall sysselsatte vil være noe større siden dataene for antall ansatte i nyetablerte foretak ikke inkluderer eierne.

Om statistikken

Kapitlet bygger på SSBs statistikk over åpnete konkurser og nyetablerte foretak. Statistikken over konkurser omfatter både foretakskonkurser og personlige konkurser. Personlige konkurser fordeles bare på 2-sifrede næringsgrupper. For informasjonssektoren er personlige konkurser derfor regnet med bare for næringsgruppen IKT-konsulentvirksomhet. Med informasjon om alle personlige konkurser i IKT-sektoren ville sektorens andel av samlet antall konkurser vært noe høyere enn det som fremkommer i dette kapitlet. Nyetablering er nye foretak korrigert for eierskifter. Det vil si at nye foretak som overtar en eksisterende virksomhet ikke regnes som en nyetablering, men bare som ett nytt foretak.

Se også kapittel 9 Datagrunnlag og definisjoner

Internettreferanse: www.ssb.no/konkurs
www.ssb.no/emner/10/01/foretak/

Tabell 2.7.1. Antall åpne konkurser

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Alle næringer	3 347	3 243	3 576	3 562	4 473	5 223	4 297
Informasjonssektoren	226	189	179	248	353	348	255
IKT-sektoren	137	128	129	187	259	232	190
IKT-Industri	9	8	2	3	12	12	4
IKT-Varehandel ¹	75	76	84	70	103	58	59
Telekommunikasjon	7	4	3	8	5	12	10
IKT-konsulentvirksomhet ..	46	40	40	106	139	150	117
Innholdssektoren	89	61	50	61	94	116	65
Forlagsvirksomhet	14	14	10	8	9	26	12
Informasjonstjenester	56	36	31	43	71	67	45
Radio og fjernsyn	13	2	3	4	4	4	1
Film og video	6	9	6	6	10	19	7

¹ Ny avgrensning fra og med 2003, se om-statistikken.

Tabell 2.7.2. Antall nyetableringer

	2001	2002	2003	2004
Alle næringer	35 537	39 041	38 747	43 068
Informasjonssektoren	4 302	4 304	4 207	4 401
IKT-sektoren	3 408	3 322	3132	3 104
IKT-Industri	28	21	30	57
IKT-Varehandel ¹	425	403	281	256
Telekommunikasjon	78	79	150	132
IKT-Konsulentvirksomhet	2 877	2 819	2 671	2 659
Innholdssektoren	894	982	1 075	1 297
Forlagsvirksomhet	154	136	166	214
Informasjonstjenester	505	593	639	710
Radio og fjernsyn	19	29	23	31
Film og video	216	224	247	342

¹ Ny avgrensning fra og med 2003, se om-statistikken.

Tabell 2.7.3 Sysselsatte i åpne konkurser¹

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Alle næringer	5 818	7 645	8 164	9 275	13 761	14 633	10851
Informasjonssektoren	405	410	473	673	1 062	845	554
IKT-sektoren	214	277	283	584	826	640	469
IKT-Industri	40	64	..	5	97	94	100
IKT-Varehandel ²	122	196	259	191	429	163	120
Telekommunikasjon	3	86	73	9	27
IKT-konsulentvirksomhet ..	52	17	21	302	227	374	222
Innholdssektoren	191	133	190	89	236	205	85
Forlagsvirksomhet	56	35	95	11	19	30	6
Informasjonstjenester	92	68	69	62	176	120	57
Radio og fjernsyn	35	4	8	13	18	18	1
Film og video	8	26	18	3	23	37	21

¹ Oppgave over sysselsetting refererer seg til siste normale driftsår.

² Ny avgrensning fra og med 2003, se om-statistikken.

Tabell 2.7.4. Ansatte i nyetableringer

	2001	2002	2003	2004
Alle næringer	17 361	20 967	18 139	28 041
Informasjonssektoren	1 822	1 513	1 015	1 023
IKT-sektoren	1 625	1 194	760	808
IKT-Industri	216	3	50	160
IKT-Varehandel ¹	334	349	146	225
Telekommunikasjon	22	71	93	32
IKT-konsulentvirksomhet	1 053	771	471	391
Innholdssektoren	197	319	255	215
Forlagsvirksomhet	22	65	23	59
Informasjonstjenester	151	213	159	134
Radio og fjernsyn	-	2	21	-
Film og video	24	39	52	22

¹ Ny avgrensning fra og med 2003, se om-statistikken.

2.8. Eksport og import av IKT-varer

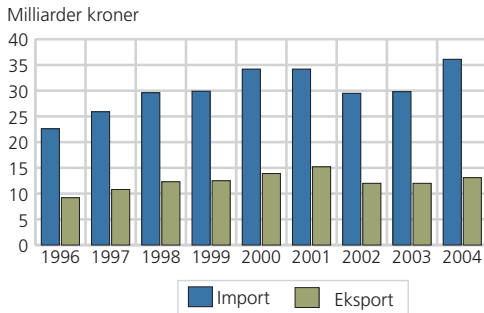
Dette avsnittet beskriver utenrikshandelen med IKT-varer for perioden 1996-2004. Balansen mellom eksport og import er belyst og handelen med IKT-varer ses i forhold til samlet eksport og import av tradisjonelle varer*. Eksporten av IKT-varer er fordelt på landsdeler for perioden 2002-2004. Avgrensningen av IKT-varer bygger på en nordisk definisjon som er blitt brukt siden 1999 og er brutt ned på 6 ulike varegrupper. Handel med IKT-tjenester er ikke regnet med på grunn av manglende datatilgang.

- I 2004 ble det importert IKT-varer for mer enn noen gang tidligere.
- Eksporten av IKT-varer som andel av samlet eksport av tradisjonelle varer, var i 2004 lavere enn noen gang siden 1996.
- Importen er størst av datamaskiner, mens eksporten er størst av telekommunikasjonsutstyr.
- Oslo og Akershus er størst og Hedmark og Oppland er minst på eksport av IKT-varer.

* Tradisjonell eksport omfatter alle varer utenom skip, oljeplattformer, råolje, naturgass og kondensater.

* Tradisjonell import omfatter alle varer utenom skip og oljeplattformer

Figur 2.8.1. Import og eksport av IKT-varer. 1996-2004. Milliarder kr

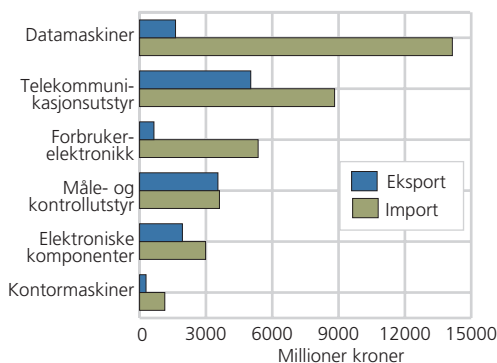
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.8.2. Import og eksport av IKT-varer som andel av handel med tradisjonelle varer. 1996-2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.8.3. Import og eksport av IKT-varer etter varegruppe 2004. Millioner kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Samlet import og eksport

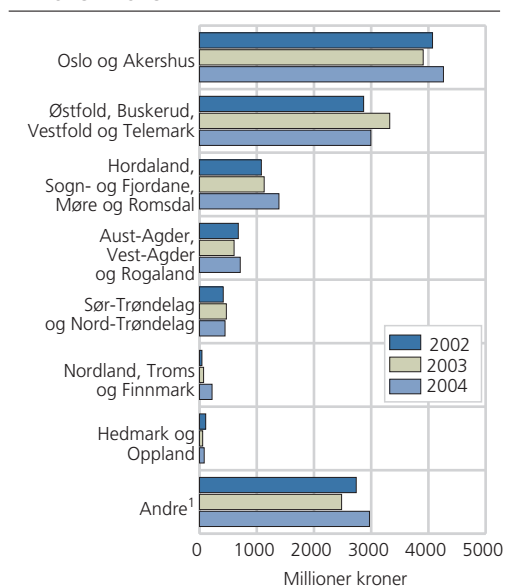
- I 2004 ble det importert IKT-varer for 36,1 milliarder kroner. Dette er mer enn noen gang tidligere og det tilsvarte en vekst på 20,9 prosent i forhold til året før.
- Eksporten hadde en positiv utvikling i 2004 og økte med 8,5 prosent fra året før til 13,1 milliarder kroner. Det er imidlertid et stykke igjen til toppåret 2001 da det ble eksportert IKT-varer for 15,2 milliarder kroner.

Andelen av handelen med tradisjonelle varer

- Importen av IKT-varer utgjorde 11,3 prosent av den samlede importen av tradisjonelle varer i 2004. Denne andelen er 0,9 prosentpoeng lavere enn i toppåret 2001.
- Eksporten av IKT-varer utgjorde 5,8 prosent av den samlede eksporten av tradisjonelle varer i 2004. Dette er den laveste andelen som er registrert i hele perioden fra 1996 til 2004 og 1,2 prosentpoeng lavere enn i 2001.

Import og eksport etter varegruppe

- I 2004 ble det importert datamaskiner for 14 milliarder kroner. Dette tilsvarte 39 prosent av den samlede importen av IKT-varer. Videre utgjorde telekommunikasjonsutstyr og forbrukerelektronikk henholdsvis 24 og 15 prosent av den samlede importen av IKT-varer.
- Telekommunikasjonsutstyr er den største varegruppen når det gjelder eksport. I 2004 ble det eksportert for 5 milliarder kroner av denne varegruppen og dette tilsvarte 38 prosent av den samlede eksporten av IKT-varer. Måle- og kontrollutstyr er den nest største varegruppen og utgjorde 27 prosent av den samlede eksporten.

Figur 2.8.4. Eksport etter landsdel. 2004.
Millioner kroner

¹ Produsert i utlandet, produsert i utlandet til direkte transitt og ukjent opprinnelsesfylke
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Eksport etter landsdel

Ved eksport av IKT-varer blir opprinnelsesfylke registrert. På bakgrunn av disse registerdataene kan eksporten av IKT-varer fordeles på landsdel:

- Fra Oslo og Akershus ble det eksportert IKT-varer for 4,3 milliarder kroner i 2004. Dette utgjorde 33 prosent av den samlede eksporten av IKT-varer.
- Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark eksporterte IKT-varer for 3 milliarder kroner og dette tilsvarte 23 prosent av den samlede eksporten av IKT-varer.
- Hedmark og Oppland har den laveste andelen av IKT-eksporten med 0,6 prosent.
- Varer som videregjøres og hvor mer enn halvparten av verdien er skapt i utlandet inngår i kategorien «Andre» sammen med varer i direkte transitt og varer med ukjent opprinnelsesfylke. Til sammen utgjorde dette 2,9 milliarder kroner eller 23 prosent av den samlede eksporten av IKT-varer.

Om statistikken

Denne statistikken omfatter varegruppene telekommunikasjonsutstyr, forbrukerelektronikk, datamaskiner, elektroniske komponenter, kontormaskiner og måle- og kontrollutstyr (se kap 9.2). Eksport og import av IKT-tjenester – for eksempel programvare – er ikke inkludert i statistikken. Tradisjonell eksport omfatter alle varer utenom skip, oljeplattformer, råolje, naturgass og naturlige gasskondensater. Tradisjonell import omfatter alle varer utenom skip og oljeplattformer. Foreløpige tall fra Utenrikshandelen med varer utgjør datagrunnlaget for artikkelen. Alle tall er i løpende priser.

Internettreferanse: <http://www.ssb.no/emner/09/05/iktuh/>

Tabell 2.8.1. Eksport av IKT-varer etter varegruppe. 1996-2004. Millioner kroner

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
IKT-varer i alt	9 222	10 775	12 280	12 516	13 908	15 167	12 004	12 045	13 073
Telekommunikasjonsutstyr	3 502	4 606	5 017	4 706	5 249	5 139	4 064	4 425	5 028
Forbrukerelektronikk	262	384	469	436	659	1 437	544	549	649
Datamaskiner	2 241	2 723	3 109	3 515	3 480	2 812	2 111	1 855	1 625
Elektroniske komponenter	1 229	893	954	1 040	1 381	2 126	1 521	1 622	1 936
Kontormaskiner	191	130	295	358	505	413	448	360	291
Måle- og kontrollutstyr	1 798	2 038	2 435	2 461	2 633	3 239	3 315	3 234	3 543

Tabell 2.8.2. Import av IKT-varer etter varegruppe. 1996-2004. Millioner kroner

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
IKT-varer i alt	22 569	25 860	29 608	29 947	34 242	34 152	29 519	29 833	36 067
Telekommunikasjonsutstyr	5 324	5 794	7 359	7 559	9 223	8 202	6 432	6 691	8 821
Forbrukerelektronikk	2 494	2 724	3 050	3 124	3 819	4 333	4 282	4 566	5 362
Datamaskiner	9 006	11 017	12 288	12 587	13 746	13 880	12 328	11 991	14 148
Elektroniske komponenter	2 475	2 824	3 019	2 915	3 717	3 696	2 539	2 490	2 985
Kontormaskiner	921	946	1 055	972	1 047	1 101	982	999	1 140
Måle- og kontrollutstyr	2 349	2 554	2 837	2 790	2 690	2 940	2 956	3 097	3 612

Tabell 2.8.3. Eksport etter landsdeler¹. 2002-2004. Millioner kroner

	2002	2003	2004
Hele landet	12 004	12 045	13 073
Oslo og Akershus	4 072	3 909	4 263
Hedmark og Oppland	108	55	82
Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark	2 868	3 324	2 994
Aust-agder, Vest-agder og Rogaland	678	604	712
Hordaland, Sogn- og Fjordane, Møre og Romsdal	1 081	1 130	1 388
Sør-Trøndelag og Nord-trøndelag	415	469	446
Nordland, Troms og Finnmark	42	71	219
Andre ²	2 739	2 483	2 970

¹ Registrert etter opprinnelsesfylke.

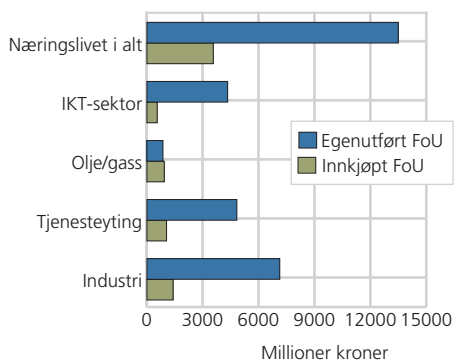
² Omfatter varer som er importert for direkte transitt, varer med ukjent opprinnelsesfylke og varer der mer enn 50% av verdiskapningen er utført i utlandet.

2.9. IKT-sektoren. Forskning og utvikling (FoU)

Dette avsnittet belyser IKT-sektorens kostnader til forskning og utviklingsarbeid (FoU). Innholdssektoren er ikke tatt med i avsnittet, siden datamaterialet her er svært begrenset. Næringslivets FoU innsats i Norge er mer enn femdoblet siden 1970, og en stor del går til forskning og utvikling i informasjonsteknologi. Sammenligninger er gjort mot andre næringsområder og mellom næringsgruppene innen IKT sektoren.

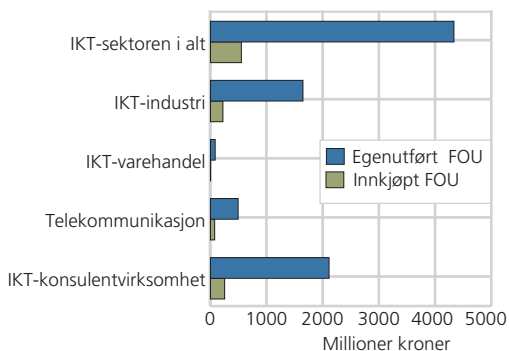
- IKT-sektoren står for 32 prosent av kostnadene til egenutført FoU i næringslivet
- Databehandlingsvirksomhet er den næringen som bruker mest ressurser på FoU-virksomhet
- 34 prosent av næringslivets samlede driftskostnader til FoU er rettet mot informasjonsteknologi.

Figur 2.9.1. Kostnader til egenutført og innkjøpt FoU. IKT-sektoren og andre næringsområder. 2003. Millioner kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.9.2. Kostnader til egenutført og innkjøpt FoU. Næringsgrupper innenfor IKT-sektoren. 2003. Millioner kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

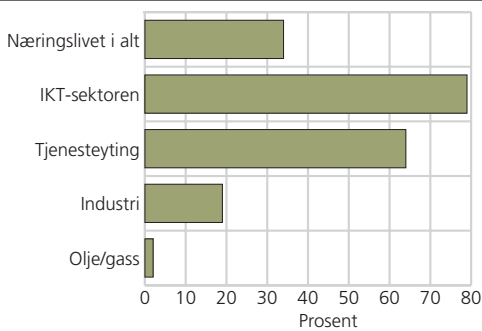
FoU-kostnader i alt

- Næringslivet brukte nærmere 13,5 milliarder kroner på egenutført forskning og utvikling i 2003. Industrien satser mest på FoU.
- IKT-sektoren brukte 4,3 milliarder kroner til egenutført FoU i 2003 og dermed nesten en tredjedel av FoU-kostnadene i næringslivet. I tillegg kjøpte foretakene i IKT-sektoren inn FoU-tjenester fra andre for 550 millioner kroner.
- Databehandlingsvirksomhet er den enkeltnæringen som bruker mest ressurser til FoU i næringslivet totalt sett. I 2003 stod den for 44 prosent av tjenesteytende sektors kostnader til egenutført FoU.

FoU innenfor IKT-sektoren

- Innenfor IKT-sektoren satset IKT-konsulentvirksomhet mest på forskning og utvikling med kostnader til egenutført FoU på 2,1 milliarder kroner i 2003. Dette tilsvarer 49 prosent av kostnadene til egenutført FoU i IKT-sektoren. Til sammenligning står IKT-konsulentvirksomhet for kun 25 prosent av omsetningen, men 49 prosent av sysselsettingen i sektoren.
- IKT-industri brukte 1,6 milliarder kroner til egenutført FoU i 2003, mens telekommunikasjon og IKT-varehandel brukte henholdsvis 492 og 84 millioner kroner.

Figur 2.9.3. Andel av FoU-driftsutgifter med formål informasjonsteknologi. 2003. Prosent

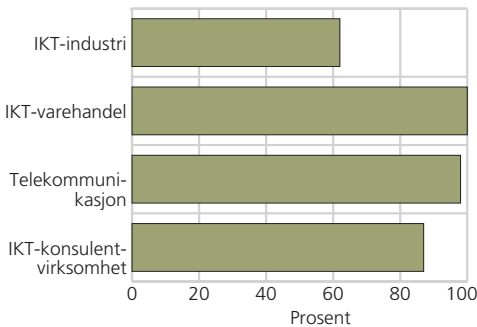

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

FoU med formål informasjonsteknologi

- En stor del av næringslivets forskning og utviklingsarbeid retter seg mot prosjekter knyttet til informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Forskning og utvikling med informasjonsteknologi som formål utgjorde 34 prosent av næringslivets samlede driftsutgifter til FoU i 2003.
- I tjenesteytende næringer var hele 64 prosent av FoU utgiftene rettet mot informasjonsteknologi. Gjennomsnittet for industrien var på 19 prosent.

Figur 2.9.4. Andel av FoU-driftsutgifter med formål informasjonsteknologi. Næringsgrupper innenfor IKT-sektoren. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

FoU med formål informasjonsteknologi innenfor IKT-sektoren

- Det meste av forsknings- og utviklingsarbeidet innenfor IKT-sektoren retter seg mot informasjonsteknologi. I 2003 hadde 79 prosent av driftsutgiftene informasjonsteknologi som formål.
- Innenfor IKT-varehandel var alle driftsutgifter til FoU i 2003 rettet mot informasjonsteknologi. Innenfor telekommunikasjon var 98 prosent av ressursene til FoU rettet mot IKT prosjekter, mens det tilsvarende tallet for IKT-konsulentvirksomhet var 87 prosent. IKT-industri rettet 62 prosent av sin forskning og utvikling mot informasjonsteknologi.

Om statistikken

Datagrunnlaget er hentet fra statistikken over Næringslivets forsknings- og utviklingsvirksomhet. Undersøkelsen gjennomføres vanligvis hvert annet år av Statistisk sentralbyrå på oppdrag fra Norges forskningsråd. Undersøkelsen omfatter alle enheter i næringslivet med minst 50 sysselsatte. I tillegg er det med et utvalg av enheter med mindre enn 50 sysselsatte. Totalutvalget var på cirka 5000 enheter i 2003.

Forskning og utviklingsarbeid er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap - herunder kunnskap om mennesket, kultur og samfunn - og omfatter

også bruken av denne kunnskapen til å finne nye anvendelser. Aktivitetene skal inneholde et generelt nyhetselement. Et normalt konstruksjons- eller planleggingsarbeid som følger helt etablerte rutiner regnes ikke til FoU, heller ikke innføring av kjent etablert teknologi i bedriften.

Undersøkelsen omfatter både eksterne og interne FoU-kostnader. Interne Fou kostnader er kostnader til FoU utført av foretaket med eget personell. De omfatter lønnskostnader, andre driftskostnader og investeringer til FoU-virksomheten. Eksterne FoU-kostnader omfatter innkjøpte FoU-tjenester utført av andre enheter, som bransje-/forskningsinstitutter, andre norske/utenlandske foretak etc. Mottatte tjenester fra andre enheter i foretaket/konsernet omfattes også.

Se også kapittel 9 Datagrunnlag og definisjoner

Internettreferanse: www.ssb.no/foun

Tabell 2.9.1. Kostnader til forskning og utvikling (FoU). IKT-sektoren. 2003. Millioner kroner

	Egenutført FoU	Innkjøpt FoU
IKT-sektor i alt	4 329,6	549,5
IKT-industri	1 644,6	220,9
IKT-varehandel	83,8	2,6
Telekommunikasjon	492,2	74,3
IKT-konsulentvirksomhet	2 109,0	251,7

Tabell 2.9.2. Driftsutgifter til forskning og utvikling (FoU) med formål informasjonsteknologi. 2003. Prosent

	Prosent
Næringslivet totalt	34
IKT-sektor i alt	79
IKT-industri	62
IKT-varehandel	100
Telekommunikasjon	98
IKT-konsulentvirksomhet	87

Håkon Rød

3. Infrastruktur

Det har vært en utvikling i de siste årene at stadig flere har byttet ut fasttelefonen med mobiltelefon. Dette reflekteres både i abonnements tall for fasttelefon og for mobiltelefon. I tillegg til at flere får mobiltelefon har vi også i de siste årene blitt mer aktive mobilbrukere, og vi sender stadig flere SMS og MMS.

Det har vært en enorm vekst i antall bredbåndsabonnement de siste årene. Veksten er fremdeles sterk, og man ser også at båndbredden økes. Det er store regionale forskjeller i Norge, og det er fortsatt noen kommuner hvor ingen eller svært få har bredbåndsabonnement. Kapittelet 3.3 tar kun for seg antall Internett- og bredbåndsabonnement, og ikke andelen av befolkningen som har tilgang til Internett (se kapittel 4.2 for dette).

Datagrunnlaget i dette kapittelet er delvis hentet fra Post- og teletilsynet og deres publisasjon "Det norske telemarkedet 2004" (kap. 3.1 og 3.2).

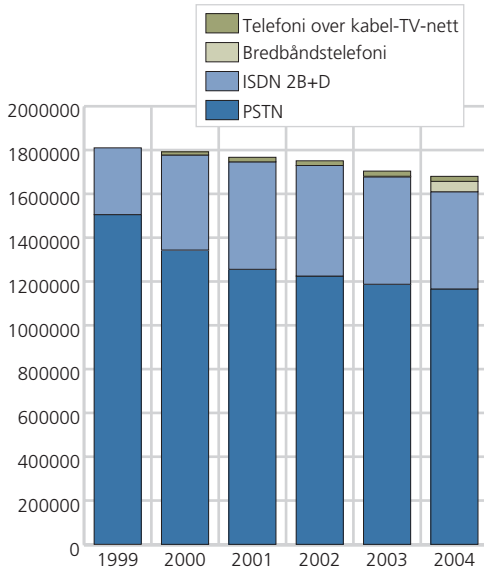
Internettreferanser: www.ssb.no/inet
www.npt.no

3.1. Fasttelefoni

Avsnittet viser utviklingen av fasttelefoni i Norge fra 1999 til 2004. Data er hentet fra Post- og teletilsynet, og er fra utgangen av 2004.

- Færre har fasttelefon
- Flere begynner å få bredbåndstelefon

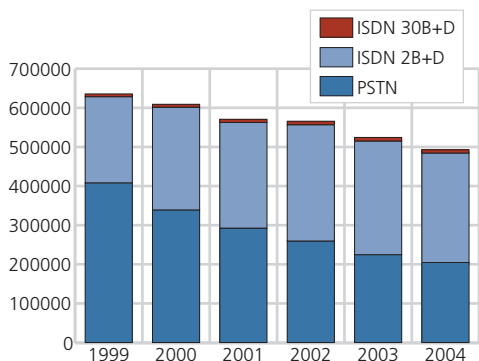
Figur 3.1.1. Fasttelefonabonnement i privatmarkedet, 1999-2004

Kilde: Post- og teletilsynet (www.npt.no).

Privatmarkedet

- I privatmarkedet var det en nedgang i antall abonnement på 4 prosent fra 2003. Det er ISDN som står for det andelsmessige største fallet med en nedgang på 10 prosent. Nedgangen i vanlig PSTN abonnement var på 2 prosent.
- Stadig flere får bredbåndstelefon, og i 2004 var det nesten 45000 nye abonnement. Bredbåndstelefon stod for 3 prosent av fasttelefonabonnementene i 2004. 69 prosent av abonnementene er vanlig PSTN, og 26 prosent er ISDN.
- Trafikken fra fastnettet var på 12 982 millioner minutter i 2004, noe som er en nedgang på 14 prosent fra 2003.
- Gjennomsnittsamtalet fra fasttelefon var på 6 minutter og 47 sekunder i 2004, noe som er en nedgang på 13 sekunder fra 2003. Halvparten av trafikken fra fasttelefon går til andre fasttelefoner, mens 9 prosent går til mobiltelefoner.

Figur 3.1.2. Fasttelefonabonnement i bedriftsmarkedet. 1999-2004

Kilde: Post- og teletilsynet (www.npt.no).

Bedriftsmarkedet

- Nedgangen i antall fasttelefonabonnement i bedriftsmarkedet var på 6 prosent fra 2003. Størst var nedgangen i PSTN abonnement.
- Trafikken fra fastnettet i bedriftsmarkedet falt med 8 prosent fra 2003 til 2004.
- Gjennomsnittlig varighet per samtale fra fasttelefon var på 3 minutter og 45 sekunder, noe som er en liten oppgang fra 2003. Litt over halvparten av samtalene går til fasttelefon, 22 prosent går til 8xx-numre og 12 prosent går til mobiltelefon.

Tabell 3.1.1. Trafikkminutter originert fra fasttelefon etter trafikkretning. Gjennomsnittlig varighet per samtale. Privatmarkedet og bedriftsmarkedet 2004

	Trafikk fordelt på trafikkretninger			Gjennomsnittlig varighet per samtale		
	Privat	Bedrift	Total	Privat	Bedrift	Total
Ordinære numre	49,3%	51,5%	50,1%	6,07	3,44	4,75
Mobiltelefon	9,1%	12,0%	10,1%	2,44	2,17	2,32
Utlandet	2,2%	3,2%	2,6%	7,84	3,78	5,33
8xx-numre	17,5%	22,4%	19,3%	16,67	5,73	9,35
Andre numre	21,8%	10,8%	17,9%	14,21	7,84	12,11
Total	100,0%	100,0%	100,0%	6,78	3,75	5,28

Kilde: Post- og teletilsynet (www.npt.no).

Om statistikken

Datagrunnlaget er hentet fra Post- og teletilsynet. Post- og teletilsynet samler inn data for administrative formål, og disse blir årlig publisert i "Det norske telemarkedet". Data er fra utgangen av 2004.

Se også kapittel 9 Definisjoner og avgrensninger.

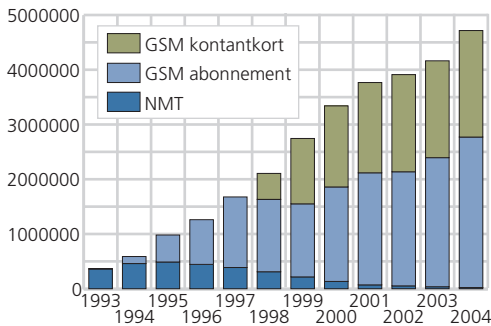
Internettreferanse: www.npt.no

3.2. Mobiltelefoni

Avsnittet belyser utviklingen i mobilabonnement og trafikk fra mobiltelefoner. Data er hentet fra Post- og teletilsynet, og er fra utgangen av 2004.

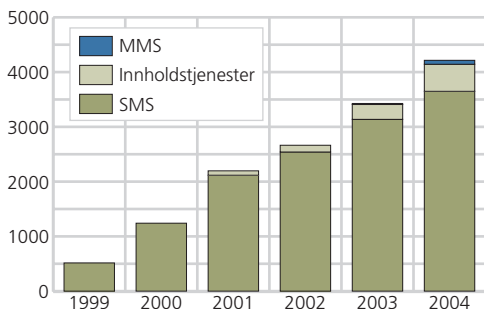
- Stadig flere bytter ut fasttelefonen med mobiltelefon
- Hver mobilkunde sendte i gjennomsnitt 827 SMS i 2004

Figur 3.2.1. Antall mobiltelefonabonnement og kontantkort per 31/12 1994-2004

Kilde: Post- og teletilsynet (www.npt.no).

Figur 3.2.2. Antall sendte meldinger; SMS, MMS og innholdstjenester. Millioner meldinger. 1999-2004

Kilde: Post- og teletilsynet (www.npt.no).

Om statistikken

Datagrunnlaget er hentet fra Post- og teletilsynet. Post- og teletilsynet samler inn data for administrative formål, og disse blir årlig publisert i "Det norske telemarkedet". Data er fra utgangen av 2004.

Se også kapittel 9 Definisjoner og avgrensninger.

Internettreferanse: www.npt.no

Abonnement og trafikk

- Ved utgangen av 2004 var det flere mobiltelefonabonnement enn personer i Norge. Det var da 102,4 abonnement per 100 innbyggere. Antall mobiltelefonabonnement økte med 13 prosent fra 2003.
- Trafikken fra mobiltelefon økte med hele 19 prosent fra 2003, og var i 2004 på 5 637 millioner minutter.
- I gjennomsnitt varte en samtale fra mobiltelefon i 1 minutt og 43 sekunder. Dette tilsvarer en økning på 4 prosent fra 2003.

SMS

- Det ble sendt 3649 millioner SMS-meldinger i 2004, noe som innebærer en økning på 16 prosent fra 2003. Hver mobilkunde sendte i gjennomsnitt 827 SMS i 2004.
- Innholdsmeldinger (ringetoner, numeropplysning etc.) og MMS blir stadig mer populært, med henholdsvis 494 millioner og 72 millioner meldinger. Dette betyr at hver mobilkunde i gjennomsnitt mottok 112 innholdsmeldinger og sendte 16 MMS i 2004.

Tabell 3.2.1. Trafikkminutter fra mobiltelefon prosentvis fordelt på trafikketretning og gjennomsnittlig varighet per samtale, i privatmarkedet og bedriftsmarkedet

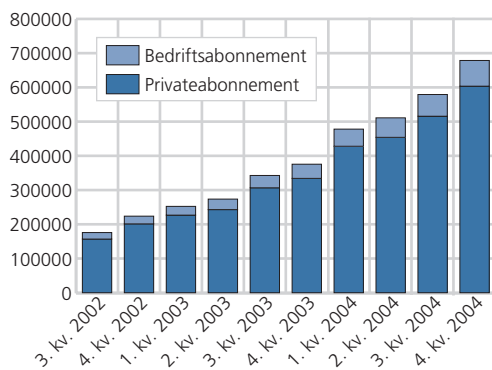
	Trafikk fordelt etter retning				Gjennomsnittlig varighet per samtale			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Mobil	55,5 %	58,9 %	63,1 %	67,2 %	1,37	1,38	1,44	1,55
Fastnett innenlands ekskl. 8xx	37,7 %	34,1 %	30,1 %	25,5 %	2,18	2,17	2,25	2,34
Utlandet	3,7 %	4,2 %	3,8 %	3,6 %	2,97	3,19	3,00	2,89
8xx-numre	1,3 %	1,4 %	1,5 %	1,7 %	1,42	1,38	1,30	1,27
Andre numre	1,9 %	1,5 %	1,5 %	2,1 %	1,65	1,34	1,19	1,16
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	1,63	1,62	1,64	1,71

Kilde: Post- og teletilsynet (www.npt.no).

3.3. Internettabonnement

Kapittelet gir en oversikt over antall internettabonnement og fordeling av disse. Med bredbånd menes det her hastigheter over 128 kbit/s. Data er hentet fra utgangen av 4. kvartal 2004.

- Økning på over 80 prosent i bredbåndabonnement siden 2003
- 1 av 4 har bredbåndsbredde over 1 Mbit/s

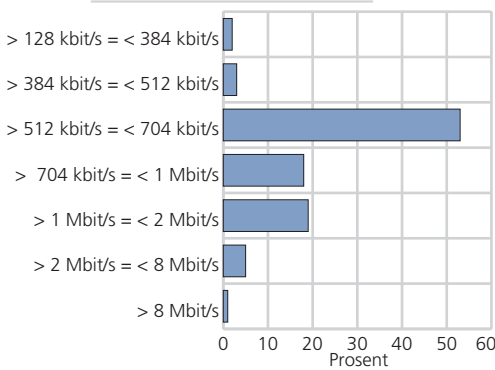
Figur 3.3.1. Utviklingen i bredbåndabonnement, 3. kvartal 2002 - 4. kvartal 2004

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bredbåndøkning på 80 prosent

- Ved utgangen av 2004 var det 679 000 bredbåndabonnement i Norge. Av dette var 604 000 private abonnement og de resterende var bedriftsabonnement. For privat bredbåndabonnement innebærer dette en økning på hele 81 prosent siden utgangen av 2003.
- ADSL og andre DSL-teknologier er den mest vanlige formen for bredbåndoppkopling i privatmarkedet, og i 81 prosent av tilkoplingene benyttes denne teknologien. 15 prosent har Internett via kabel-TV. I bedriftsmarkedet er 92 prosent av internettabonnementene via DSL.
- Det var 747 000 internettabonnement via oppringt aksess. Av disse var 340 000 betalte abonnement og de resterende var gratis abonnement.

Figur 3.3.2. Privatmarkedet. Prosentvis fordeling av bredbåndsabonnement etter overføringskapasitet. 4. kvartal 2004

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

704 kbit/s linje er mest vanlig

- Den mest vanlige bredbåndslinjen var 704 kbit/s, men den største prosentvise økningen fant man i hastighetene over 1 Mbit/s. Over halvparten av de private internettabonnementene var i hastighetsklassen fra 512 kbit/s til og med 704 kbit/s. 1 av 4 internettabonnement er på over 1 Mbit/s.
- Tar man antall private bredbåndsabonnement i prosent av antall husholdninger i Norge, så hadde 30 prosent av husholdningene et bredbåndsabonnement.

Om statistikken

Datagrunnlaget er hentet fra undersøkelsen Internettmålingen. Undersøkelsen er en fulltelling som Statistikk sentralbyrå gjennomfører hvert kvartal. Statistikken ble første gang publisert for 1. kvartal 2002. Populasjonen for undersøkelsen er alle foretak som på kommersielt grunnlag leverer Internett til sluttbrukere. Bredbåndsabonnement er her definert som abonnement med overføringskapasitet (inn) over 128 kbit/s. Kommunenes sentralitetsgrad er hentet fra "SSBs Standard for kommuneklassifisering". Antall bredbåndsabonnement er ikke det samme som antallet husholdninger med bredbåndsabonnement. Flere husholdninger kan ha tilgang til bredbånd i hjemmet uten å ha et eget bredbåndsabonnement, f.eks. igjennom arbeidsgiver, utdanningsinstitusjon eller ved at flere husholdninger deler på et abonnement.

Se også kapittel 9 Definisjoner og avgrensninger.

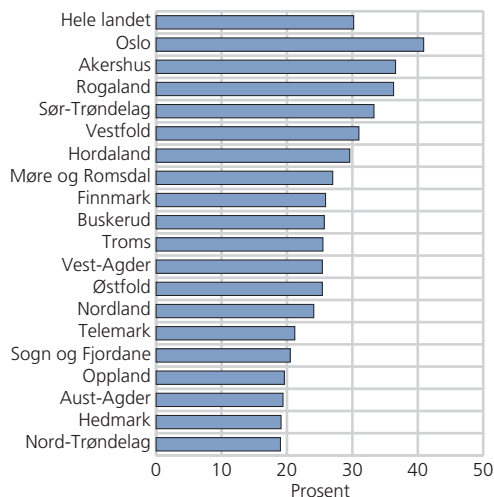
Internettreferanser: www.ssb.no/inet

3.4. Regionale perspektiv

Avsnittet belyser de regionale forskjellene i tilgang til bredbånd i Norge. Data er hentet fra utgangen av 4. kvartal 2004.

- Oslo på topp, Nord-Trøndelag på bunn
- Det er dobbelt så mange som har bredbånd i de sentrale kommunene enn i de minst sentrale kommunene

Figur 3.4.1. Privatmarkedet. Bredbåndsabonnement i prosent av husholdningene, fordelt på fylke. 4. kvartal 2004

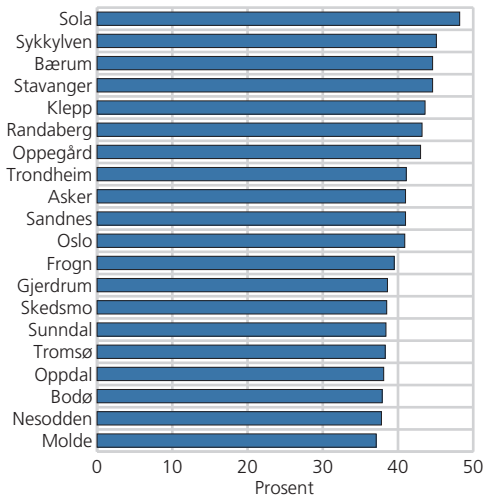

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Oslo er bredbåndsfylket

- Det er store regionale forskjeller når det gjelder andelen med bredbåndsabonnement i Norge. Oslo er fylket med flest bredbåndsabonnement, hvor det er 41 prosent bredbåndsabonnement i forhold til husholdninger. Akershus og Rogaland ligger rett under med 37 og 36 prosent. Nord-Trøndelag, Hedmark, Aust-Agder og Oppland har færrest bredbåndsabonnement, med under 20 prosent av husholdningene.
- Det er også store forskjeller i kvaliteten på bredbåndslinjen blant de som har bredbånd i de ulike fylkene. Oslo er fylket med størst andel raske bredbåndsabonnement, hvor 38 prosent av abonnementene er over 1 Mbit/s. Rogaland og Nordland er fylker som også har en stor andel raske bredbåndslinjer. Finnmark er fylket med lavest andel raske bredbåndsabonnement, og her er kun 9 prosent av abonnementene over 1 Mbit/s.

Figur 3.4.2. Kommuner med flest bredbåndsabonnement i forhold til husholdninger. 4. kvartal 2004

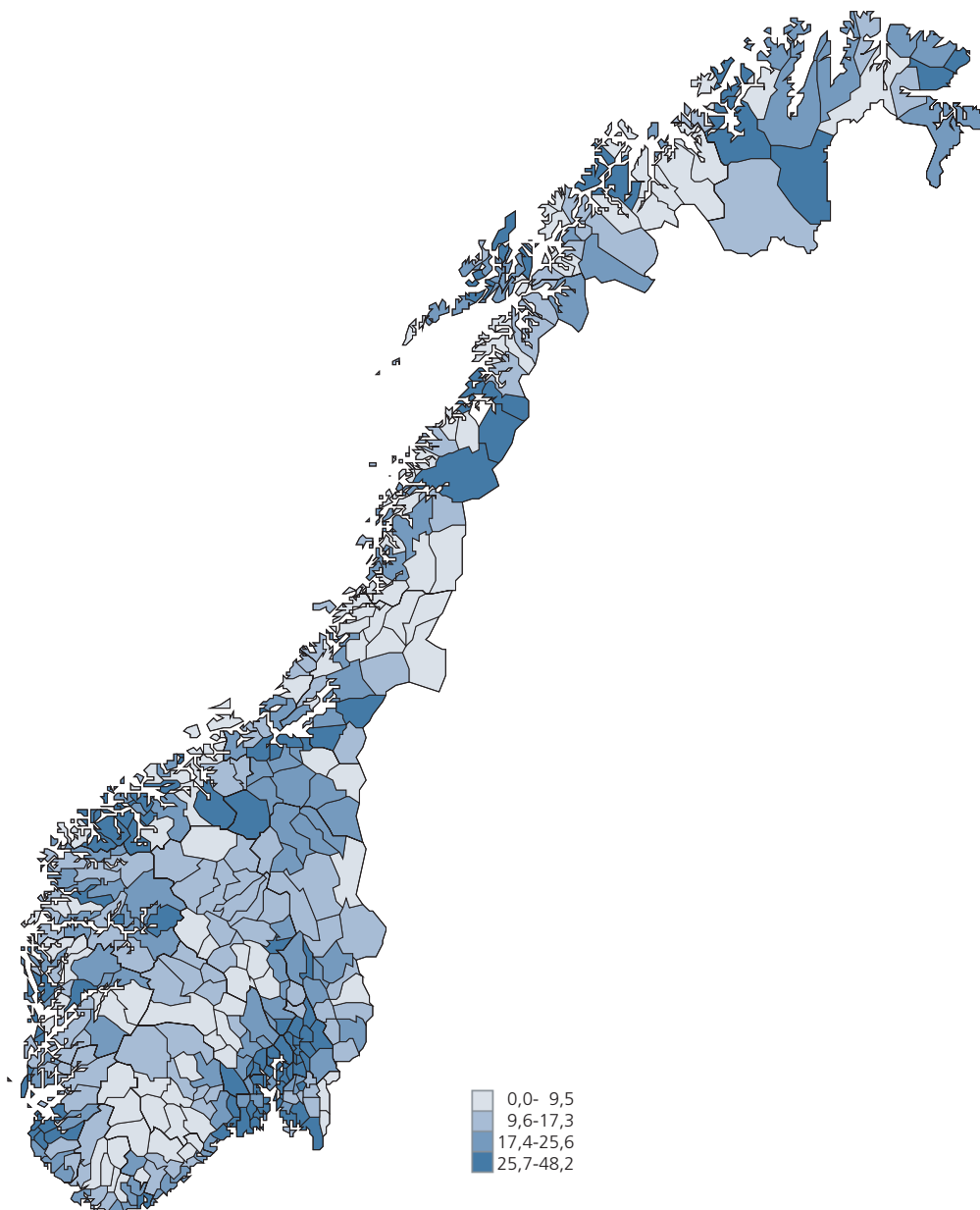

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Store forskjeller i kommunene

- Blant de sentrale kommunene er det 35 prosent som har bredbåndsabonnement i forhold til husholdningene. Tilsvarende andel for de minst sentrale kommunene er 16 prosent, noe som var et nivå de sentrale kommunene var på i 2. kvartal 2003.
- Det er store forskjeller i bredbåndstilgangen i de ulike kommunene. Ved utgangen av 2004 var det 34 kommuner av landets 434 kommuner som hadde få (under 10) eller ingen bredbåndsabonnement.
- Sola er kommunen som har størst andel bredbåndsabonnement med 48 prosent. Landsgjennomsnittet var på 30 prosent ved utgangen av 2004. Gjennomsnittet for kommunene var på 18 prosent, og er lavere enn landsgjennomsnittet på grunn av at de større kommunene drar opp landsgjennomsnittet.

Figur 3.4.3. Privatmarkedet. Bredbåndsabonnement i prosent av husholdningene, etter kommune. 4. kvartal 2004

Kartdata: Statens kartverk.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.4.1. Privatmarkedet. Bredbåndsabonnement fordelt etter overføringskapasitet og fylke. 4. kvartal 2004

	Bred- bånds- abonne- ment	Bred- bånds- abonne- ment i prosent av hus- holdnin- gene	> 128 kbit/s < 384 kbit/s	> 384 kbit/s = <512 kbit/s	> 512 kbit/s= <704 kbit/s	> 704 kbits/s < 1 Mbit/s	>1 Mbit/s = < 2 Mbit/s	> 2 Mbit/s= <8 Mbit/s	>8 Mbits/s
Hele landet.....	603 511	30,2	10 838	17 341	319 140	108 566	115 552	27 733	4 341
01 Østfold	28 878	25,4	224	902	19 341	3 384	4 285	689	53
02 Akershus	73 989	36,6	819	1 293	43 302	13 809	12 808	1 864	94
03 Oslo	112 807	40,9	2 280	6 263	43 621	17 936	31 760	8 252	2 695
04 Hedmark	15 820	19,1	194	205	10 442	2 417	2 325	224	13
05 Oppland	15 552	19,6	174	232	10 929	1 541	2 082	566	28
06 Buskerud	27 209	25,7	820	516	18 129	3 400	3 862	444	38
07 Vestfold	29 830	31,0	266	377	18 627	4 497	5 315	616	132
08 Telemark	15 497	21,2	336	138	10 154	2 572	2 120	164	13
09 Aust-Agder	8 329	19,4	41	80	5 653	1 517	929	81	28
10 Vest-Agder	16 864	25,4	448	491	8 249	4 293	2 773	596	14
11 Rogaland	57 270	36,3	1 416	1 536	28 691	6 370	8 467	9 740	1 050
12 Hordaland	55 711	29,6	267	363	29 244	13 495	11 232	1 096	14
14 Sogn og Fjordane .	8 745	20,5	336	78	5 104	2 054	1 038	123	12
15 Møre og Romsdal .	26 963	27,0	701	866	14 099	5 252	5 039	995	11
16 Sør-Trøndelag	39 424	33,3	385	1 478	17 561	11 459	7 915	579	47
17 Nord-Trøndelag	10 076	19,0	557	372	5 870	1 624	1 488	149	16
18 Nordland	24 580	24,1	333	389	10 104	4 864	7 894	957	39
19 Troms.....	16 710	25,5	288	835	8 075	5 045	2 121	314	32
20 Finnmark	8 162	25,9	868	922	4 874	746	677	65	10
Uspesifisert	11 095	.	85	5	7071	2291	1422	219	2

Tabell 3.4.2. Bedriftsmarkedet. Bredbåndsabonnement fordelt etter overføringskapasitet og fylke. 4. kvartal 2004

	Bredbånds- abonnement (over 128 kbit/s)	> 128 kbit/s < 384 kbit/s	> 384 kbit/s = <512 kbit/s	> 512 kbit/s= <704 kbit/s	> 704 kbits/s < 1 Mbit/s	>1 Mbit/s = < 2 Mbit/s	> 2 Mbit/s= <8 Mbit/s	>8 Mbits/s
Hele landet	75 102	15 482	2 957	17 021	18 021	15 810	4 070	1 741
01 Østfold	2 752	597	135	752	677	456	124	11
02 Akershus	11 640	1 452	211	2 679	3 595	3 232	402	69
03 Oslo	20 769	5 695	629	4 378	4 384	3 677	998	1 008
04 Hedmark	1 833	478	115	287	452	416	66	19
05 Oppland	1 909	377	141	395	509	356	116	15
06 Buskerud	2 884	678	145	689	640	559	148	25
07 Vestfold	3 114	763	115	603	692	727	195	19
08 Telemark	1 736	409	63	405	352	332	140	35
09 Aust-Agder	914	275	70	182	173	140	41	33
10 Vest-Agder	1 777	383	102	401	318	302	178	93
11 Rogaland	4 315	772	151	1 130	1 095	826	273	68
12 Hordaland	5 354	864	102	1 495	1 343	1 162	331	57
14 Sogn og Fjordane	1 125	168	24	131	337	237	128	100
15 Møre og Romsdal	2 939	456	239	402	877	784	157	24
16 Sør-Trøndelag	3 234	474	152	790	724	834	238	22
17 Nord-Trøndelag	950	213	41	184	213	204	43	52
18 Nordland	3 229	824	273	370	542	769	391	60
19 Troms	1 474	315	81	263	396	338	66	15
20 Finnmark	966	193	162	200	267	113	21	10
Uspesifisert	2 188	96	6	1 285	435	346	14	6

Om statistikken

Datagrunnlaget er hentet fra undersøkelsen Internettmålingen. Undersøkelsen er en fulltelling som Statistikk sentralbyrå gjennomfører hvert kvartal. Statistikken ble første gang publisert for 1. kvartal 2002. Populasjonen for undersøkelsen er alle foretak som på kommersielt grunnlag leverer Internett til sluttbrukere. Bredbåndsabonnement er her definert som abonnement med overføringskapasitet (inn) over 128 kbit/s. Kommunenes sentralitetsgrad er hentet fra "SSBs Standard for kommuneklassifisering". Antall bredbåndsabonnement er ikke det samme som antallet husholdninger med bredbåndsabonnement. Flere husholdninger kan ha tilgang til bredbånd i hjemmet uten å ha et eget bredbåndsabonnement, f.eks. igjennom arbeidsgiver, utdanningsinstitusjon eller ved at flere husholdninger deler på et abonnement.

Se også kapittel 9 Definisjoner og avgrensninger.

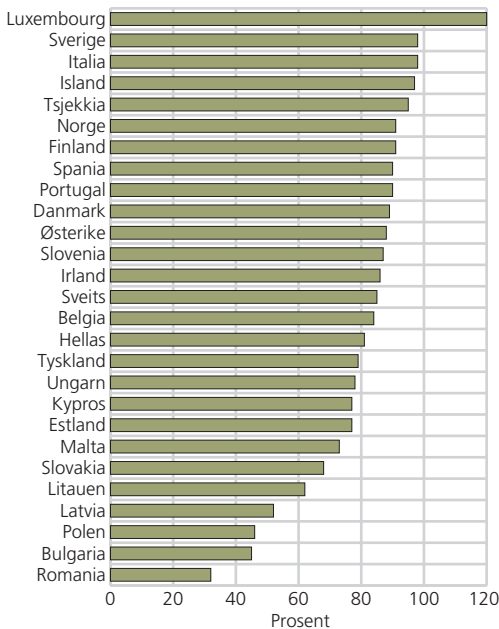
Internettreferanser: www.ssb.no/inet

3.5. Internasjonale perspektiv

Avsnittet sammenlikner andel mobil- og bredbåndsabonnement i forhold til antall innbyggere med andre land.

- Luxembourg har flest mobilabonnement
- Norge er på 10. plass når det gjelder bredbånd i OECD-området

Figur 3.5.1. Antall mobiltelefonabonnement per 100 innbyggere. 2003

Kilde: Eurostat.

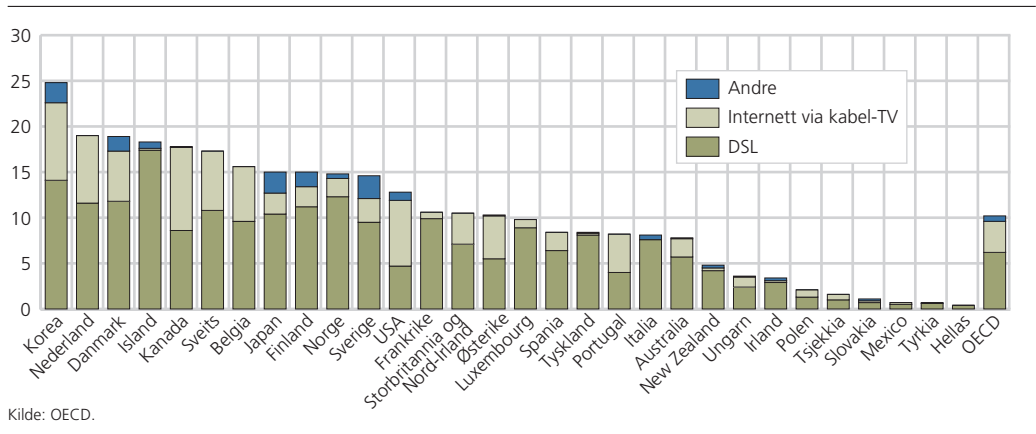
Mobiltelefon

- Norge har relativt mange mobilabonnement i prosent av befolkningen i forhold til de andre europeiske landene. I 2003 var det 91 mobilabonnement per 100 innbyggere.
- Luxembourg har flest mobilabonnement i forhold til befolkningen, hvor tilsvarende tall var 120. Alle de nordiske landene har en høy andel av mobilabonnement i forhold til de andre europeiske landene.

Bredbånd

- Sør-Korea er det landet som har flest bredbåndsabonnementer i forhold til innbyggertallet i OECD-området, hvor det ved utgangen av 2004 var 25 abonnementer per 100 innbyggere. Tilsvarende tall for Norge var 15, mens gjennomsnittet i OECD lå på 10.
- I OECD var gjennomsnittlig 60 prosent av bredbåndsabonnementene DSL, mens 33 prosent var via Kabel-TV-nettet. I Norge er over 83 prosent av abonnementene DSL, mens 14 prosent var via kabel-TV.

Figur 3.5.2. Antall bredbåndsabonnementer per 100 innbyggere, fordelt på teknologi, desember 2004. OECD

Kilde: OECD.

Om statistikken

Datagrunnlaget for mobiltelefoner er hentet fra Eurostat, og er fra 2003. Bredbåndsdataene er hentet fra OECD og er fra utgangen av 2004.

Internettreferanser: <http://epp.eurostat.cec.eu.int/>
www.oecd.org

Tabell 3.5.1. Antall mobiltelefonabonnement per 100 innbyggere

	1990	2000	2001	2002	2003
EU15	:	62	74	:	:
EU25	:	56	68	:	:
Belgia	0	51	75	79	84
Bulgaria	:	9	20	32	45
Danmark	3	63	74	83	89
Estland	:	41	54	65	77
Finland	5	72	81	87	91
Frankrike	1	51	63	65	:
Hellas	:	54	73	85	81
Irland	1	63	73	77	86
Island	4	77	88	91	97
Italia	0	73	89	93	98
Kroatia	:	24	:	:	:
Kypros	:	32	45	59	77
Latvia	:	17	26	39	52
Liechtenstein	:	:	:	34	:
Litauen	:	14	29	47	62
Luxembourg	0	70	93	107	120
Malta	:	28	57	70	73
Nederland	1	68	77	:	:
Norge	5	75	84	86	91
Polen	:	17	25	36	46
Portugal	0	65	81	83	90
Romania	:	9	20	23	32
Slovakia	:	21	41	56	68
Slovenia	:	57	76	77	87
Spania	0	61	73	82	90
Storbritannia og Nord-Irland	2	67	75	84	:
Sveits	2	65	73	79	85
Sverige	5	72	81	89	98
Tsjekkia	:	42	68	84	95
Tyrkia	:	23	:	:	:
Tyskland	0	59	68	72	79
Ungarn	:	30	49	68	78
Østerrike	1	76	82	84	88

Kilde: Eurostat.

Tabell 3.5.2. Antall bredbåndsabonnement per 100 innbyggere, fordelt på teknologi, desember 2004. OECD

	Total	DSL	Internett via kabel-TV	Andre
OECD	10,2	6,2	3,4	0,6
Sør-Korea	24,9	14,1	8,5	2,2
Nederland	19,0	11,6	7,4	0,0
Danmark	18,8	11,8	5,5	1,6
Island	18,3	17,4	0,2	0,7
Kanada	17,8	8,6	9,1	0,1
Sveits	17,3	10,8	6,5	0,0
Belgia	15,6	9,6	6,0	0,0
Japan	15,0	10,4	2,3	2,3
Finland	15,0	11,2	2,2	1,6
Norge	14,9	12,3	2,0	0,5
Sverige	14,5	9,5	2,6	2,5
USA	12,8	4,7	7,2	0,9
Frankrike	10,6	9,9	0,7	0,0
Storbritannia og Nord-Irland	10,5	7,1	3,4	0,0
Østerrike	10,2	5,5	4,7	0,1
Luxembourg	9,8	8,9	0,9	0,0
Spania	8,4	6,4	2,0	0,0
Tyskland	8,4	8,1	0,2	0,1
Portugal	8,2	4,0	4,2	0,0
Italia	8,1	7,6	0,0	0,5
Australia	7,7	5,7	2,0	0,1
New Zealand	4,8	4,2	0,3	0,3
Ungarn	3,6	2,4	1,1	0,1
Irland	3,4	2,9	0,2	0,3
Polen	2,1	1,3	0,8	0,0
Tsjekkia	1,6	1,0	0,6	0,0
Slovakia	1,1	0,7	0,2	0,2
Mexico	0,8	0,5	0,2	0,0
Tyrkia	0,7	0,6	0,1	0,0
Hellas	0,4	0,4	0,0	0,0

Kilde: OECD.

7
PQRS

8
TUV

*

0

Håkon Rød

4. Informasjons- og kommunikasjons-teknologi i husholdningene

Dette kapittelet presenterer private husholdninger og privatpersoners bruk og tilgang til informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Det er satt spesielt fokus på Internett, og hvordan husholdningene har tilgang til Internett og hva de bruker Internett til. Tallene er fra 2. kvartal 2004.

Datagrunnlaget for kapittelet er hentet fra undersøkelsen "IKT i husholdningene", som er en årlig undersøkelse. Undersøkelsen skifter stadig fokus, og den vil i årene fremover se mer på sikkerhet, e-kompetanse og interaksjon med myndighetene på Internett.

Undersøkelsen IKT i husholdningene ble gjennomført av Statistisk sentralbyrå for første gang våren 2003. Undersøkelsen gjennomføres i tett samarbeid med de andre europeiske landene og er koordinert gjennom Eurostat, EUs statistiske kontor. Eurostat vedtok i 2004 en forordning som regulerer statistikkproduksjon om informasjonssamfunnet. Denne undersøkelsen berøres av forordningen.

Statistikken omfatter et utvalg av den norske befolkningen fra og med 16 år til og med 74 år og deres bruk av og tilgang til informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Den enkelte person er statistisk enhet. For spørsmål som gjelder husholdningen, f.eks. typer IKT som respondenten har hjemme, er også husholdningen statistisk enhet. Til husholdningen regnes alle personer som er fast bosatt i boligen, og som har felles matbudsjett. Der hvor husholdningene er statistisk enhet er data justert for at store husholdninger har større sjanse for å bli trukket ut. Vektingen justeres derfor etter husholdningens størrelse. Utvalget inneholder 2000 personer og svarprosenten ligger på 62 prosent. Data er hentet fra siste publiserte undersøkelse som er fra 2. kvartal 2004.

Statistisk sentralbyrå har også en undersøkelse som heter "Norsk mediebarometer" hvor man kan finne supplerende tall for bruk av PC og Internett. Man finner publikasjonen på www.ssb.no/medie.

Se også kapittel 9 Definisjoner og avgrensninger.

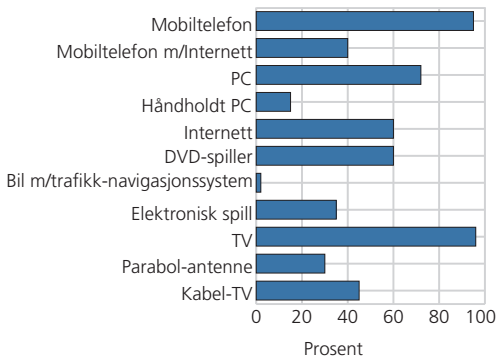
Internettreferanse: www.ssb.no/ikthus/

4.1. Hjemme-PC og andre IKT-produkter

Avsnittet gir en oversikt over husholdningenes tilgang til ulike IKT-produkter, og hvor ofte vi bruker PC.

- 7 av 10 har PC hjemme.
- Halvparten av oss bruker PC hver dag.

Figur 4.1.1. Andel husholdninger som har tilgang til diverse IKT. 2. kvartal 2004

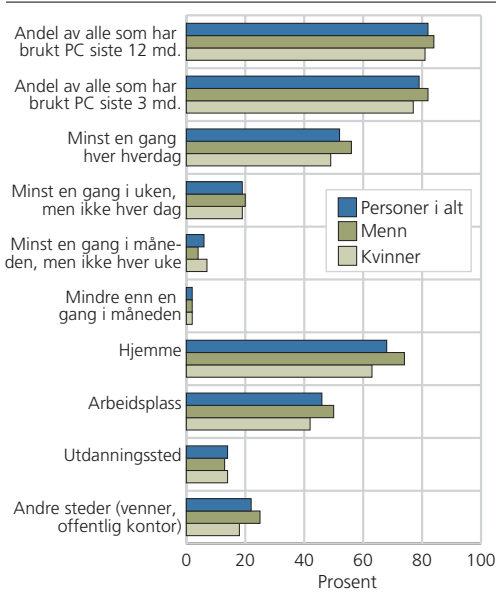

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7 av 10 husholdninger har PC

- Stadig flere av oss har PC i hjemmet. I 2004 hadde 72 prosent av husholdningene PC. Tilsvarende tall for 2003 var 68 prosent. Husholdninger med høy husholdningsinntekt hadde oftere PC enn husholdninger med lav inntekt. Mens nesten bare halvparten av alle husholdninger med inntekt under 200 000 hadde PC, hadde nesten alle husholdninger med inntekt over 600 000 PC. Det var også store forskjeller mellom husholdninger med og uten barn, hvor henholdsvis 83 prosent og 62 prosent hadde PC.
- Hele 95 prosent av husholdningene har mobiltelefon, og det har dermed blitt like vanlig som å ha TV.
- Flere og flere har tilgang til mobiltelefon med internetttilgang. Det var 40 prosent av husholdningene som hadde dette, mot 28 prosent i 2003.

Figur 4.1.2. Bruk av PC, hyppighet og sted. Andel av befolkningen, etter kjønn. 2004

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

8 av 10 har brukt PC de 3 siste månedene

- 8 av 10 har brukt PC de siste 3 månedene, og halvparten av oss brukte PC hver dag. Det var store forskjeller i de ulike aldersgruppene når det gjaldt bruken av PC. Nesten alle yngre hadde brukt PC de siste 3 månedene, mens bare 2 av 3 i aldersgruppen 55 til 64 år hadde gjort det samme.
- Det ser også ut til at utdanningsnivå har stor betydning for bruken av PC. De som hadde ungdomskole som høyeste utdanning brukte PC betraktelig mindre enn personer med videregående skole eller universitets-/høyskoleutdanning.
- 2 av 3 brukte PC hjemme, mens litt under halvparten av befolkningen brukte PC på arbeidsplassen.

Tabell 4.1.1. Andel husholdninger som har tilgang til ulike IKT-produkter, etter familietype og husholdningsinntekt. 2. kvartal 2004

	Mobil-telefon	Mobil-telefon med Internett	PC	Håndholdt PC	Internett	DVD-spiller	Bil med trafikknavigasjonssystem	Elektronisk spill	TV	Parabolantenne	Kabel TV
Husholdninger i alt .	95	40	72	15	60	60	2	35	96	30	45
Familier med barn	99	50	86	20	76	75	2	54	96	34	43
Familier uten barn	90	30	57	10	44	45	2	16	95	26	46
Husholdningsinntekt. 1 000 kr											
Under 200	87	41	55	13	36	45	0	27	91	26	43
200-399	94	30	56	6	43	47	1	21	96	26	42
400-599	99	44	86	17	77	71	1	40	99	35	47
600 og mer	100	47	97	28	91	80	4	55	99	34	51
Uoppgitt	91	48	68	12	59	65	5	40	92	28	39

Tabell 4.1.2. Bruk av PC de siste 3 månedene, etter kjønn, alder, utdanning og arbeidssituasjon. 2004. Prosent

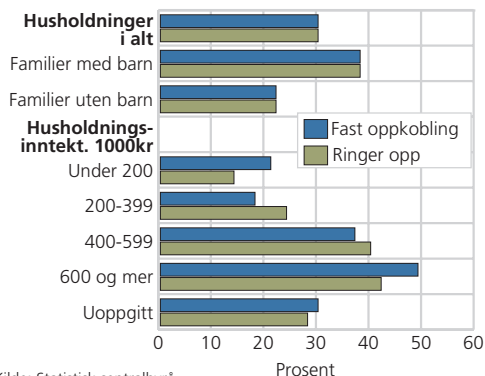
	Hyppighet						Sted			
	Andel av alle som har brukt PC siste 12 md.	Andel av alle som har brukt PC siste 3 md.	Minst en gang hver dag	Minst en gang i uken, men ikke hver dag	Minst en gang i måneden, men ikke hver uke	Mindre enn en gang i måneden	Hjemme	Arbeidsplass	Utdanningssted	Andre steder (venner off. kontor)
Personer i alt	82	79	52	19	6	2	68	46	14	22
Menn	84	82	56	20	4	2	74	50	13	25
Kvinner	81	77	49	19	7	2	63	42	14	18
16 - 24 år	99	96	61	29	4	2	81	27	56	49
25 - 34 år	93	89	60	17	10	1	77	56	12	36
35 - 44 år	93	91	63	22	4	2	78	61	6	19
45 - 54 år	85	82	58	18	3	2	71	62	4	11
55 - 64 år	65	63	39	15	6	2	55	39	4	8
65 - 74 år	36	33	12	12	7	3	30	7	0	3
Ungdomsskole	55	49	30	10	6	3	41	17	13	19
Videregående skole	82	80	48	23	7	2	67	43	13	20
Universitet/høyskole+	94	93	73	14	4	1	84	69	11	24
Uoppgitt	90	85	50	35	0	0	79	22	49	43
Student	99	99	69	28	1	1	88	16	82	47
Ansatt	91	89	63	18	6	2	75	70	5	23
Selvstendig næringsdrivende	82	76	43	26	3	4	70	26	5	11
Pensjonist	45	41	17	13	8	3	37	8	2	8
Arbeidsledig	79	73	36	17	15	5	61	12	15	20
Annet (inkl. førstegangstjeneste, hjemmевærende)	70	69	33	26	6	4	57	16	15	23

4.2. Internett

Avsnittet tar for seg husholdningenes tilgang og bruk av Internett. Tallene er fra 2. kvartal 2004.

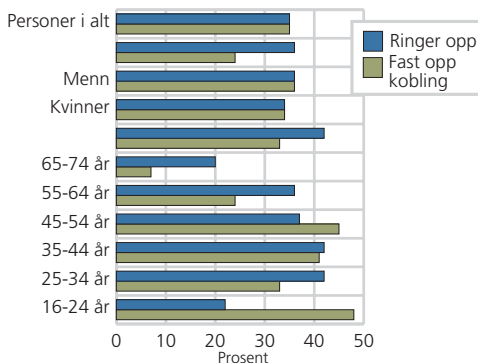
- En av tre husholdninger har bredbånd.
- Tre av fire har brukt Internett i løpet av de siste 3 månedene.
- Internett blir brukt til informasjonssøk og e-post.

Figur 4.2.1. Andel husholdninger med tilgang til Internett, etter familietype og husholdningsinntekt. 2004

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.2.2. Andel personer med tilgang til Internett, etter kjønn og alder. 2004

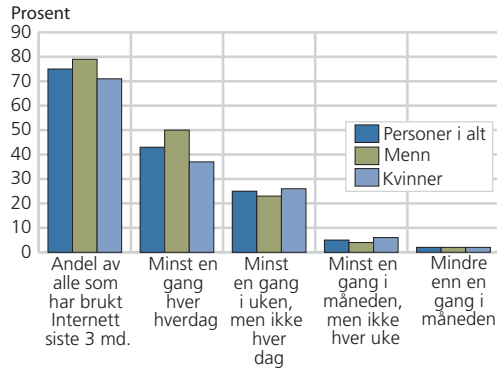
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Husholdninger med høy inntekt har Internett

- 6 av 10 husholdninger har Internett hjemme. Av disse er halvparten bredbånd og halvparten oppringttilkobling. Det er store forskjeller mellom husholdninger med og uten barn. Mens 3 av 4 husholdninger med barn har Internett, er det under halvparten av husholdningene uten barn som har Internett. I 2003 var andelen husholdninger med Internett hjemme 55 prosent.
- Det er også store forskjeller mellom husholdninger med høy og lav husholdningsinntekt. I husholdninger med bruttohusholdningsinntekt over 600 000 er det bare 9 prosent som ikke har tilgang til Internett i hjemmet. For lavere husholdningsinntekter stiger antallet som ikke har tilgang, og i husholdninger med inntekt under 200 000 er det hele 63 prosent som ikke har internetttilgang.

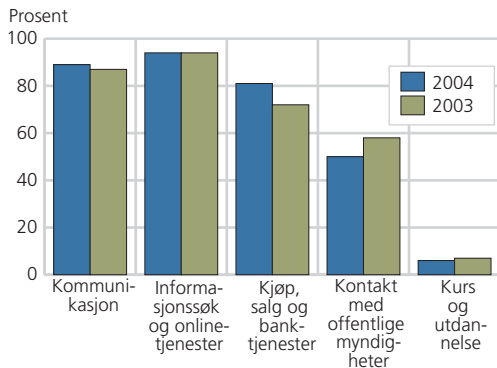
- Det er ingen forskjeller mellom kvinner og menn i tilgangen til bredbånd hjemme. Det er små forskjeller i bredbåndstilknytningen opp til 54 år. I aldersgruppen over er det betraktelig færre som har bredbånd hjemme.
- Hovedårsaken til at en husholdning ikke har Internett hjemme er at den ikke finner det nyttig. Det er 52 prosent av husholdningene som oppgir dette som hovedårsak til at de ikke har Internett hjemme. 24 prosent av husholdningene har ikke Internett hjemme fordi de har tilgang til Internett andre steder, og 23 prosent har ikke Internett fordi utstyret for å kople seg opp til Internett er for kostbart.

Figur 4.2.3. Brukere av Internett og hyppighet siste 3 md. Andel av befolkningen, etter kjønn. 2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.2.4. Internett brukt til ulike formål de siste 3 md. Andel av de som har vært på Internett siste 3 md. 2003 og 2004

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Yngre og høyt utdannende bruker Internett

- 3 av 4 har brukt Internett de siste 3 månedene, og menn bruker Internett mer enn kvinner. Det er store forskjeller mellom ulike grupper i bruken av Internett. Yngre har i større grad brukt Internett enn eldre. 90 prosent av personene med høyskole/universitetsutdanning har brukt Internett de siste 3 månedene, mens bare 43 prosent av befolkningen med ungdomskole som høyeste utdanning har gjort det samme. Så og si alle studenter har brukt Internett, mens 1 av 3 pensjonister har gjort det.

- Menn bruker Internett hyppigere enn kvinner. Mens halvparten av den mannlige befolkningen bruker Internett hver dag, bruker 37 prosent av kvinnene Internett daglig.

Informasjonssøk og e-post mest vanlig på Internett

- Informasjonssøk og online tjenester er den mest vanlige aktiviteten på Internett av de som har vært på Internett de siste 3 månedene. E-post og andre kommunikasjonsmåter er også svært vanlig og 89 prosent av internettbrukerne bruker Internett til dette.

- 8 av 10 bruker nettet til å kjøp, salg og banktjenester. Halvparten av internettbrukerne bruker nettet til kontakt med offentlige myndigheter. Det er små forskjeller i bruken av Internett fra 2003.

- Av de som bruker Internett er det små forskjeller på nettbruken mellom ulike aldersgrupper. Yngre bruker nettet i større grad til kjøp og salg enn eldre, men når det gjelder bruk av f.eks. nettbank så er det like stor andel pensjonister som studenter som nyttegjør seg av dette.

Tabell 4.2.1. Andel med ulike typer internettabonnement, etter familietype, husholdningsinntekt, kjønn, alder, utdanning og arbeidssituasjon. 2004

	Har tilgang til Internett				Modem	Ringer opp			Fast oppkobling		
	Fast oppkobling	Ringer opp	Vet ikke	Har ikke tilgang til Internett		ISDN-linje	Vet ikke	ADSL eller andre ADSL teknologier	Kabel-tv	Annet	Vet ikke
Husholdninger i alt	30	30	0	39	16	14	0	26	4	0	0
Familier med barn	38	38	0	24	18	20	0	33	4	1	0
Familier uten barn	22	22	1	55	14	7	0	18	4	0	0
Husholdningsinntekt. 1 000kr											
Under 200	21	14	1	63	11	4	0	18	2	1	0
200-399	18	24	0	57	17	7	0	16	3	0	0
400-599	37	40	0	23	23	18	0	32	5	0	0
600 og mer	49	42	1	9	13	30	0	43	5	1	1
Uoppgitt	30	28	0	38	18	10	0	22	9	0	0
Personer i alt	35	35	0	29	17	18	0	30	4	1	0
Menn	36	36	0	27	19	18	0	31	4	1	1
Kvinner	34	34	1	31	16	18	0	30	4	0	0
16 - 24 år	48	22	0	30	11	11	0	43	3	1	0
25 - 34 år	33	42	0	25	19	23	0	25	7	1	0
35 - 44 år	41	42	0	16	21	21	0	35	6	0	1
45 - 54 år	45	37	0	17	13	24	0	41	4	1	0
55 - 64 år	24	36	0	39	20	16	0	21	3	0	1
65 - 74 år	7	20	2	71	16	4	0	6	1	0	0
Ungdomsskole	27	23	1	49	13	9	0	24	2	1	1
Videregående skole ..	33	36	1	31	19	17	0	29	4	0	0
Universitet/høyskole +	44	37	0	17	13	25	0	38	6	1	0
Uoppgitt	25	54	0	21	36	19	0	22	0	0	3
Student	47	29	0	25	13	15	0	41	3	2	0
Ansatt	40	38	0	21	17	21	0	34	5	0	0
Selvstendig næringsdrivende	32	45	0	22	26	19	0	31	1	0	0
Pensjonist	14	27	1	57	16	11	0	11	2	0	1
Arbeidsledig	33	31	0	36	20	12	0	23	9	0	0
Annet (inkl. førstegangstjeneste, hjemmeverende)	30	28	2	37	14	14	0	28	2	0	0

Tabell 4.2.2. Brukere av Internett, hyppighet og sted siste 3 md. Andel av befolkningen, etter kjønn, alder, utdanning og arbeidssituasjon. 2004

	Hyppighet					Sted			
	Andel av alle som har brukt Internett siste 3 md.	Minst en gang hver dag	Minst en gang i uken, men ikke hver dag	Minst en gang i måneden, men ikke hver uke	Mindre enn en gang i måneden	Hjemme	Arbeidsplass	Utdanningssted	Andre steder (venner, off. kontor)
Personer i alt	75	43	25	5	2	62	41	13	19
Menn	79	50	23	4	2	67	47	12	22
Kvinner	71	37	26	6	2	57	34	14	16
16 - 24 år	94	47	37	8	3	71	23	55	44
25 - 34 år	90	55	24	8	4	72	53	12	31
35 - 44 år	85	50	29	4	1	73	55	6	16
45 - 54 år	78	52	23	3	0	69	52	3	10
55 - 64 år	54	29	18	4	3	46	33	3	6
65 - 74 år	22	7	11	4	0	20	5	0	3
Ungdomsskole	43	26	11	5	1	37	14	13	16
Videregående skole	74	39	27	6	3	59	36	12	17
Universitet/høyskole +	90	63	23	4	0	79	65	10	23
Uoppgitt	88	31	54	3	0	72	20	44	31
Student	99	54	41	4	0	78	16	82	45
Ansatt	85	53	25	5	2	69	62	4	20
Selvstendig næringsdrivende	72	38	28	3	1	64	22	7	8
Pensjonist	33	13	14	4	1	30	6	1	5
Arbeidsledig	63	31	15	12	5	53	15	12	18
Annet (inkl. førstegangstj., hjemmевærende)	61	25	24	8	4	53	10	14	19

Tabell 4.2.3. Internett brukt til ulike formål de siste 3 md. Andel av de som har vært på Internett siste 3 md, etter kjønn, alder, utdanning og arbeidssituasjon. 2004

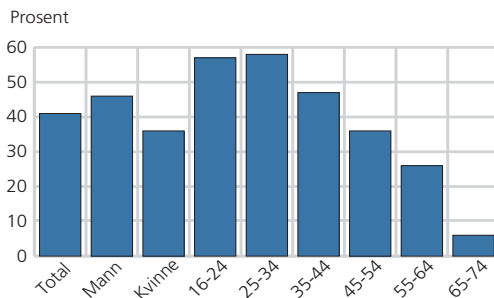
	Kommuni- kasjon	Innforma- sjonssøk og bank- tjenester	Kjøp, salg og bank- tjenester	Kontakt med offentlige myndig- heter	Kurs og utdanning
Personer i alt	89	94	81	50	6
Menn	89	95	84	56	5
Kvinner	88	92	77	43	8
16 - 24 år	94	97	74	36	10
25 - 34 år	92	98	85	58	9
35 - 44 år	87	93	83	57	2
45 - 54 år	84	93	83	52	5
55 - 64 år	84	85	79	47	7
65 - 74 år	84	78	62	24	4
Ungdomsskole	79	89	63	37	10
Videregående skole	86	92	81	45	5
Universitet/høyskole +	95	97	87	63	7
Uoppgitt	92	97	55	32	11
Student	99	96	77	41	13
Ansatt	88	94	83	51	6
Selvstendig næringsdrivende	84	89	87	55	2
Pensjonist	81	86	71	48	2
Arbeidsledig	84	96	77	46	3
Annet (inkl. førstegangstj., hjemmeværende)	87	93	71	69	7

4.3. Kjøp via Internett

Avsnittet presenterer utbredelsen av handel over Internett, og hvilke produkter som blir handlet på Internett. Avsnittet belyser også problemer som blir støtt på ved kjøp over Internett.

- Over halvparten av internettbrukerne handler på Internett.
- Reiser, innkvartering, billetter og bøker er populære produkter på Internett.

Figur 4.3.1. Andel av befolkningen som har kjøpt eller bestilt varer eller tjenester til privat bruk over Internett. 2004

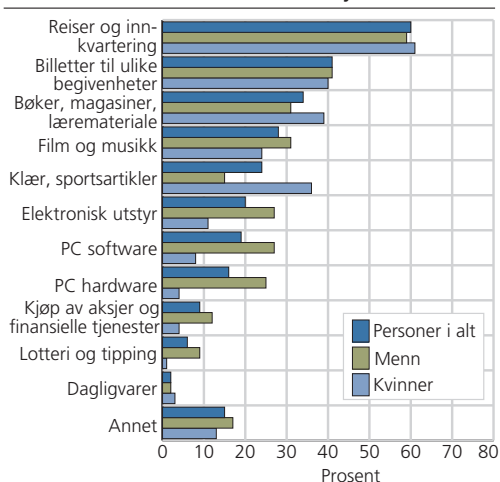

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4 av 10 har handlet på Internett

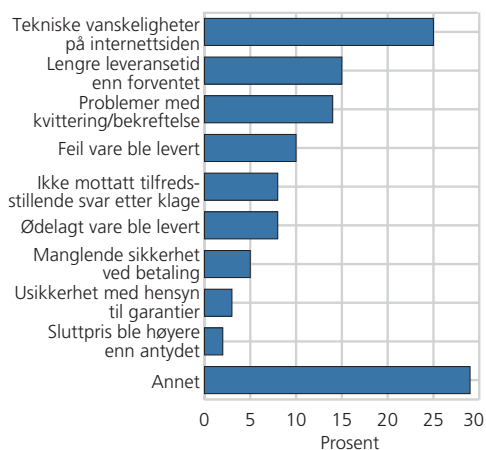
- Det blir stadig mer populært å handle på Internett. 40 prosent av befolkningen hadde kjøpt eller bestilt varer eller tjenester til privat bruk over Internett de siste 12 månedene. Av de som hadde brukt Internett siste 3 månedene var tilsvarende tall på 54 prosent. Menn handlet i større grad på Internett enn kvinner, med henholdsvis 46 og 36 prosent. Det er også klare aldersforskjeller i bruken av netthandel, hvor yngre handlet betydelig mer enn eldre.
- Over 60 prosent som ikke handlet på Internett oppgav at de ikke hadde behov for å handle over Internett som viktigste grunn. 40 prosent sa at de foretrakk å handle personlig og at de liker å se produktet. 17 prosent handlet ikke over Internett på grunn av hensyn til personvern.

Figur 4.3.2. Type varer og tjenester handlet på Internett. Andel av de som har handlet på Internett siste 12 måneder, etter kjønn. 2004

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.3.3. Type problem som ble støtt på ved kjøp over Internett. Andel av de som har støtt på problem ved kjøp over Internett. 2004

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Handler reiser og innkvartering

- De fleste som handlet over Internett kjøpte eller bestilte reiser og innkvartering. 60 prosent av de som handlet på nettet kjøpte nettopp dette, noe som er 8 prosentpoeng mer enn i 2003. Billetter og bøker, magasiner og læremateriale ble handlet av henholdsvis 41 og 34 prosent.
- Kvinner handlet i større grad bøker, klær og sportsartikler over Internett, mens menn i større grad handlet elektroniske artikler, PC og programvare.
- 63 prosent sa at de betalte for varene på Internett med å gi opplysninger om kredittkort over Internett.

8 prosent opplever problemer ved kjøp over nettet

- Av de som hadde handlet på Internett, var det 8 prosent som hadde støtt på problemer ved kjøp over Internett. Det vanligste problemet var tekniske vanskeligheter på Internettensiden. Av de som hadde støtt på et problem ved kjøp over Internett var det 25 prosent som hadde opplevd dette.
- Lengre leveringstid enn først antydte og problemer med kvittering eller bekreftelse på kjøpet var andre problemer som ble oppgitt ved kjøp over Internett, med henholdsvis 15 og 14 prosent.

Tabell 4.3.1. Type varer og tjenester handlet av de som har handlet på Internett siste 12 måneder, etter kjønn og alder. 2004

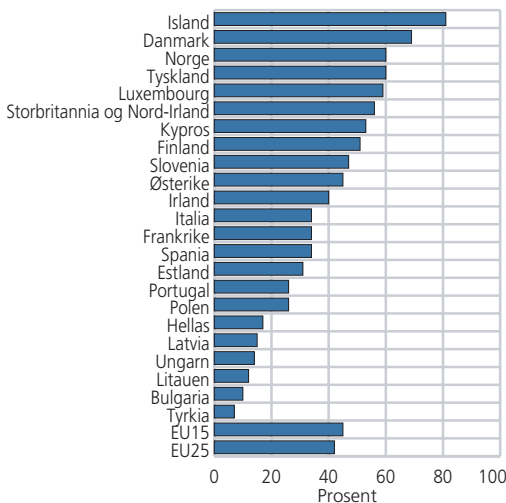
	Daglig- varer	Film og mu- sikk	Bøker, maga- siner, lære- mate- riale	Klær, sports- artikler	PC soft- ware	PC hard- ware	Elekt- ronisk utstyr	Kjøp av aksjer og finan- sielle tjenes- ter	Reiser og inn- kvar- tering	Billetter til ulike begi- ven- heter	Lotteri og tipping	Annet
Personer i alt ...	2	28	34	24	19	16	20	9	60	41	6	15
Menn	2	31	31	15	27	25	27	12	59	41	9	17
Kvinner	3	24	39	36	8	4	11	4	61	40	1	13
16-24år	2	44	26	30	20	17	33	11	44	45	3	7
25-54år	2	26	38	24	20	16	18	8	65	42	7	18
55-74år	4	7	29	12	9	11	6	9	60	23	2	9

4.4. Internasjonale perspektiv

Avsnittet sammenlikner norske husholdningers og privatpersoners bruk av IKT med andre europeiske land.

- I Norge har en stor andel av husholdningene tilgang til Internett i forhold til andre europeiske land.
- De nordiske landene bruker Internett mest regelmessig.

Figur 4.4.1 Andel husholdninger som har tilgang til Internett hjemme. 2004

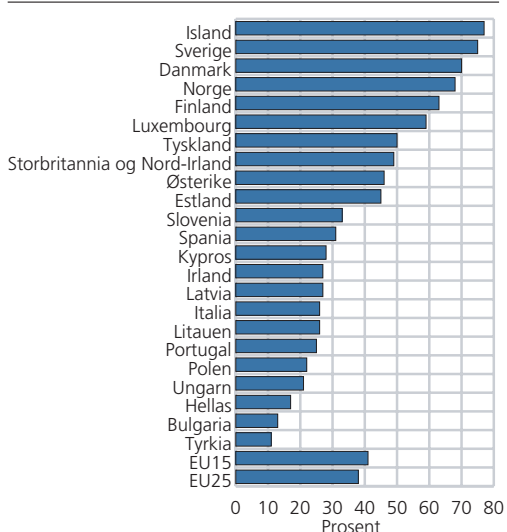

Kilde: Eurostat..

Internett mest utbredt i Norden

- Mens 60 prosent av husholdningene i Norge har tilgang til Internett hjemme, ligger gjennomsnittet i EU på 42 prosent. Det er bare Island og Danmark som har flere husholdninger som har tilgang til Internett hjemme, med henholdsvis 81 og 69 prosent.
- Norge ligger også på en tredjeplass når det gjelder utbredelsen av bredbånd, hvor 30 prosent av husholdningene har bredbånd i hjemme. Også her er det Island og Danmark som ligger på topp, hvor 45 og 36 prosent har bredbånd hjemme.

Figur 4.4.2. Andel av befolkningen som har brukt Internett minst en gang i uken. 2004

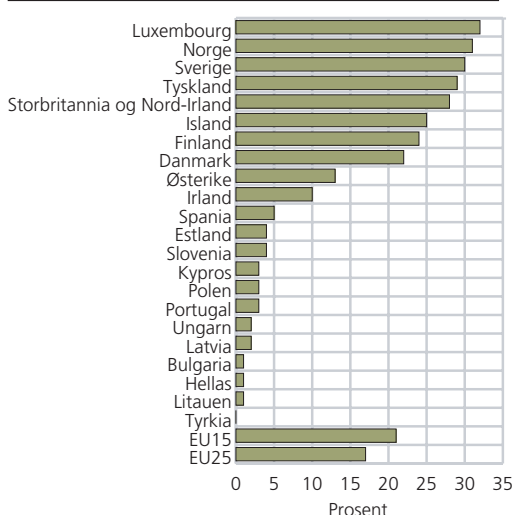

Kilde: Eurostat.

Norske internettbrukere bruker mest nettbank i Europa

- De nordiske landene er de landene som i størst grad bruker Internett regelmessig, dvs. minst en gang i uken. I Norge bruker 68 prosent av befolkningen Internett regelmessig, mens det på Island er 77 prosent som bruker det. I EU bruker gjennomsnittlig 38 prosent av befolkningen Internett regelmessig.
- Blant de som har brukt Internett siste 3 måneder, er Norge det landet hvor flest bruker Internett til finansielle tjenester, slik som nettbank. Hele 73 prosent bruker Internett til dette i Norge, mens gjennomsnittet i EU ligger på 37 prosent. Norge er også det landet hvor flest bruker Internett til å lese aviser eller nyhetsmagasiner. I forhold til andre europeiske land er det få i Norge som bruker Internett til å spille eller laste ned spill og musikk.

Figur 4.4.3. Andel av befolkningen som har handlet på Internett siste 3 måneder. 2004

Kilde: Eurostat.

Nordmenn handler mye på Internett

- I gjennomsnitt har 17 prosent av befolkningen i EU-landene handlet på Internett. Hvis man bare ser på de som har brukt Internett siste 3 måneder, er det 34 prosent som har handlet på Internett.
- 31 prosent av den norske befolkningen har handlet på Internett, noe som gjør at vi er en av de aller ivrigste netthandlerne i Europa. Det er kun innbyggerne i Luxembourg som handler mer på Internett enn nordmenn, med 32 prosent. Våre nordiske naboland ligger også her i tetsjiktet.

Tabell 4.4.1. Andel av husholdningene som har tilgang til bredbånd hjemme. 2004

Østerrike	16
Bulgaria	4
Kypros	2
Tyskland	18
Danmark	36
Estland	20
Spania	15
Finland	21
Ungarn	6
Irland	3
Island	45
Litauen	4
Luxembourg	16
Latvia	5
Norge	30
Polen	8
Portugal	12
Slovenia	10
Storbritania	16

Tabell 4.4.2. Internett brukt til ulike formål de siste 3 md. Andel av de som har vært på Internett de siste 3 md. 2004

	Brukt Internett banktjenester (nettbank)	Brukt e-post	Spilt eller lastet ned spill og musikk	Søkt informasjon om varer og tjenester	Lest eller lastet ned online aviser eller nyhetsmagasiner
EU15	40	82	34	80	33
EU25	37	81	35	77	35
Bulgaria	4	86	50	50	47
Danmark	59	85	25	78	47
Estland	69	77	39	64	75
Finland	72	88	54	84	52
Hellas	7	78	55	69	57
Island	65	89	41	87	74
Kypros	13	75	55	67	54
Latvia	35	74	47	57	58
Litauen	23	77	52	52	72
Luxembourg	53	91	44	81	43
Norge	73	88	31	83	75
Polen	14	67	48	51	47
Portugal	26	81	45	79	50
Slovenia	23	79	43	80	44
Spania	30	76	48	74	52
Storbritania	36	85	40	78	29
Sverige	49	78	28	73	34
Tyrkia	16	69	63	48	61
Tyskland	43	83	24	86	24
Ungarn	10	73	43	70	51
Østerrike	35	87	19	69	31

Geir Martin Pilskog

5. Informasjons- og kommunikasjons-teknologi i næringslivet

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) vart i siste del av 1900-talet teke i bruk av stadig fleire føretak. I mange land prøver styresmaktene å leggja tilhøva til rette for meir aktiv bruk av IKT i næringslivet. Høge voner er knytt til effektane av denne teknologien. Mange meiner IKT vil auka produktiviteten og verdiskapinga.

Dette kapitlet fokuserer ikkje på eventuelle fylgjer av næringslivets IKT-bruk, men syner i kva grad føretaka har teke i bruk Internett og elektronisk handel. Statistisk sentralbyrå har starta opp eit prosjekt for å utvikla metodar for måling av eventuelle fylgjer av næringslivets bruk av IKT. Vonleg vil prosjektet gje oss høve til å utvida statistikken til også inkludera skildringar av verknader av IKT.

I dette kapitlet vert resultatata avgrensa til føretak med 10 sysselsette eller meir. Dei utgjer høvesvis 11 prosent av mengda føretak, 83 prosent av omsetninga og 74 prosent av sysselsetjinga i næringslivet. Siste referanseåret for tilgang og bruk av IKT i næringslivet er 2004, medan tal for elektronisk handel skildrar stoda i 2003. Så langt som mogleg er utviklinga på området presentert gjennom tidsseriar.

Kring årsskiftet 1999/2000 gjennomførte Statistisk sentralbyrå for fyrste gong ei undersøking av bruken av IKT i næringslivet. Bakgrunnen for oppstartinga av undersøkinga var samarbeid mellom dei statistiske kontora i Norden. Undersøkingane vart etter kvart tett koordinert med andre europeiske land gjennom Eurostat, EUs statistiske kontor. I 2004 vedtok EU ei rettsakt som regulerer statistikkproduksjonen om informasjonssamfunnet. Denne undersøkinga er inkludert i rettsakta.

Utvalsundersøkinga av IKT-bruk i næringslivet dekkjer primært føretak med 10 sysselsette eller fleire, men inkluderer eit tilleggsutval også for føretak med under 10 sysselsette. Populasjonen for undersøkinga femner om alle næringsområde utanom primærnæringane, bergverksdrift, offentleg administrasjon, kloakk og renovasjon, interesseorganisasjonar, lønna arbeid i private hushald og internasjonale organ og organisasjonar. Utvalet inneheld knapt 5000 føretak og svarprosenten ligg på om lag 75 prosent.

Eurostats populasjon inkluderer ikkje næringane utvinning av råolje og naturgass og bank- og finansnæringa. I internasjonale samanlikningar er det norske datamaterialet tilpassa avgrensingane til Eurostat. Sidan populasjonen til Eurostat er litt annleis enn den norske undersøkinga, kan resultatata innehalda mindre skilnader.

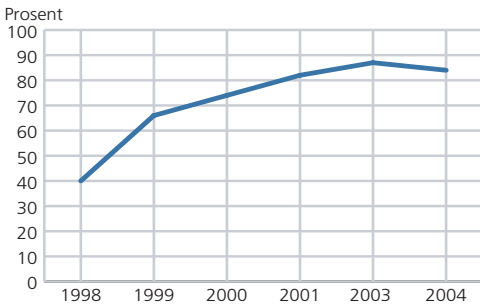
Internettreferanse: www.ssb.no/iktbruken/

5.1. Internett-tilgang

Avsnittet presenterer data om tilgang til Internett i næringslivet i åra 1998-2004. Vidare inneheld avsnittet informasjon om næringslivets tilgang til Internett via breiband i perioden 2001-2004.

- Utbreiinga av Internett-tilgang har nådd eit mettingspunkt.
- Delen føretak med breiband har auka meir enn 70 prosent sidan 2001.

Figur 5.1.1. Delen av alle føretak med tilgang til Internett. Føretak med 10+ sysselsette. 1998-2004. Prosent

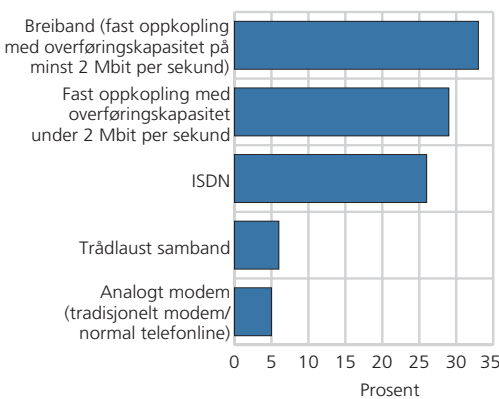

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Stabil Internett-tilgang

- Sidan 1998 har delen føretak med Internett-tilgang auka sterkt. I dette året var ikkje meir enn 40 prosent av føretaka kopla til Internett. I 2003 rapporterte 87 prosent at dei hadde Internett-tilgang. Delen føretak med tilgang til Internett vart i løpet av nokre år meir enn dobla.
- I 2003 nådde Internett-tilgangen blant større føretak eit mettingspunkt. I 2004 var delen med tilgang til Internett framleis stabil, 84 prosent. Nedgangen i Internett-tilgang er innanfor den statistiske uvissa til utvalsundersøkinga.

Figur 5.1.2. Delen av alle føretak med ulike typar Internett-tilkopling. Føretak med 10+ sysselsette. 2004. Prosent

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Ein tredel har breiband

- Breiband vert vanlegvis definert som overføringskapasitet på minst 2 Mbit per sekund. I høve til denne definisjonen hadde ein tredel av alle føretak med minst ti sysselsette breiband i 2004. Det er ein auke på over 70 prosent i høve til 2001.
- Det er ikkje enkelt for føretaka å rapportera tekniske data som overføringskapasiteten til Internett-tilkoplinga deira. I denne undersøkinga vart føretaka spurde om dei var tilkopla Internett via ulike DSL-samband eller andre typar samband med kapasitet på minst 2 Mbit per sekund.

Tabell 5.1.1. Delen av alle foretak med tilgang til Internett, etter mengd sysselsette og næringsområde. 1998-2004. Prosent

	1998	1999	2000	2001	2003	2004
Alle foretak med 10 sysselsette eller flere ...	40	66	74	82	87	84
Mengd sysselsette						
10-19	34	58	67	75	83	79
20-49	43	72	79	87	90	88
50-99	52	83	86	95	95	92
100 eller flere	60	87	92	96	97	96
Næringsområde						
Industri (NACE 11, 15-37 og 40, 41)	48	75	83	92	90	90
Bygg og anlegg (NACE 45)	35	70	80	89	92	90
Handel med motorkjørety og drivstoff (NACE 50)	39	71	73	78	86	82
Engroshandel (NACE 51)	46	78	87	92	96	89
Detaljhandel (NACE 52)	19	39	47	56	73	68
Hotell, restaurant og catering (NACE 55)	30	53	63	67	72	69
Transport/telekommunikasjon (NACE 60-64)	34	60	67	79	88	88
Bank/finans (NACE 65-67)	44	94	100	99	90	97
Tenesteyting elles (NACE 70-74, 92 og 93)	60	77	85	88	93	88

Tabell 5.1.2. Delen av alle foretak med breiband¹, etter mengd sysselsette og næringsområde. 2001-2004. Prosent

	2001	2003	2004
Alle foretak med 10 sysselsette eller flere	19	26	33
Mengd sysselsette			
10-19	14	18	25
20-49	21	28	37
50-99	29	41	50
100 eller flere	42	58	66
Næringsområde			
Industri (NACE 11, 15-37 og 40, 41)	19	28	33
Bygg og anlegg (NACE 45)	9	11	27
Handel med motorkjørety og drivstoff (NACE 50)	24	24	29
Engroshandel (NACE 51)	21	38	45
Detaljhandel (NACE 52)	8	12	20
Hotell, restaurant og catering (NACE 55)	10	9	22
Transport/telekommunikasjon (NACE 60-64)	22	27	32
Bank/finans (NACE 65-67)	51	57	56
Tenesteyting elles (NACE 70-74, 92 og 93)	34	44	48

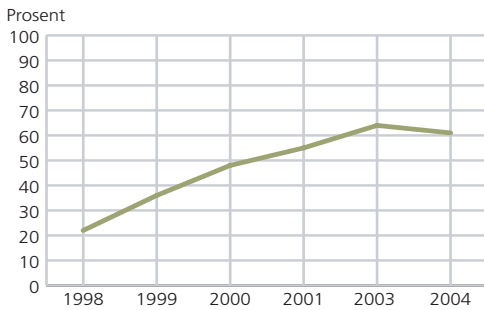
¹ Fast oppkopling med overføringskapasitet på minst 2 Mbit per sekund.

5.2. Heimesider

Avsnittet presenterer opprettinga av heimesider i næringslivet og tilbudet av digitale varer/tenester via heimesider 1998-2004.

- Næringslivets etablering av heimesider har nådd eit mettingspunkt.
- I 2004 distribuerte sju prosent av alle føretak digitale varer/tenester via heimesider.

Figur 5.2.1. Delen av alle føretak med heimeside. Føretak med 10+ sysselsette. 1998-2004. Prosent

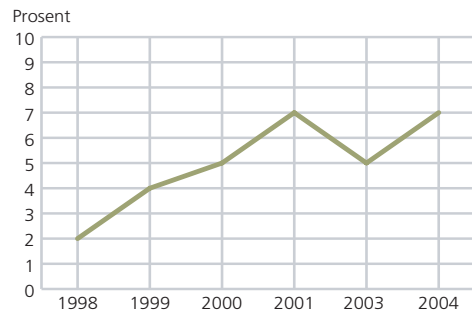

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Stagnert utbreiing av heimesider

- Sidan 1998 har delen føretak med heimesider vokse rundt 200 prosent. I 1998 hadde vel 20 prosent av føretaka oppretta heimesider. I 2003 rapporterte 64 prosent av alle føretak at dei hadde oppretta ei heimeside.
- Delen større føretak med heimeside er i dag stabilisert. I 2004 var delen med heimeside uendra i høve til 2003, 61 prosent. Nedgangen i bruk av heimeside er innanfor den statistiske uvissa til utvalsundersøkinga.

Figur 5.2.2. Delen av alle føretak med distribusjon av digitale varer/tenester via heimeside. Føretak med 10+ sysselsette. 1998-2004. Prosent

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Kvar tjuande føretak med digitalt tilbod

- I 1998 distribuerte om lag to prosent av alle føretak digitale varer/tenester via heimeside. Sjølv om delen dobla seg innan tusenårsskiftet, stogga veksten i mengda føretak med distribusjon av digitale varer/tenester gjennom Internett raskt opp. Sidan 2000 har delen svinga rundt fem prosent.
- I ein femårsperiode har 1 av 20 føretak vore tilgjengeleg med digitale tilbod på heimeside. Så langt tyder ikkje utviklinga på at store mengder føretak vil tilby programvare, musikk, film og data via Internett.

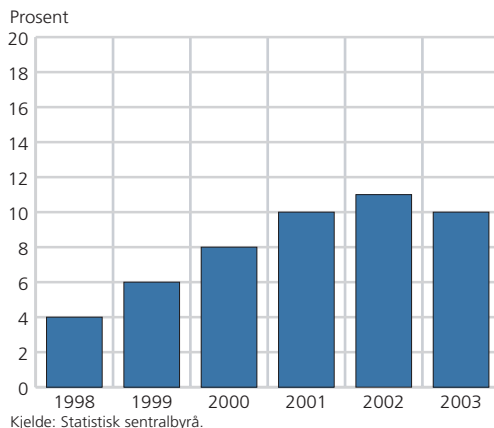
Tabell 5.2.1. Delen av alle føretak med heimeside, etter mengd sysselsette og næringsområde. 1998-2004. Prosent

	1998	1999	2000	2001	2003	2004
Alle føretak med 10 sysselsette eller fleire	22	36	48	55	64	61
Mengd sysselsette						
10-19	15	26	41	46	58	53
20-49	25	41	50	61	65	67
50-99	33	54	67	74	79	78
100 eller fleire	46	65	77	81	87	88
Næringsområde						
Industri (NACE 11, 15-37 og 40, 41)	26	40	53	63	69	68
Bygg og anlegg (NACE 45)	15	31	46	49	60	57
Handel med motorkørety og drivstoff (NACE 50) ..	17	33	42	53	59	53
Engroshandel (NACE 51)	32	46	62	64	80	76
Detaljhandel (NACE 52)	5	11	23	27	31	32
Hotell, restaurant og catering (NACE 55)	16	36	48	42	55	57
Transport/telekommunikasjon (NACE 60-64)	19	28	41	52	60	61
Bank/finans (NACE 65-67)	44	73	88	85	87	87
Tenesteyting elles (NACE 70-74, 92 og 93)	38	53	64	77	83	77

5.3. Sal via Internett

Dette avsnittet syner delen føretak med omsetning frå sal via Internett 1998-2003. Volumet av næringslivets Internett-omsetning i perioden vert også presentert.

- Ein tidel av føretaka har omsetning frå bestillingar motteke via Internett.
- Volumet til næringslivets Internett-omsetning var i 2003 om lag 40 milliardar kroner.

Figur 5.3.1. Delen til alle føretak med omsetning frå sal via Internett. Føretak med 10+ sysselsette. 1998-2003. Prosent

Kvart tiande føretak har Internett-omsetning

- 10 prosent av føretaka oppnådde Internett-omsetning i 2003. Det er meir enn ei dobling sidan 1998. I dette året hadde ikkje meir enn fire prosent omsetning via Internett. Føretak med minst ein prosent av samla omsetning frå bestillingar motteke via heimeside er rekna med blant føretaka som har Internett-omsetning.
- Delen føretak med Internett-omsetning har likevel vore stabil siste åra. Sidan 2001 er delen føretak med Internett-omsetning uendra. Utvikling i dei tre åra syner delar på 10 prosent i 2001, 11 i 2002 og 10 i 2003.

Figur 5.3.2. Volumet til Internett-salet. Føretak med 10+ sysselsette. 1999-2003. Milliardar kroner

Internett-omsetning på 40 milliardar

- I 2003 var samla omsetning frå sal via Internett om lag 40 milliardar kroner. I 1999 utgjorde Internett-omsetninga ikkje meir enn om lag 9 milliardar. Sidan utrekninga av Internett-omsetninga byggjer på observasjonar med stor variasjon, er utryggleiken større enn for resultat presentert som delar. Utryggleiken i datamaterialet kan medføre store årlege svingingar.
- Ein auke i volumet til Internett-omsetning på nesten 350 prosent er likevel ei dramatisk endring i løpet av ein femårsperiode. I denne publiseringa har Statistisk sentralbyrå ikkje inkludert bank- og finansnæringa i volumet til Internett-omsetninga.

Tabell 5.3.1. Internett-sal. Delen av alle føretak med omsetning frå sal via Internett. Føretak med 10 sysselsette eller fleire. 1998-2003. Prosent

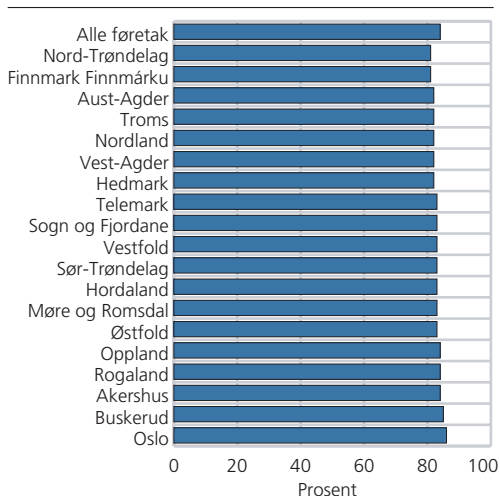
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Føretak med minst 1 prosent av total omsetning frå bestillingar motteke via Internett	4	6	8	10	11	10
Prosent						
1+	4	6	8	10	11	10
2+	2	5	5	7	10	9
5+	2	3	3	5	8	7
10+	1	2	2	2	5	4
25+	0	1	1	1	2	1
50+	0	0	0	0	1	1

5.4. Regionale perspektiv

Avsnittet presenterer den fylkesvise fordelinga av Internett-tilgang i næringslivet i åra 1998-2004. Vidare avdekkast bruken av heimesider fordelt etter fylke i same periode.

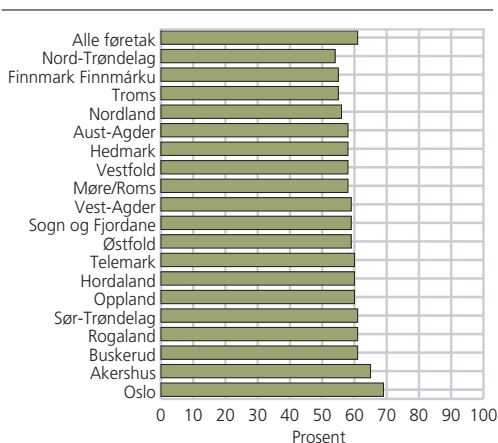
- Delen føretak med Internett-tilgang er om lag lik over alt.
- I Oslo er delen føretak med heimeside noko høgare enn i resten av landet.

Figur 5.4.1. Delen av alle føretak med tilgang til Internett, fordelt etter fylke. 10+ sysselsette. 2004. Prosent

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 5.4.2. Delen av alle føretak med heimeside, fordelt etter fylke. 10+ sysselsette. 2004. Prosent

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Internett-tilgangen lik over alt

- Utvalgsstorleiken til undersøkinga gjer delane for Internett-tilgang noko usikre for mindre fylke. Tala syner likevel at regionale skilnader er jamna ut. Internett-tilgangen er om lag 85 prosent i dei fleste fylke. Skilnaden mellom fylka er ikkje større enn fem prosentpoeng.
- På slutten av 1990-talet fanst framleis skilnader mellom føretak i utkantar og sentrale stork. I 1999 hadde om lag 70 prosent av føretak i Oslo og Akershus Internett-tilgang mot 60 i Finnmark. I løpet av fire-fem år har skilnadene nesten forsvunne. Næringsstruktur og storleiksfordelinga av føretaka varierer mellom fylka. Skilnader mellom fylka bør vurderast med bakgrunn i dette.

Heimeside mest vanleg i Oslo

- Tala syner at det framleis finst regionale skilnader kring opprettinga av heimesider. I 2004 hadde nesten 70 prosent av føretaka i Oslo heimesider, medan delen i fleire andre fylke låg, om lag 15 prosent lågare.
- Den regionale utjamninga i bruken av heimesider har vore marginal sidan slutten av 1990-talet. I 1999 hadde rundt 45 prosent av føretaka i Oslo heimeside mot knapt 30 i Finnmark. I 2004 var tilsvarande delar høvesvis 70 og 55 prosent.

Tabell 5.4.1. Delen av alle føretak med tilgang til Internett, etter fylke. 1998-2004. Prosent

	1998	1999	2000	2001	2003	2004
Alle føretak med 10 sysselsette eller flere	40	66	74	82	87	84
Østfold	37	64	72	81	87	83
Akershus	42	69	77	83	89	85
Oslo	45	70	79	85	89	86
Hedmark	36	62	72	80	86	82
Oppland	36	63	71	79	85	84
Buskerud	40	66	73	82	87	85
Vestfold	39	65	72	82	86	83
Telemark	38	63	71	78	85	83
Aust-Agder	37	64	71	78	84	82
Vest-Agder	38	64	73	79	86	82
Rogaland	41	66	73	81	87	84
Hordaland	39	65	73	81	86	83
Sogn og Fjordane	38	64	72	81	85	83
Møre og Romsdal	39	65	73	81	86	83
Sør-Trøndelag	40	65	73	82	86	83
Nord-Trøndelag	35	61	70	78	84	81
Nordland	38	64	72	80	85	82
Troms	37	64	71	79	85	82
Finnmark Finnmarku	36	60	68	79	83	81

Tabell 5.4.2. Delen av alle føretak med heimeside, etter fylke. 1998-2004. Prosent

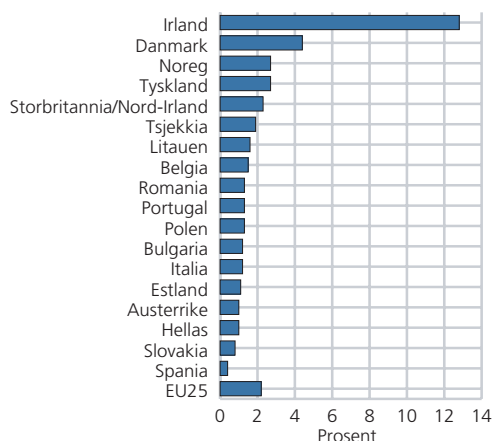
	1998	1999	2000	2001	2003	2004
Alle føretak med 10 sysselsette eller flere	22	36	48	55	64	61
Østfold	19	33	45	53	62	59
Akershus	25	38	53	58	67	65
Oslo	29	44	57	63	71	69
Hedmark	17	30	44	51	60	58
Oppland	17	32	44	51	59	60
Buskerud	22	36	47	54	63	61
Vestfold	20	33	46	54	62	58
Telemark	19	33	45	52	60	60
Aust-Agder	19	32	43	51	59	58
Vest-Agder	20	33	47	52	62	59
Rogaland	22	36	48	55	63	61
Hordaland	20	34	46	53	62	60
Sogn og Fjordane	18	30	44	52	60	59
Møre og Romsdal	20	33	46	53	61	58
Sør-Trøndelag	22	36	47	55	63	61
Nord-Trøndelag	16	29	43	49	55	54
Nordland	19	32	43	50	58	56
Troms	18	31	44	40	60	55
Finnmark Finnmarku	15	27	39	46	55	55

5.5. Internasjonale perspektiv

Avsnittet presenterer delen Internett-omsetninga i høve til total omsetning i europeisk næringsliv. Vidare inneheld avsnittet informasjon om elektronisk samhandling mellom næringsliv og styresmakter.

- Internett-omsetninga utgjer ein liten del av total omsetning i europeisk næringsliv.
- I Europa varierer omfanget av næringslivets kommunikasjon med styresmaktene via Internett mykje.

Figur 5.5.1. Delen til Internett-omsetninga av total omsetning. 10+ sysselsette. 2004. Prosent

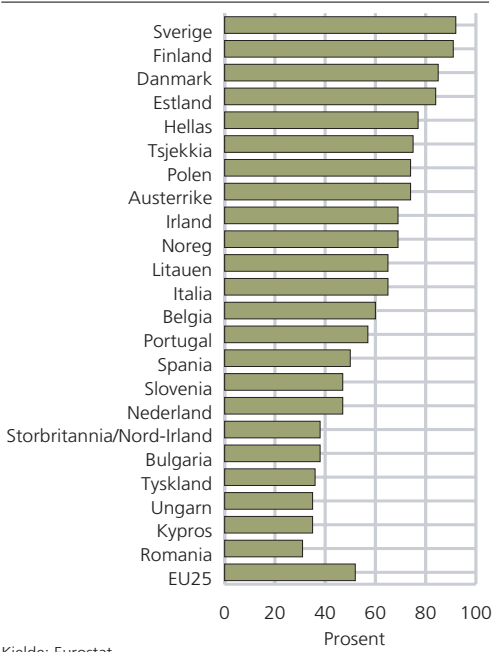

Kjelde: Eurostat.

Internett-omsetninga liten del av total omsetning

- Internett-omsetninga utgjer ein større del av total omsetning i norsk næringsliv enn i EU. I 2004 skapte sal via Internett 2,7 prosent av totalomsetninga i Noreg mot 2,2 prosent i EU-landa. Berre to EU-land, Irland og Danmark, har høgare del Internett-omsetning enn Noreg.
- Delen Internett-omsetning er framleis låg i Noreg og dei fleste EU-landa. I EU, med eit unntak for Danmark og særleg Irland, og Noreg kjem under tre prosent av totalomsetninga frå sal via Internett.

Figur 5.5.2. Delen av alle føretak som brukte Internett til kommunikasjon med styresmaktene. 10+ sysselsette. 2004. Prosent

Kjelde: Eurostat.

Stor variasjon i utbreiinga av "E-government"

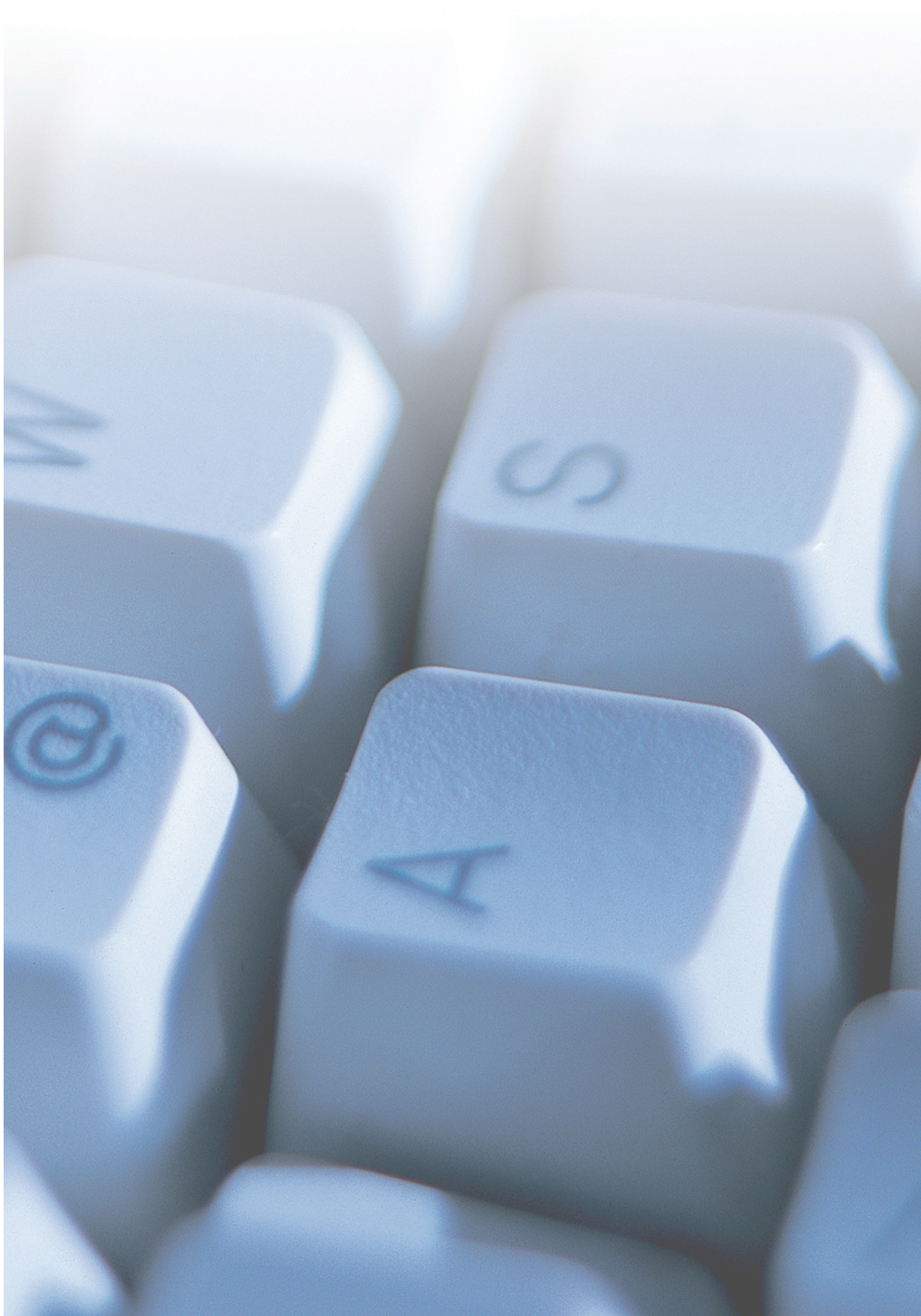
- Delen føretak som nyttar Internett for kommunikasjon (innhenting av informasjon og skjema, rapportering, elektronisk sjølvhjelp) med styresmaktene er høgare i Noreg enn EU. I 2004 brukte vel halvparten av føretaka i EU "e-government" mot knapt 70 prosent av norske. Fleire land hadde likevel større utbreiing av "e-government" enn Noreg, med høgast delar i grannelanda Sverige og Finland.
- Delen føretak som nyttar Internett for kommunikasjon med styresmaktene varierer mykje mellom europeiske land. Medan Storbritannia, Nord-Irland og Romania låg rundt 30 prosent, var delen i Finland og Sverige over 90 prosent. Delane for "e-government" er påverka av nasjonale skilnader i ansvaret og oppgåvene til offentleg sektor.

Tabell 5.5.1. Delen til Internett-omsetninga i høve til total omsetning, føretak med 10 sysselsette eller fleire etter land. 2001-2003. Prosent

	2001	2002	2003
EU25	:	:	2,2
EU15	0,9	1,1	2,2
Eurosona (land med valutaen Euro)	0,7	0,9	2,1
Belgia	:	1,8	1,5
Tsjekkia	:	2,8	1,9
Danmark	1,0	1,6	4,4
Tyskland	1,0	0,7	2,7
Estland	:	:	1,1
Hellas	0,5	0,2	1,0
Spania	0,3	0,3	0,4
Irland	:	10,0	12,8
Italia	0,3	0,3	1,2
Litauen	:	:	1,6
Luxembourg	0,4	:	:
Austerrike	:	0,9	1,0
Polen	:	:	1,3
Portugal	0,6	0,6	1,3
Slovakia	:	:	0,8
Finland	1,1	:	:
Sverige	:	2,8	:
Storbritannia og Nord-Irland ...	1,2	1,5	2,3
Bulgaria	:	:	1,2
Romania	:	:	1,3
EFTA			
Island	:	0,5	:
Noreg	2,2	2,4	2,7

Tabell 5.5.2. Delen av alle føretak som brukte Internett for kommunikasjon med styresmakterne, føretak med 10 sysselsette eller fleire etter land. 2003-2004. Prosent

	2003	2004
EU25	:	52
EU15	:	49
Eurosona (land med valutaen Euro)		51
Belgia	:	60
Tsjekkia	:	75
Danmark	75	85
Tyskland	35	36
Estland	:	84
Hellas	:	77
Spania	44	50
Irland	:	69
Italia	:	65
Kypros	:	35
Litauen	:	65
Luxembourg	65	:
Ungarn	:	35
Nederland	41	47
Austerrike	81	74
Polen	:	74
Portugal	:	57
Slovenia	:	47
Finland	89	91
Sverige	89	92
Storbritannia og Nord-Irland	29	33
Bulgaria	:	38
Romania	:	31
EFTA		
Island	97	:
Noreg	65	69

Mads Hansen-Møllerud

6. Informasjons- og kommunikasjons-teknologi i offentlig sektor

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) har vært i bruk i offentlig sektor over lengre tid. De senere årene er det imidlertid blitt mer fokus på IKT som ett verktøy til å effektivisere interne arbeidsprosesser, og til å tilby egnede elektroniske tjenester som forenkler brukernes hverdag og fremmer dialogen med befolkningen. Dette kapitlet belyser hvor utbredt noen utvalgte tjenester er og i hvilken grad ulike typer IT-systemer er tatt i bruk. Det vil også gi en oversikt over hvordan kommunene, fylkeskommunene og staten vurderer effekten av de to siste års IT-prosjekter.

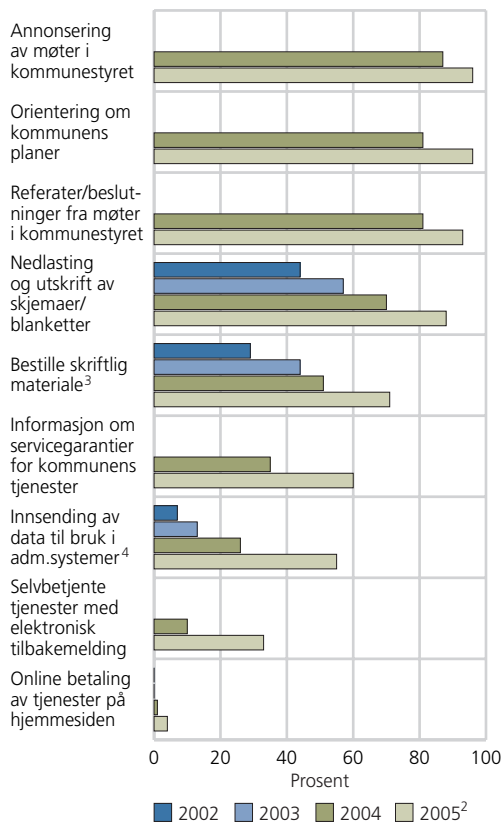
Tallene i kapitlet bygger i hovedsak på resultatene fra tre undersøkelser som dekker henholdsvis kommunene, fylkeskommunene og staten. Undersøkelsen om bruk av IKT i kommunene ble startet opp i 2003 og har tall for 2002-2004. Undersøkelsene for staten og fylkeskommunene er nylig etablert og har tall for 2004. I tillegg er det innhentet tall fra grunnskolens informasjonssystem (GSI) over tilgang til IT-utstyr i grunnskolen og sammenlignbare tall fra Danmarks Statistikk sine undersøkelser om IKT-bruk i offentlig sektor.

6.1. Bruk av IKT i kommunene

Dette avsnittet gir en oversikt over kommunenes tilbud av noen utvalgte tjenester på Internett. Det gis også en oversikt over bruken av noen utvalgte IT-systemer og tilgangen til IT-utstyr i grunnskolen. Til slutt gjengis kommunenes vurderinger av hvilke endringer de siste 2 års IT-prosjekter har medført.

- Formidling av informasjon via Internett er utbredt. Mer enn 80 prosent av kommunene orienterer om kommune- og lokalplaner, annonserer kommunestyremøter og gjengir referater fra disse møtene på sine hjemmesider.
- Utbredelsen av de interaktive tjenestene som er kartlagt i undersøkelsen varierer sterkt. Enkle tjenester er relativt utbredt mens de mer avanserte tjenestene er lite utbredt.
- Det er flere store enn små kommuner som tilbyr de tjenestene som er kartlagt og det er store forskjeller mellom fylkene når det gjelder andelen kommuner som tilbyr de aktuelle tjenestene.
- Det er stor variasjon i utbredelsen av de ulike IT-systemene som er kartlagt i undersøkelsen og det er store forskjeller mellom kommunene når det gjelder tilgang til IT-utstyr i grunnskolen.
- De siste 2 års IT-prosjekter har hatt relativt stor betydning når det gjelder omlegginger/forenklinger av arbeidsrutiner og fordeling av roller/oppgaver. De har imidlertid hatt mindre betydning når det gjelder frigjøring av ressurser.

Figur 6.1.1. Andelen kommuner med tilbud om ulike elektroniske tjenester¹. 2002-2005². Prosent

¹ Enten via egne hjemmesider eller via direkte link til ekstern webside.

² Forventet.

³ F. eks. brosjyrer, skjemaer m.m.

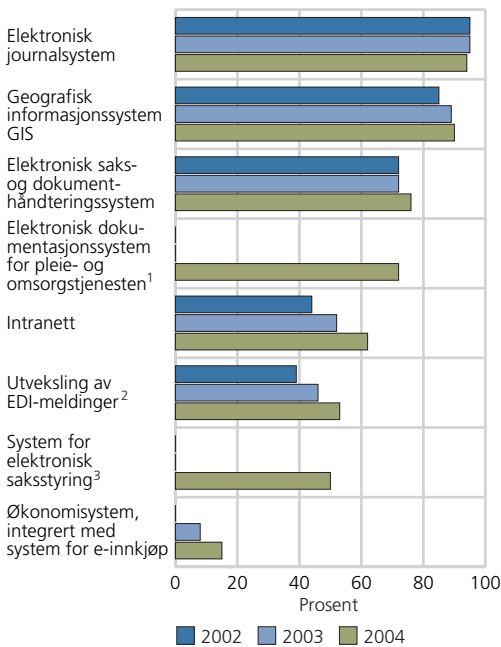
⁴ F. eks. byggesøknad, søknad om barnehageplass.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Elektroniske tjenester

- 97,8 prosent av kommunene hadde egen hjemmeside i 2004.
- Enkle interaktive tjenester som nedlasting av skjemaer/blanketter eller bestilling av skriftlig materiale fra en hjemmeside, var mulig hos henholdsvis 44 og 29 prosent av kommunene i 2002. I 2004 var tilsvarende andeler 70 og 51 prosent. Ytterligere 20 prosent av kommunene har planer om å tilby tilsvarende tjenester i 2005.
- Mer avanserte tjenester som innsending av data til bruk i adm.systemer (f.eks. byggesøknad, søknad om barnehageplass) og selvbetjente tjenester med elektronisk tilbakemelding var til stede hos henholdsvis 26 og 10 prosent av kommunene i 2004. Henholdsvis 29 og 24 prosent av kommunene har planer om å tilby tilsvarende tjenester i 2005. Til sammenligning var innsending av data til bruk i adm. systemer mulig hos 7 prosent av kommunene i 2002.
- Det er tydelig skille mellom store og små kommuner når det gjelder tilgjengelighet av de utvalgte tjenestene. Andelen kommuner som tilbyr tjenestene er betydelig høyere blant de som har flere enn 15000 innbyggere (tabell 6.1.3).

Figur 6.1.2. Andelen kommuner som anvendte ulike typer IT-systemer. 2002-2004. Prosent

¹ Som tilfredsstillende kravene til dokumentasjon av helsehjelp i helsepersonelloven fra 1.1. 2001.

² F. eks. fakturaer eller andre meldinger på XML- eller EDIFACT-format.

³ Understøtting av saksforløp/work-flow mellom saksbehandlere.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bruk av IT-systemer i kommuneadministrasjonen

- Elektroniske journalsystem er mest utbredt og benyttes av 95 prosent av kommunene. Denne andelen har vært uforandret i perioden 2002-2004.
- Økonomisystem som er integrert med system for elektronisk innkjøp er lite utbredt. Andelen kommuner som benytter denne type systemer økte imidlertid fra 8 til 15 prosent fra 2003 til 2004.

Tabell 6.1.1. Tilgang til PC med Internett i grunnskolen. 2003

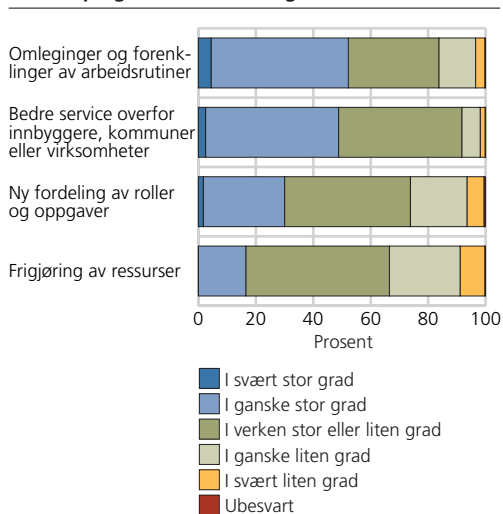
	Antall elever pr. PC med Internett
Gjennomsnitt for hele landet	10,5
Gjennomsnitt for de 5 beste kommunene	2,0
Modalen	1,3
Utsira	1,7
Etne	1,8
Dyrøy	2,3
Bokn	2,9
Gjennomsnitt for de 5 dårligste kommunene	59,1
Nissedal	40,6
Askim	44,6
Grane	49,8
Træna	71,0
Sømna	89,8

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tilgang til PC med Internett i grunnskolen

- Det var store forskjeller mellom kommunene i 2003 når det gjelder tilgang til PC med Internett blant elevene i grunnskolen. For landet sett under ett måtte en PC med Internetttilgang fordeles på 10,5 elever. I de 5 beste kommunene var det i gjennomsnitt bare 2 elever for hver PC med Internett, mens det i de 5 dårligste kommunene var 59 elever for hver PC med Internett.

Figur 6.1.3. Endringer som følge av IT-prosjekter på utvalgte områder. Andelen kommuner fordelt på graden av endring, 2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Endringer som følge av IKT bruk

I undersøkelsen ble det spurt om hvilken betydning de siste 2 års IT-prosjekter har hatt på noen utvalgte områder.

- 52 prosent av kommunene oppga at de i svært eller ganske stor grad hadde ført til omlagginger og forenklinger av arbeidsrutiner. Om lag samme andel oppga at de i samme grad hadde ført til bedre service overfor innbyggere/virksomheter.
- 30 prosent av kommunene oppga at de i svært eller ganske stor grad hadde ført til ny fordeling av roller og oppgaver
- Ingen av kommunene oppga at de samme prosjektene hadde ført til frigjøring av ressurser i svært stor grad og 17 prosent oppga at de i ganske stor grad hadde ført til frigjøring av ressurser.

Om statistikken

Undersøkelsen om bruk av IKT i kommunene inngår som en del av KOSTRA (elektronisk kommune-stat-rapportering). Undersøkelsen ble startet opp i 2003 og det er publisert tall fra og med statistikkåret 2002. I begynnelsen av mai 2005 hadde 406 av 434 kommuner svart på undersøkelsen for 2004. Dette gir en svarprosent på 93,5. En del av variablene er publisert på kommunenivå i KOSTRA, se: www.ssb.no/kostra/stt/faktaark.cgi

Internettreferanse: www.ssb.no/emner/10/03/iktbruk/
www.ssb.no/vis/emner/04/02/20/utgrs/om.html

Tabell 6.1.2. Andelen kommuner med tilbud om ulike elektroniske tjenester¹. 2002-2005 (Forventet). Prosent

	2002	2003	2004	2005 (Forventet)
Annonsering av møter i kommunestyret	87	96
Orientering om kommunens planer	81	96
Referater/beslutninger fra møter i kommunestyret	81	93
Nedlasting og utskrift av skjemaer/blanketter	44	57	70	88
Bestille skriftlig materiale ²	29	44	51	71
Informasjon om servicegarantier for kommunens tjenester	35	60
Innsending av data til bruk i adm.systemer	7	13	26	55
Selvbetjente tjenester med elektronisk tilbakemelding	10	33
Online betaling av tjenester på hjemmesiden	0	0	1	4

¹ Enten via egen hjemmeside eller via direkte link til ekstern webside.

² F.eks. brosjyrer, skjemaer m.m.

³ F.eks. saksbehandlingsstatus.

Tabell 6.1.3. Andelen kommuner med tilbud om ulike elektroniske tjenester¹, etter fylke og innbyggertall. 2004. Prosent

	Annonsering av møter i kommunestyret	Referater/ beslutninger fra møter i kommunestyret	Orientering om kommunens planer	Nedlasting og utskrift av skjemaer/blanetter	Beskrivelig materiale ²	Innformasjon om servicegarantier for kommunens tjenester	Innsending av data til bruk i administrative systemer ³	Selvbetjente tjenester med elektronisk tilbake melding	Online betaling av tjenester på hjemmesiden
Hele landet	87	81	81	70	51	35	26	10	1
Kommuner, > 15000 innbyggere	97	95	97	92	74	60	55	19	0
Kommuner, < 15000 innbyggere	85	79	79	65	46	30	21	8	1
Oslo	100	100	100	100	100	100	100	100	0
Vest-Agder	100	93	79	86	79	64	36	7	0
Østfold	89	89	89	83	72	28	67	17	0
Akershus	100	96	91	82	82	46	32	5	0
Nord-Trøndelag	91	86	91	81	57	57	24	14	0
Oppland	96	83	96	61	65	52	26	9	0
Buskerud	100	95	100	81	57	19	19	5	0
Hordaland	94	87	94	77	52	36	23	3	0
Sør-Trøndelag	87	74	87	78	39	39	48	9	0
Aust-Agder	87	87	93	60	60	40	13	13	0
Vestfold	93	86	86	64	36	21	36	21	0
Hedmark	91	86	86	73	41	36	27	0	0
Rogaland	85	85	78	70	37	41	30	11	0
Finnmark	82	94	77	53	53	29	41	6	0
Møre og Romsdal	75	75	89	81	47	19	22	11	0
Troms	87	78	70	74	57	26	17	4	4
Telemark	83	72	72	50	39	28	6	6	0
Sogn og Fjordane	78	70	57	48	30	26	17	22	0
Nordland	68	57	49	49	32	27	8	11	3

¹ Enten via egen hjemmeside eller via direkte link til ekstern webside.

² F.eks. brosjyrer, skjemaer m.m.

³ F.eks. byggesøknad, søknad om barnehageplass.

Tabell 6.1.4. Andelen kommuner som anvender ulike typer IT-systemer. 2002-2004. Prosent

	2002	2003	2004
Økonomisystem, integrert med system for e-innkjøp	8	15
System for elektronisk saksstyring ¹	50
Utveksling av EDI-meldinger ²	39	46	53
Intranett	44	52	62
Elektronisk dokumentasjonssystem for pleie- og omsorgstjenesten ³	72
Elektronisk saks- og dokumenthåndteringssystem	72	72	76
Geografisk informasjonssystem GIS	85	89	90
Elektronisk journalsystem	95	95	94

¹ F. eks fakturaer eller andre meldinger på XML- eller EDIFACT-format.

² Understøtting av saksforløp/work-flow mellom saksbehandlere.

³ Som tilfredsstillende kravene til dokumentasjon av helsehjelp i helsepersonelloven fra 1.1.2001.

Tabell 6.1.5. Endringer som følge av IT-prosjekter på utvalgte områder, andelen kommuner fordelt på grader av endring. 2004. Prosent

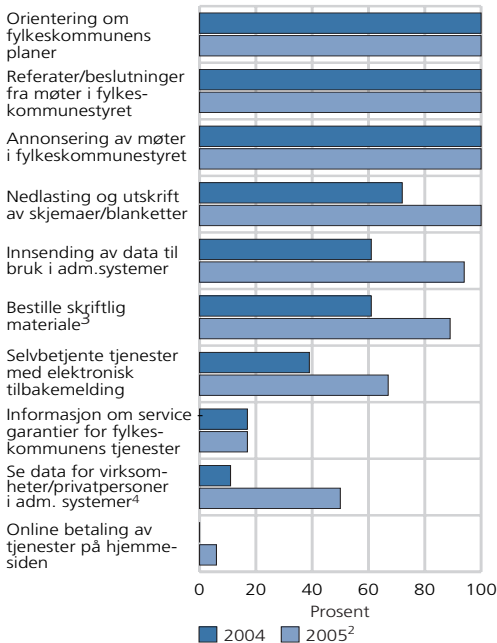
	Ubesvart	I svært liten grad	I ganske liten grad	I verken stor eller liten grad	I ganske stor grad	I svært stor grad
Frigjøring av ressurser	0,2	8,6	24,6	50,0	16,5	0
Bedre service overfor innbyggere, kommuner eller virksomheter	0,2	1,7	6,4	42,9	46,3	2,5
Ny fordeling av roller og oppgaver ..	0,5	5,9	19,7	43,8	28,3	1,7
Omleginger og forenklinger av arbeidsrutiner	0,2	3,2	12,8	31,5	47,8	4,4

6.2. Bruk av IKT i fylkeskommunene

Dette avsnittet gir en oversikt over fylkeskommunenes tilbud av noen utvalgte tjenester på Internett. Det gis også en oversikt over hvor stor andel av fylkeskommunene som benytter noen utvalgte IT-systemer. Til slutt gjengis fylkeskommunenes vurderinger av hvilke endringer de siste to års IT-prosjekter har medført.

- Formidling av informasjon via Internett benyttes av samtlige fylkeskommuner for tre av de fire informasjonstjenestene som er kartlagt i undersøkelsen. Interaktive tjenester var noe mindre utbredt, men mange av de fylkeskommunene som ikke tilbød disse tjenestene i 2004 planlegger å tilby dem i løpet av 2005.
- Samtlige fylkeskommuner benyttet intranett og elektroniske journalsystem i 2004. Utveksling av EDI-meldinger og økonomisystem som er integrert med system for elektronisk innkjøp var i bruk hos under halvparten av fylkeskommunene.
- Over halvparten av fylkeskommunene oppgir at de siste to års IT-prosjekter i svært eller ganske stor grad har ført til omlegginger/forenklinger av arbeidsrutiner og til ny fordeling av roller/oppgaver. Det er imidlertid bare ett lite mindretall som oppgir at de samme prosjektene har ført til frigjøring av ressurser.

Figur 6.2.1. Andelen fylkeskommuner med tilbud om ulike elektroniske tjenester¹. 2004-2005². Prosent

¹ Enten via egen hjemmeside eller via direkte link til ekstern webside.

² Forventet.

³ F. eks. brosjyrer, skjemaer m.m.

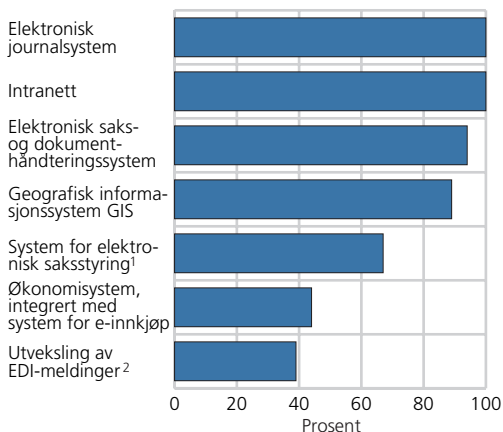
⁴ F. eks. saksbehandlingsstatus.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Elektroniske tjenester

- Orientering om fylkeskommunens planer, annonsering av møter i fylkeskommunestyret samt referater fra slike møter ble publisert av samtlige fylkeskommuner på hjemmeside i 2004. Det var imidlertid bare 17 prosent av fylkeskommunene som informerte om servicegarantier for fylkeskommunens tjenester på hjemmeside i 2004.
- Enkle interaktive tjenester som nedlastning og utskrift av skjemaer/blanketter var tilgjengelig hos 72 prosent av fylkeskommunene i 2004. I 2005 har resten av fylkeskommunene planer om å tilby samme tjeneste.
- Mer avanserte tjenester som å kunne se data for virksomheter/privatpersoner i administrative systemer (f.eks. saksbehandlingsstatus), var til stede hos 11 prosent av fylkeskommunene i 2004. Ytterligere 39 prosent planlegger å tilby denne type tjenester i 2005.

Figur 6.2.2. Andelen fylkeskommuner som anvender ulike typer IT-systemer. 2004. Prosent

¹ F. eks. fakturaer eller andre meldinger på XML- eller EDIFACT-format.

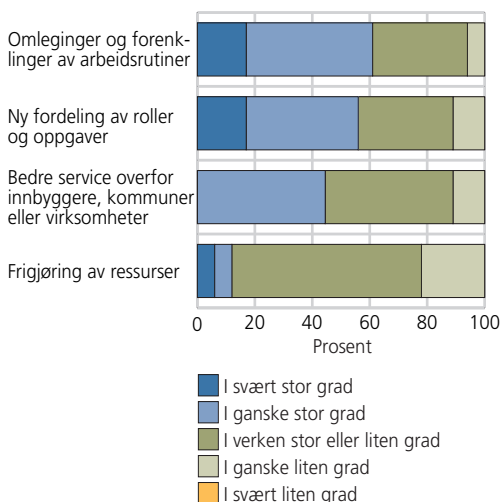
² Understøttning av saksforløp/work-flow mellom saksbehandlere.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bruk av IKT-systemer

- Samtlige fylkeskommuner hadde intranett og elektroniske journalsystem i 2004.
- Videre ble elektroniske saks- og dokumenthåndteringssystem og geografiske informasjonssystem benyttet av henholdsvis 94 og 89 prosent av fylkeskommunene.
- Minst utbredt var utveksling av EDI-meldinger med andre myndigheter/virksomheter (f.eks. fakturaer eller andre meldinger på XML- eller EDIFACT-format), som ble benyttet av 39 prosent av fylkeskommunene. Økonomisystem som er integrert med system for elektronisk innkjøp, var også lite utbredt med 44 prosent.

Figur 6.2.3. Endringer som følge av IT-prosjekter på utvalgte områder. Andelen fylkeskommuner fordelt på graden av endring. 2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Endringer som følge av IKT bruk

I undersøkelsen ble det spurt om hvilken betydning de siste 2 års IT-prosjekter har hatt på noen utvalgte områder.

- 61 prosent av fylkeskommunene oppga at de i svært eller ganske stor grad hadde ført til omlegginger/forenklinger av arbeidsrutiner og 56 prosent oppga at de i samme grad hadde ført til ny fordeling av roller/oppgaver.
- 44 prosent oppga at de i ganske stor grad hadde ført til bedre service overfor brukerne av tjenestene.
- 12 prosent oppga at IT-prosjektene i svært eller ganske stor grad hadde ført til at ressurser ble frigjort.

Om statistikken

Undersøkelsen om bruk av IKT i fylkeskommunene inngår som en del av KOSTRA (elektronisk kommune-stat-rapportering). Undersøkelsen ble startet opp i 2005 og det er publisert foreløpige tall for statistikkåret 2004. Tallene omfatter alle fylkeskommunene med unntak av Oslo, som inngår i kommuneundersøkelsen som også er en del av KOSTRA. Flere resultater fra undersøkelsen vil bli publisert på SSB sin hjemmeside i løpet av juni 2005.

Internettreferanse: www.ssb.no/IKT

Tabell 6.2.1. Andelen fylkeskommuner med tilbud om ulike elektroniske tjenester¹. 2004-2005 (Forventet). Prosent

	2004	2005(Forventet)
Online betaling av tjenester på hjemmesiden	0	6
Se data for virksomheter/privatpersoner i adm. systemer ²	11	50
Informasjon om servicegarantier for fylkeskommunens tjenester	17	17
Selvbetjente tjenester med elektronisk tilbakemelding	39	67
Bestille skriftlig materiale ³	61	89
Innsending av data til bruk i adm.systemer	61	94
Nedlasting og utskrift av skjemaer/blanketter	72	100
Annonsering av møter i fylkeskommunestyret	100	100
Referater/beslutninger fra møter i fylkeskommunestyret	100	100
Orientering om fylkeskommunens planer	100	100

¹ Enten via egen hjemmeside eller via direkte link til ekstern webside.

² F.eks. saksbehandlingsstatus.

³ F.eks. brosjyrer, skjemaer m.m.

Tabell 6.2.2. Andelen fylkeskommuner som anvender ulike typer IT-systemer. 2004. Prosent

	2004
Utveksling av EDI-meldinger ²	39
Økonomisystem, integrert med system for e-innkjøp	44
System for elektronisk saksstyring ¹	67
Geografisk informasjonssystem GIS	89
Elektronisk saks- og dokumenthåndteringssystem	94
Intranett	100
Elektronisk journalsystem	100

¹ F. eks fakturaer eller andre meldinger på XML- eller EDIFACT-format.

² Understøtting av saksforløp/work-flow mellom saksbehandlere.

Tabell 6.2.3. Endringer som følge av IT-prosjekter på utvalgte områder, andelen fylkeskommuner fordelt på grader av endring. 2004. Prosent

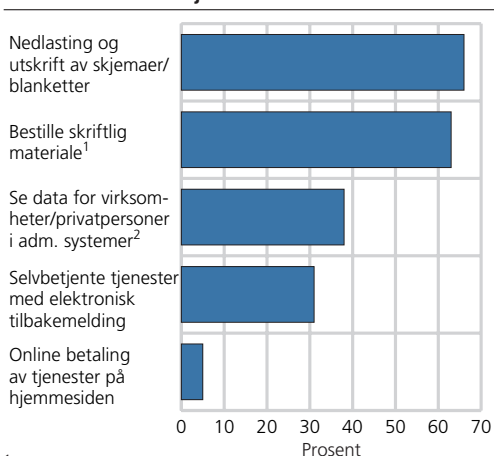
	I svært liten grad	I ganske liten grad	I verken liten eller stor grad	I ganske stor grad	I svært stor grad
Frigjøring av ressurser	0	22	67	6	6
Bedre service overfor innbyggere, kommuner eller virksomheter	0	11	44	44	0
Ny fordeling av roller og oppgaver	0	11	33	39	17
Omleginger og forenklinger av arbeidsrutiner	0	6	33	44	17

6.3. Bruk av IKT i staten

Dette avsnittet gir en oversikt over hvor stor andel av foretakene i staten som tilbød noen utvalgte tjenester på Internett i 2004. Det gis også en oversikt over hvor stor andel av foretakene som benyttet noen utvalgte IT-systemer i 2004. Til slutt gjengis foretakenes vurderinger av hvilke endringer de siste to års IT-prosjekter har medført.

- Enklere elektroniske tjenester var relativt utbredt, mens mer avanserte tjenester ble tilbudt av et mindretall av foretakene i 2004.
- Av de IT-systemene som er kartlagt i undersøkelsen var elektroniske journalsystem mest utbredt, mens økonomisystem som er integrert med system for elektronisk innkjøp, var lite utbredt.
- Om lag 2/3 av foretakene oppgir at de siste 2 års IT-prosjekter i svært eller ganske stor grad har ført til omlegginger/forenklinger av arbeidsrutiner. Tilsvarende oppgir litt under halvparten at de i samme grad har ført til ny fordeling av roller/oppgaver. Kun ett mindretall av foretakene oppgir at de samme prosjektene har ført til at ressurser er blitt frigjort.

Figur 6.3.1. Andelen foretak med tilbud om ulike elektroniske tjenester. 2004. Prosent

¹

F.eks. brosjyrer, skjemaer m.m.

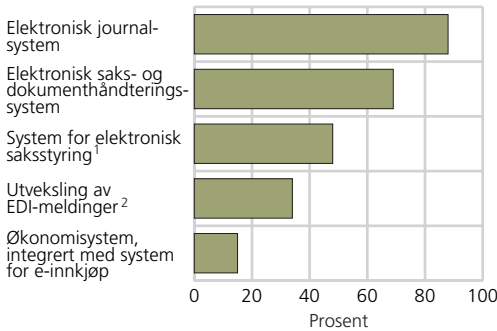
² F.eks. saksbehandlingsstatus.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Elektroniske tjenester

- 66 prosent av foretakene ga privatpersoner/virksomheter mulighet til å laste ned og ta utskrift av skjemaer/blanketter fra en webside. Hos 63 prosent av foretakene var det mulig å bestille skriftlig materiale via Internett.
- De mer avanserte tjenestene var mindre utbredt. Tilgang til opplysninger i administrative systemer som for eksempel saksbehandlingsstatus, var mulig hos 38 prosent av foretakene.
- Selvbetjente tjenester med elektronisk tilbakemelding var tilgjengelig hos 31 prosent, mens 5 prosent tilbød muligheten for elektronisk betaling on-line på en webside.

Figur 6.3.2. Andelen foretak som anvender ulike typer IT-systemer. 2004. Prosent

¹ D.v.s. med understøtting av saksforløpet, work-flow mellom saksbehandlere.

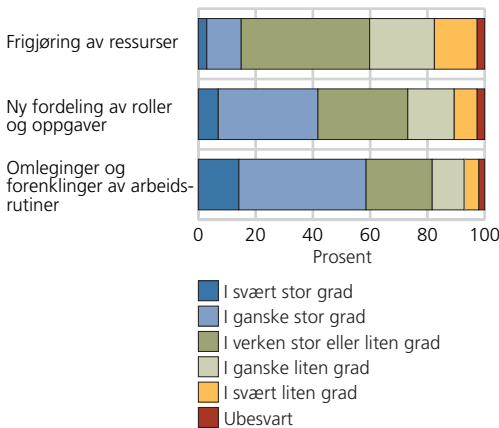
² F. eks. fakturaer eller andre meldinger på XML- eller EDIFACT-format.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bruk av IKT-systemer

- 88 prosent av foretakene benyttet seg av elektroniske journalsystem og 69 prosent benyttet seg av elektroniske saks- og dokumenthåndteringsystem.
- System for elektronisk saksstyring ble benyttet av 48 prosent av foretakene.
- EDI-meldinger (f.eks. fakturaer eller andre meldinger på XML- eller EDI-FACT-format) ble benyttet av 34 prosent av foretakene
- Økonomisystem som er integrert med system for elektronisk innkjøp var lite utbredt og kun i bruk blant 15 prosent av foretakene.

Figur 6.3.3. Endringer som følge av IT-prosjekter på utvalgte områder. Andelen foretak fordelt på graden av endring. 2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Endringer som følge av IKT bruk

Foretakene i undersøkelsen ble spurt om hvilken betydning de siste 2 års IT-prosjekter har hatt på noen utvalgte områder.

- 59 prosent av foretakene oppga at de i svært eller ganske stor grad hadde ført til omlegginger og forenklinger av arbeidsrutiner i foretaket og 42 prosent oppga at de i samme grad hadde ført til ny fordeling av roller/oppgaver.
- 15 prosent av foretakene oppga at de samme IT-prosjektene i svært eller ganske stor grad hadde ført til at ressurser ble frigjort.

Om statistikken

I denne undersøkelsen er sektorene stats- og trygdeforvaltningen, statens forretningsdrift, statlige låneinstitusjoner, statsforetak (100 prosent eid av staten) samt Norges bank definert som staten. 720 foretak i SSB sitt Bedrifts- og foretaksregister er omfattet av denne definisjonen. Alle disse fikk tilsendt skjema, og 674 foretak eller 93,6 prosent svarte på undersøkelsen. Det er stort spenn i graden av selvstyre blant disse foretakene. Ett departement eller ett statsforetak med eget styre og over 500 ansatte, har andre forutsetninger for å svare på undersøkelsen enn en lokal enhet som inngår i en større statlig etat. 298 foretak oppga at de ikke hadde beslutningsansvar på de områder som undersøkelsen omfatter. Disse har kun svart på ett innledende spørsmål, mens de resterende 376 foretakene har svart på hele undersøkelsen. Resultatene som er gjengitt i denne statistikken omhandler de 376 foretakene som har oppgitt at de har beslutningsansvar på de områder som inngår i undersøkelsen.

Internettreferanse: www.ssb.no/emner/10/03/iktbruks/

Tabell 6.3.1. Andelen foretak med tilbud om ulike elektroniske tjenester¹. 2004. Prosent

	Ja	Nei	Ubesvart
Bestille skriftlig materiale ²	63,0	29,3	7,7
Nedlasting og utskrift av skjemaer/blanketter	65,7	27,4	6,9
Se data for virksomheter/privatpersoner i adm. systemer ³	38,3	52,9	8,8
Selvbetjente tjenester med elektronisk tilbakemelding	30,9	61,4	7,7
Online betaling av tjenester på hjemmesiden	5,1	86,4	8,5

¹ Enten via funksjon på hjemmesiden eller via direkte link til ekstern side.

² F.eks. brosjyrer, skjemaer m.m.

³ F.eks. saksbehandlingsstatus.

Tabell 6.3.2. Andelen foretak som anvender ulike typer IT-systemer. 2004. Prosent

	Ja	Nei	Ubesvart
Elektronisk journalsystem	88,3	10,9	0,8
Elektronisk saks- og dokumenthåndteringssystem	69,4	29,5	1,1
System for elektronisk saksstyring	48,1	51,1	0,8
Utveksling av EDI-meldinger ¹	34,3	64,1	1,6
Økonomisystem, integrert med system for e-innkjøp	14,6	84,0	1,3

¹ F. eks fakturaer eller andre meldinger på XML- eller EDIFACT-format.

Tabell 6.3.3. Endringer på utvalgte områder som følge av IT-prosjekter, andelen foretak fordelt på graden av endring. 2004. Prosent

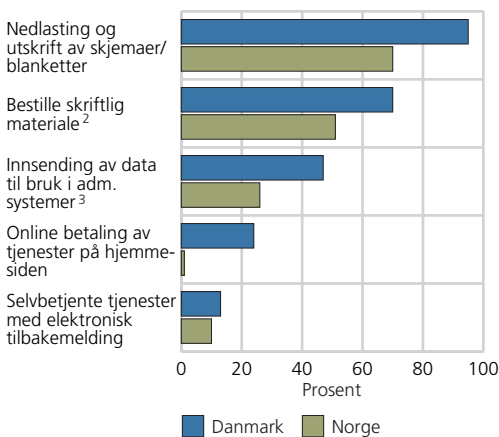
	I svært liten grad	I ganske liten grad	I verken stor eller liten grad	I ganske stor grad	I svært stor grad	Ubesvart
Omlagginger og forenklinger av arbeidsrutiner	5,1	11,2	23,1	44,4	14,1	2,1
Ny fordeling av roller og oppgaver	8,0	16,2	31,4	34,8	6,9	2,7
Frigjøring av ressurser	14,9	22,6	44,9	12,0	2,9	2,7

6.4. Internasjonale perspektiv

Avsnittet gir en oversikt over kommunenes og fylkeskommunenes tilbud av elektroniske tjenester og bruk av noen utvalgte IT-systemer i Danmark og Norge. Datagrunnlaget for Danmark er hentet fra en årlig undersøkelse om IKT-bruk i offentlig sektor, mens tallene for Norge er de samme som beskrevet i kapittel 6.1 og 6.2.

- For samtlige tjenester som er sammenlignbare i undersøkelsene er det en større andel av kommunene i Danmark enn Norge som tilbød tjenestene i 2004. For noen av tjenestene er det en større andel norske fylkeskommuner enn danske "amter" som tilbød tjenesten i 2004.
- For de IT-systemene som er kartlagt i undersøkelsene er det en større andel norske kommuner og fylkeskommuner som har tatt i bruk systemene enn kommuner og "amter" i Danmark.

Figur 6.4.1. Andelen kommuner i Danmark og Norge med tilbud om ulike elektroniske tjenester. 2004. Prosent

¹ Enten via egen hjemmeside eller via direkte link til ekstern webside.

² F. eks. byggesøknad, søknad om barnehageplass.

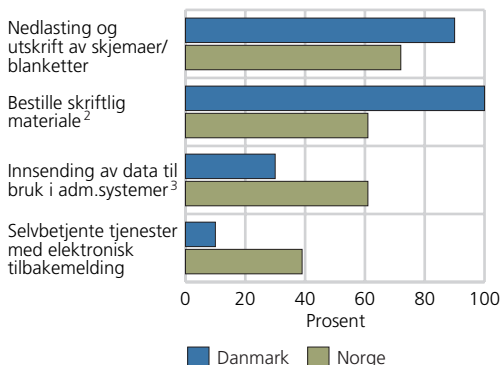
³ F. eks. brosjyrer, skjemaer m.m.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Danmarks Statistik.

Elektroniske tjenester

- For 4 av 5 tjenester er andelen kommuner som tilbyr tjenestene om lag 20 prosentpoeng høyere i Danmark enn Norge. I Danmark er det imidlertid flere innbyggere pr. kommune enn i Norge. Tabell 6.1.3 viser at det er en større andel av de store enn de små norske kommunene som tilbyr de aktuelle tjenestene elektronisk.

Figur 6.4.2. Andelen fylker i Danmark og Norge med tilbud om ulike elektroniske tjenester. 2004. Prosent

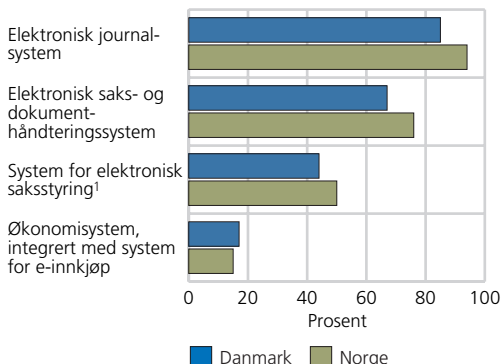
¹ Enten via egen hjemmeside eller via direkte link til ekstern webside.

² F. eks. brosjyrer, skjemaer m.m.

³ F. eks. byggesøknad, søknad om barnehageplass.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Danmarks Statistik.

Figur 6.4.3. Andelen kommuner i Danmark og Norge som benytter ulike typer IT-systemer. 2004. Prosent

¹ Understøtting av saksforløp/work-flow mellom saksbehandlere.

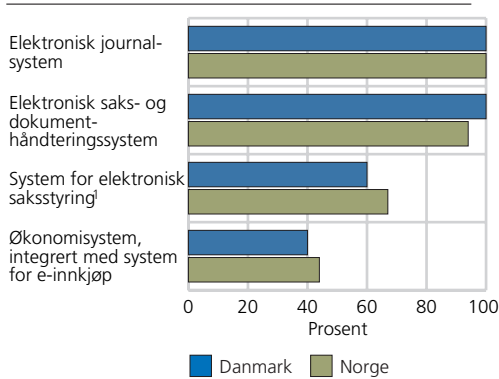
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Danmarks Statistik.

- For enkle tjenester som nedlasting/utskrift av skjemaer/blanketter og bestilling av skriftlig materiale ligger norske fylkeskommuner etter de danske "amter". Når det gjelder de mer avanserte tjenestene ligger imidlertid norske fylkeskommuner i forkant av de danske amter.

Bruk av IT-systemer

- Andelen kommuner som benytter de utvalgte IT-systemene er med ett unntak høyere i Norge enn i Danmark. I Norge benytter 94 prosent av kommunene elektroniske journalsystem mot 85 prosent i Danmark. Økonomisystem som er integrert med system for elektronisk innkjøp benyttes av henholdsvis 17 og 15 prosent av kommunene i Danmark og Norge.

Figur 6.4.4. Andelen amter i Danmark og fylkeskommuner Norge som benytter ulike typer IT-systemer. 2004. Prosent

¹Understøtting av saksforløp/work-flow mellom saksbehandlere.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Danmarks Statistik.

- Andelene danske "amter" og norske fylkeskommuner som benytter de utvalgte systemene er om lag de samme og høyere enn tilsvarende andeler for kommunene i begge land.

Om statistikken

Datagrunnlaget for de norske tallene er hentet fra den samme statistikken som er beskrevet i kapittel 6.1 og 6.2, mens de danske tallene er hentet fra tilsvarende undersøkelser i Danmark. I dette kapitlet er det kun tatt med ett utvalg variabler som er sammenlignbare mellom de to landene.

Internettreferanse: www.ssb.no/ikt
www.dst.dk/Statistik/IT/Myndigheder.aspx

Mads Hansen-Møllerud, Geir Martin Pilskog og Håkon Rød

7. Trygghet

Vanskeligheter med sikkerheten på Internett og andre nettverk vokser med økende bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Faren for at informasjon blir endret, går tapt eller blir stjålet stiger sammen med utbredelsen av Internett. Manglende sikkerhet er en viktig barriere for utviklingen av et elektronisk tjenestetilbud. Sikkerhetsproblemer kan medføre økonomiske tap eller redusert tillit og anseelse. En rekke virusangrep har satt fokus på sårbarhet knyttet til IKT på forskjellige samfunnsområder.

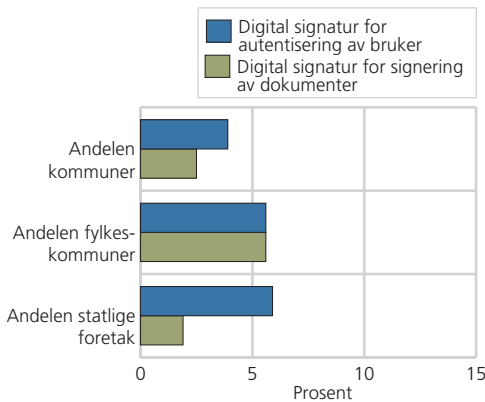
Dette kapitlet presenterer informasjon om bruk av digital signatur og IKT-sikkerhet i næringslivet, offentlig sektor og husholdningene. Med IKT-sikkerhet menes både sikkerhetsproblemer og tilsvarende sikkerhetstiltak. Forholdene i Norge blir sammenlignet med andre land. Noen av variablene blir også fordelt regionalt.

7.1. Digital signatur

Avsnittet presenterer informasjon om bruk av digital signatur i næringslivet og offentlig sektor. Digital signatur identifiserer de som kommuniserer via Internett.

- Digitale signaturer var lite utbredt ved autentisering av brukere og signering av dokumenter i offentlig sektor i 2004.
- Bruk av digital signatur var lite utbredt i næringslivet i 2004.

Figur 7.1.1. Andelen kommuner, fylkeskommuner og statlige foretak som kommuniserte med digitale signaturer. 2004. Prosent

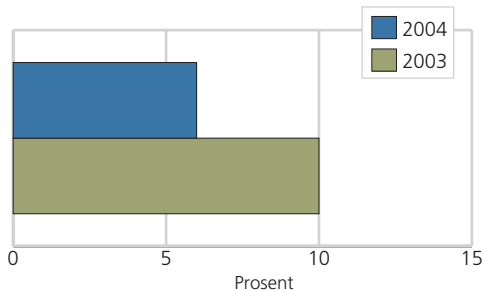

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bruk av digital signatur i offentlig sektor

- Digitale signaturer/sertifikater for å sikre kommunikasjonen mellom brukere og offentlige myndigheters hjemmeside, var tilgjengelige hos 5,9 prosent av de statlige foretakene i 2004. For fylkeskommunene og kommunene var tilsvarende andeler henholdsvis 5,6 og 3,9 prosent.
- Digitale signaturer for signering av dokumenter var også lite utbredt. 5,6 prosent av fylkeskommunene, 2,5 prosent av kommunene og 1,9 prosent av de statlige foretakene kunne tilby denne tjenesten i 2004.

Figur 7.1.2. Andelen av alle foretak som kommuniserte med digital signatur. Foretak med 10+ sysselsatte. 2003-2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bruk av elektronisk signatur i næringslivet

- Foretakene ble bedt om å rapportere om det var mulig å kommunisere med dem ved hjelp av "Digital signatur (som mottaker)". I 2004 bekreftet 6 prosent at de brukte digital signatur mot 10 prosent i 2003. Undersøkelsen av IKT-bruk i næringslivet i 2005 vil vise hvilke av tallene som var et avvik. Så langt kan det bare fastslås at bruk av digital signatur er lite utbredt i næringslivet.

Om statistikken

Datagrunnlaget for offentlig sektor er hentet fra Statistisk sentralbyrås undersøkelser om bruk av IKT i henholdsvis kommunene, fylkeskommunene og staten. Alle undersøkelserne er fulltelling og staten er definert som alle foretak innenfor stats- og trygdeforvaltningen, statens forretningsdrift, statlige låneinstitusjoner, statsforetak (100 prosent eid av staten) samt Norges bank. Oslo inngår i kommunetallene, men ikke i fylkestallene. Ytterligere detaljer om undersøkelsene er beskrevet i kapittel 6.

Datagrunnlaget for næringslivet er hentet fra Statistisk sentralbyrås utvalgsundersøkelser om bruk av IKT i næringslivet. De omfatter primært foretak med minst 10 sysselsatte, men trakk et tilleggsutvalg også for foretak med under 10 sysselsatte. Populasjonen for undersøkelsen omfatter alle næringsområder utenom primærnæringene, bergverksdrift, offentlig administrasjon, kloakk og renovasjon, interesseorganisasjoner, lønnet arbeid i private husholdninger og internasjonale organ og organisasjoner. Utvalget inneholder knapt 5000 foretak og svarprosenten ligger på om lag 75 prosent.

Internettreferanser: www.ssb.no/iktbrukn
www.ssb.no/emner/10/03/iktbrukk/
www.ssb.no/emner/10/03/iktbruks/

Tabell 7.1.1. Andelen kommuner, fylkeskommuner og statlige foretak som kommuniserte med digitale signaturer. 2004. Prosent

	Andelen kommuner	Andelen fylkeskommuner	Andelen statlige foretak
Digital signatur for autentisering av bruker	3,9	5,6	5,9
Digital signatur for signering av dokumenter	2,5	5,6	1,9

Tabell 7.1.2. Andelen av alle foretak som kommuniserte ved hjelp av ulike sikkerhetstiltak. 2003-2004. Prosent

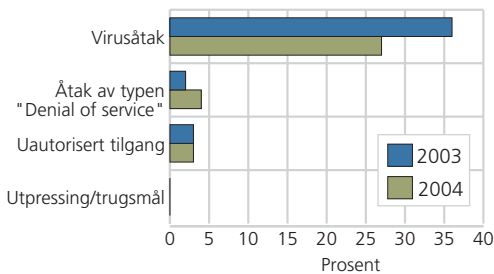
	2003	2004
Alle foretak med 10 sysselsatte eller flere		
Sikkerhetstiltak		
Digital signatur	10	6
Andre metoder til indentifikasjon enn digital signatur, f.eks. PIN-kode	13	10
Kryptering av hensyn til konfidensialitet	8	7

7.2. IKT-tryggleik i næringslivet

Avsnittet presenterer nokre tryggleiksproblem i næringslivet 2003-2004. Vidare inneheld avsnittet informasjon om næringslivets tryggleikstiltak i same perioden.

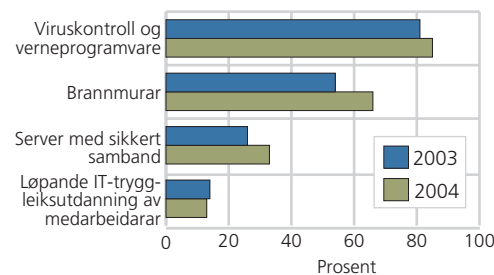
- Det mest vanlege IKT-tryggleiksproblemet i næringslivet er virusåtak.
- Nesten alle føretak nyttar verneprogramvare.

Figur 7.2.1. Delen av alle føretak med utvalde tryggleiksproblem. Føretak med 10+ sysselsette. 2003-2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.2.2. Delen av alle føretak med utvalde tryggleikstiltak. Føretak med 10+ sysselsette. 2003-2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tryggleiksproblem

- Virusåtak er vanlegaste tryggleiksproblemet knytt til bruk av IKT i næringslivet. Om lag ein firedel av føretaka opplevde virusåtak i 2004. I høve til 2003 er resultatet ein nedgang, meir enn kvart tredje føretak vart plaga av problemet dette året.
- Mindre enn ein prosent av føretaka melde om utpressing/trugsmål mot føretakets data eller programvare i 2003 og 2004. Sjølv om fenomenet er lite utbreidd, skuldast ein del på 0 prosent også uvilje mot å vedgå problem i eige føretak.

Tryggleikstiltak

- Næringslivet freistar verna seg mot ulike formar for sabotasje. Programvare mot virus er det mest brukte IKT-tryggingstiltaket. 85 prosent av føretaka nytta verneprogramvare i 2004. Det er ein auke i høve til delen i 2003, på om lag 80 prosent.
- Det var ingen auke i delen føretak med løpande tryggleiksutdanning av medarbeidarar frå 2003 til 2004. I baa åra sytte litt under 15 prosent av føretaka for å oppdatera kunnskapen til medarbeidarane om tryggleiksproblem.

Om statistikken

Datagrunnlaget er henta frå Statistisk sentralbyrås utvalsundersøkingar om bruk av IKT i næringslivet. Dei femna primært om føretak med minst 10 sysselsette, men trekte eit tilleggssutval også for føretak med under 10 sysselsette. Populasjonen for undersøkinga femner om alle næringsområde utanom primærnæringane, bergverksdrift, offentleg administrasjon, kloakk og renovasjon, interesseorganisasjonar, lønna arbeid i private hushald og internasjonale organ og organisasjonar. Utvalet inneheld knapt 5000 føretak og svarprosenten ligg på om lag 75 prosent.

Internettreferanse: www.ssb.no/iktbruken

Tabell 7.2.1. Delen av alle føretak utsett for ulike tryggleiksproblem seinaste året. 2003-2004. Prosent

	2003		2004	
	Sjenerande	Alvorleg	Sjenerande	Alvorleg
Alle føretak med 10 sysselsette eller fleire				
Tryggleiksproblem				
Sabotasje	1	0	1	0
IT-misbruk av økonomisk karakter	1	0	1	0
Utpressing/trugsmål mot data/programvare	0	0	0	0
Uautorisert tilgang til system/data	3	0	3	0
Åtak av typen «Denial of service»	2	0	4	0
Datatap p.g.a manglande back-up	7	1	6	1
Maskinwarefeil	31	2	33	2
Programwarefeil	35	1	34	1
Virusåtak	32	4	24	3
Samanbrot i sambandet til Internett eller andre eksterne nettverk	26	2	26	2
Tjuveri av datautstyr som kan berast	:	:	7	2

Tabell 7.2.2. Delen av alle føretak som brukte ulike tryggingstiltak. 2003-2004. Prosent

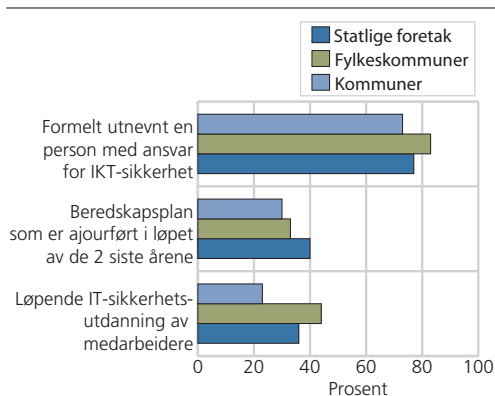
	2003	2004
Alle føretak med 10 sysselsette eller fleire		
Tryggleikstiltak		
Fysisk tilgangsavgrensing til kritisk IT-utstyr	31	36
Naudstraumsanlegg	38	36
Oppbevaring av back-up på annan lokalitet enn driftsmiljøet	63	61
Server med sikkert samband (understøtta tryggleiksprotokollar, t.d. SSL eller SHTTP)	26	33
Brannmurar	54	66
Viruskontroll og verneprogramvare	81	85
Løpande abonnement på tryggleiksservice (t.d. anti-virusprogram eller program som varslar åtak)	57	68
Løpande IT-tryggleiksutdanning av medarbeidarar	14	13
IT-tryggingsspolitikk godkjend av leiinga	:	23
Formelt utnemnd IT-tryggleiksansvarleg	:	28
Kriseplan oppdatert i løpet av dei to siste åra	:	14
IT-tryggleiksrettlegg for alle brukarar, oppdatert i løpet av dei to siste åra	:	12
Filtrering av innkomande e-post (spamvern)	:	44
Oppdatert nokon tryggleikstiltak, t.d. anti-virusprogram, i løpet av dei seinaste tre månadene	70	81

7.3. IKT-sikkerhet i offentlig sektor

Dette avsnittet beskriver sikkerhetstiltak som var gjennomført i offentlig sektor i 2004.

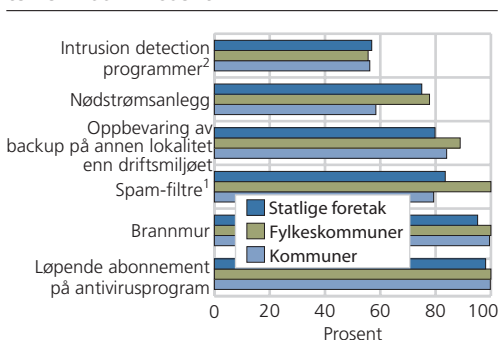
- Flertallet av enhetene i offentlig sektor har utnevnt en ansvarlig person for IKT-sikkerheten, men godt under halvparten av dem har en oppdatert beredskapsplan og løpende sikkerhetsutdanning av sine ansatte.
- Antivirusprogram og brannmurer benyttes av nesten samtlige offentlige enheter.

Figur 7.3.1. Andelen kommuner, fylkeskommuner og statlige foretak med ulike sikkerhetstiltak. 2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.3.2. Andelen kommuner, fylkeskommuner og statlige foretak med ulike sikkerhetssystemer. 2004. Prosent

¹ Filtrering av innkommende e-post.

² Program for avdekking og varsling av uønsket/uventet trafikk.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Organisatoriske forhold

- Rundt 3 av 4 enheter i offentlig sektor har formelt utnevnt en person som ansvarlig på IT-sikkerhetsområdet.
- En beredskapsplan som var oppdatert i løpet av de to siste årene var på plass hos 40, 33 og 30 prosent av henholdsvis statlige foretak, fylkeskommunene og kommunene i 2004.
- Tilsvarende var en løpende sikkerhetsutdanning av medarbeidere til stede hos 44, 36 og 23 prosent av henholdsvis fylkeskommunene, statlige foretak og kommunene.

Sikkerhetstiltak

- Så å si alle enheter i offentlig sektor har brannmur og løpende abonnement på antivirusprogram.
- Spam-filtre og oppbevaring av backup på en annen lokalitet enn driftsmiljøet benyttes av mer enn 4 av 5 enheter i offentlig sektor.
- Program som avdekker og varsler uventet/uønsket trafikk (Intrusion detection) var minst utbredt og ble benyttet av litt flere enn halvparten av alle enheter i offentlig sektor.

Om statistikken

Datagrunnlaget for offentlig sektor er hentet fra Statistisk sentralbyrås undersøkelser om bruk av IKT i henholdsvis kommunene, fylkeskommunene og staten. Alle undersøkelsene er fulltelling og staten er definert som alle foretak innenfor stats- og trygdeforvaltningen, statens forretningsdrift, statlige låneinstitusjoner, statsforetak (100 prosent eid av staten) samt Norges bank. Oslo inngår i kommunetallene og ikke i fylkestallene. Ytterligere detaljer om undersøkelsene er beskrevet i kapittel 6.

Internettreferanse: www.ssb.no/emner/10/03/iktbruk/
www.ssb.no/emner/10/03/iktbruks/

Tabell 7.3.1. Andelen kommuner, fylkeskommuner og statlige foretak med ulike sikkerhetstiltak. 2004. Prosent

	Formelt utnevnt en person med ansvar for IKT-sikkerhet	Beredskapsplan som er ajourført k løpet av de 2 siste årene	Løpende IT-sikkerhetsutdanning av medarbeidere
Andelen kommuner	73	30	23
Andelen fylkeskommuner	83	33	44
Andelen statlige foretak	77	40	36

Tabell 7.3.2. Andelen kommuner, fylkeskommuner og statlige foretak med ulike sikkerhetssystemer. 2004. Prosent

	Nødstrømsanlegg	Oppbevaring av backup på annen lokalitet enn driftsmiljøet	Brannmur	Løpende abonnement på antivirusprogram	Spamfilter ¹	Intrusion detection programmer ²
Andelen kommuner	58,4	84,0	99,5	99,8	79,3	56,2
Andelen fylkeskommuner	77,8	88,9	100,0	100,0	100,0	55,6
Andelen statlige foretak	75,0	79,8	95,2	98,1	83,5	56,9

¹ Filtrering av innkommende e-post.

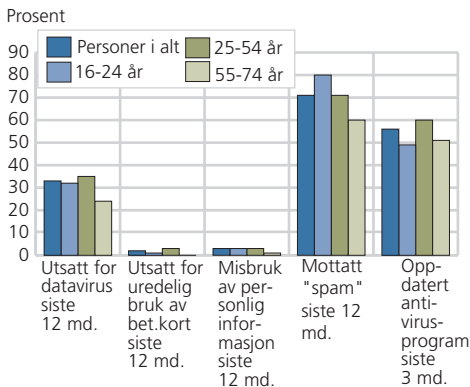
² Program for avdekking og varsling av uønsket/uventet trafikk.

7.4. IKT-sikkerhet i husholdningene

Avsnittet tar for seg sikkerhetsproblemer i husholdningene, og tiltak mot disse. Tallene er fra 2. kvartal 2004. Med internettbrukere menes det her en som har brukt Internett de siste 12 månedene.

- En av tre internettbrukere har blitt utsatt for datavirus.
- Halvparten av oss har oppdatert antivirusprogram på datamaskinen hjemme.

Figur 7.4.1. Sikkerhetsproblemer og sikkerhetstiltak, etter alder. Andel av de som har vært på Internett siste 12 md. 2004

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Sikkerhetsproblem

- Det er en økning i antall personer som har blitt utsatt av datavirus fra 21 prosent i 2003 til 33 prosent i 2004. Det er de mest aktive internettbrukerne som oftest blir utsatt for datavirus.
- 7 av 10 internettbrukere har mottatt "spam" de siste 12 månedene. De yngre internettbrukerne mottar oftere "spam" enn de eldre.
- Når det gjelder mer alvorlige sikkerhetsproblemer slik som å bli utsatt for uredelig bruk av betalingskort eller misbruk av personlig informasjon, er dette noe henholdsvis 2 og 3 prosent av internettbrukerne blir utsatt for.

Sikkerhetstiltak

- 56 prosent av internettbrukerne sier de har oppdatert antivirusprogram de siste tre månedene. Dette er på det samme nivået som i 2003.
- Mens 6 av 10 menn har oppdatert antivirusprogram på datamaskinen de bruker hjemme, er det bare 4 av 10 kvinner som har gjort det samme.

Om statistikken

Datagrunnlaget er hentet fra Statistisk sentralbyrås undersøkelse om bruk av IKT i husholdningene. Statistikken omfatter et utvalg av den norske befolkningen fra og med 16 år til og med 74 år og deres bruk av og tilgang til informasjons- og kommunikasjons-teknologi (IKT). Den enkelte person er statistisk enhet. For spørsmål som gjelder husholdningen, f.eks. typer IKT som respondenten har hjemme, er også husholdningen statistisk enhet. Til husholdningen regnes alle personer som er fast bosatt i boligen, og som har felles matbudsjett. Utvalget inneholder 2000 personer og svarprosenten ligger på 62 prosent. Data er hentet fra siste publiserte undersøkelse som er fra 2. kvartal 2004.

Tabell 7.4.1. Andel av de som har brukt Internett siste 12 måneder som har vært utsatt for sikkerhetsproblemer og andelen med oppdatert antivirusprogram, etter kjønn, alder, utdanning og arbeidssituasjon. 2004

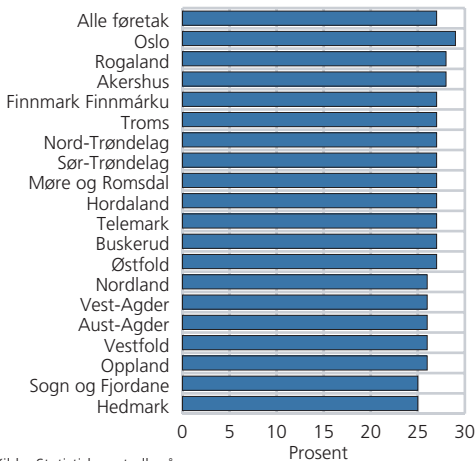
	Utsatt for datavirus siste 12 md	Utsatt for uredelig bruk av bet. kort siste 12 md.	Misbruk av personlig informasjon siste 12 md.	Mottatt «spam» siste 12 md.	Oppdatert anti-virus-program siste 3 md.
Personer i alt	33	2	3	71	56
Menn	35	2	3	73	62
Kvinner	30	1	2	69	50
16 - 24 år	32	1	3	80	49
25 - 54 år	35	3	3	71	60
55 - 74 år	24	0	1	60	51
Ungdomsskole	23	3	5	66	50
Videregående skole	31	1	2	70	56
Universitet/høyskole +	38	2	3	73	61
Uoppgitt	34	3	0	71	43
Ansatt eller selvstendig næringsdrivende	33	2	2	70	57
Student	33	1	2	86	55
Pensjonist	35	1	1	59	55
Arbeidsledig eller annet (inkl. førstegangstj., hjemmевærende)	29	2	6	63	54

7.5. Regionale perspektiv

Avsnittet presenterer den fylkesvise fordelinga av virusåtak i næringslivet i 2004. Vidare avdekkast bruken av viruskontroll og verneprogramvare fordelt etter fylke same året.

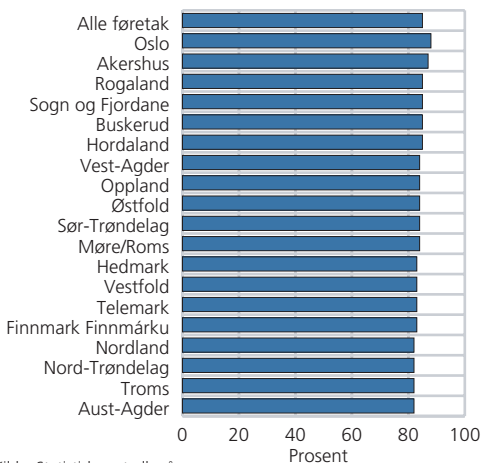
- Delen føretak som råkast av virusåtak er lik over heile landet.
- Viruskontroll og verneprogramvare var vanleg i alle fylka.

Figur 7.5.1. Delen av alle føretak råka av virusåtak, fordelt etter fylke. 10+ sysselsette. 2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 7.5.2. Delen av alle føretak som brukte viruskontroll og verneprogramvare, fordelt etter fylke. 10+ sysselsette. 2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Virusåtak råka fylka like hardt

- Utvalsstorleiken til undersøkinga gjer delane for virusåtak noko usikre for mindre fylke. Tala syner likevel ingen regionale skilnader. Noko over 25 prosent av føretaka vart råka av virusåtak i alle fylka. Skilnaden mellom fylka er ikkje større enn fire prosentpoeng.

Viruskontroll vanleg over alt

- Det er små skilnader mellom fylka i bruk av viruskontroll og verneprogramvare. Rundt 85 prosent av føretaka nyttar dette tryggingstiltaket i alle fylka. Skilnaden mellom fylka er innanfor seks prosentpoeng.

Om statistikken

Datagrunnlaget er henta frå Statistisk sentralbyrås utvalsundersøkingar om bruk av IKT i næringslivet. Dei femna primært om føretak med minst 10 sysselsette, men trekte eit tilleggssutval også for føretak med under 10 sysselsette. Populasjonen for undersøkinga femner om alle næringsområde utanom primærnæringsane, bergverksdrift, offentleg administrasjon, kloakk og renovasjon, interesseorganisasjonar, lønna arbeid i private hushald og internasjonale organ og organisasjonar. Utvalet inneheld knapt 5000 føretak og svarprosenten ligg på om lag 75 prosent.

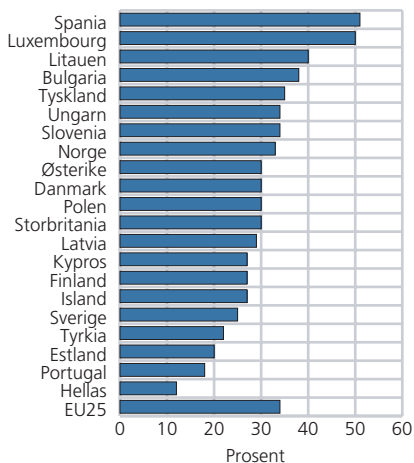
Internettreferanse: www.ssb.no/iktbruken

7.6. Internasjonale perspektiv

Avsnittet sammenligner sikkerhetsproblem og sikkerhetstiltak i norske husholdninger og foretak med forholdene i mange europeiske land. Sikkerhetsproblem og sikkerhetstiltak i norske kommuner blir sammenlignet med kommunene i Danmark.

- Norge ligger på gjennomsnittet i EU når det gjelder å bli utsatt for sikkerhetsproblem på Internett i hjemmet.
- Andelen kommuner som har gjennomført organisatoriske sikkerhetstiltak er noe lavere i Norge enn i Danmark. Når det gjelder bruk av ulike sikkerhetssystemer er det små forskjeller.
- Norske foretak oppdaterer sikkerhetstiltak med samme hyppighet som gjennomsnittet i EU.

Figur 7.6.1. Andelen personer av de som har brukt Internett siste 12 måneder som har vært utsatt for datavirus. 2004. Prosent

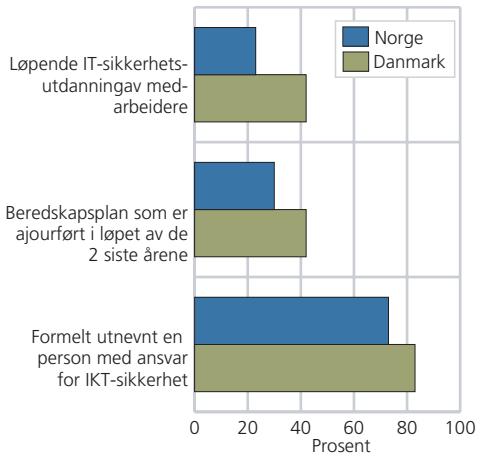

Kilde: Eurostat.

Norske husholdninger ligger på gjennomsnittet i EU

- Norge ligger på EU gjennomsnittet når det gjelder å bli utsatt for datavirus i hjemmet. Sverige og Danmark ligger henholdsvis 8 og 3 prosentpoeng under Norge. Spania er landet som i størst grad blir utsatt for datavirus.
- Når det gjelder å bli utsatt for misbruk av personlig informasjon over Internett ligger Norge 2,5 prosentpoeng under EU-gjennomsnittet.

Figur 7.6.2. Andelen kommuner i Danmark og Norge som har iverksatt ulike sikkerhetstiltak. 2004. Prosent

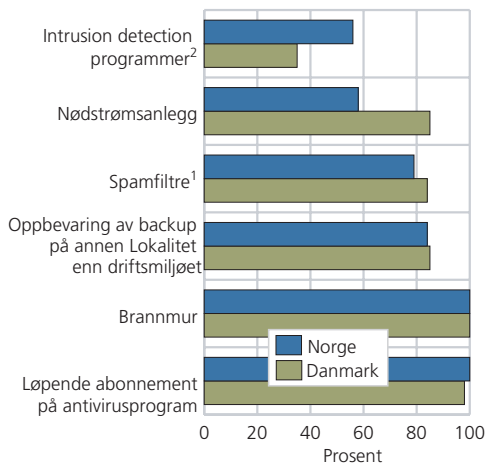

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Danmarks statistik.

Stort sett små skiller mellom kommunene i Danmark og Norge

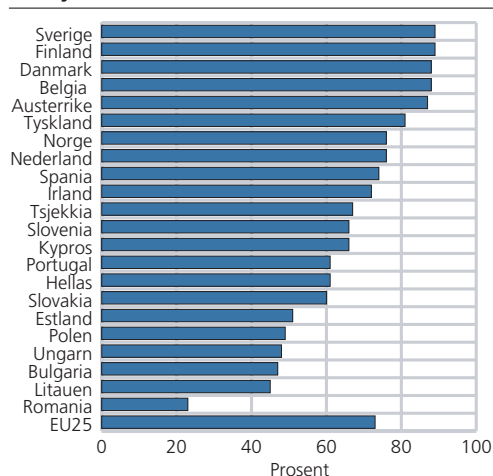
- I Danmark hadde 83 prosent av kommunene formelt utnevnt en person med ansvar for IKT-sikkerheten i 2004, mot 73 prosent i Norge. Tilsvarende hadde 42 prosent av de danske kommunene en beredskapsplan som var ajourført i løpet av de to siste årene, mot 30 prosent av de norske.
- Andelen kommuner som har tatt i bruk antivirusprogram, brannmur, spamfiltre og oppbevaring av backup adskilt fra driftsmiljøet var om lag den samme i Danmark og Norge. Mens intrusion detection-programmer er mest utbredt i Norge, er det en større andel danske kommuner som benytter nødstrømsanlegg.

Figur 7.6.3. Andelen kommuner i Danmark og Norge som har tatt i bruk ulike sikkerhetssystemer. 2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Danmarks statistik.

Figur 7.6.4. Andelen av alle foretak som har oppdatert sikkerhetstiltak seneste tre måneder. 10+ sysselsatte. 2004. Prosent

Kilde: Eurostat.

Store skiller i oppdateringen av sikkerhetstiltak

- Andelen av alle norske foretak som har oppdatert sikkerhetstiltak siste tre måneder er om lag som gjennomsnittet i EU, henholdsvis 76 og 73 prosent. Hyppigheten i oppdateringen av sikkerhetstiltak i europeisk næringsliv varierer sterkt. I Norden, utenom Norge, har nesten 90 prosent av foretakene oppdatert sikkerhetstiltak i løpet av de siste tre måneder, mens andelen i Romania ligger på vel 20. Forskjellig utbredelse av Internett-tilgang betyr mye for ulikheter ved oppdatering av sikkerhetstiltak.

Om statistikken

Datagrunnlaget fra husholdningene er hentet fra Statistisk sentralbyrås undersøkelse om bruk av IKT i husholdningene. Statistikken omfatter et utvalg av den norske befolkningen fra og med 16 år til og med 74 år og deres bruk av og tilgang til informasjon- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Undersøkelsen er i tett samarbeid med de andre europeiske landene og er koordinert gjennom Eurostat, EUs statistiske kontor. Den enkelte person er statistisk enhet. For spørsmål som gjelder husholdningen, f.eks. typer IKT som respondenten har hjemme, er også husholdningen statistisk enhet. Utvalget inneholder 2000 personer og svarprosenten ligger på 62 prosent. Data er hentet fra siste publiserte undersøkelse som er fra 2. kvartal 2004.

Datagrunnlaget for offentlig sektor er hentet fra den samme statistikken som er beskrevet i kapittel 6.2, mens de danske tallene er hentet fra tilsvarende undersøkelse i Danmark. I dette kapitlet er det kun tatt med et utvalg variabler som er sammenlignbare mellom de to landene.

Datagrunnlaget for næringslivet er hentet fra utvalgsundersøkelser av bruk av IKT i næringslivet i 20-30 europeiske land. Undersøkelsene ble koordinert av EUs statistiske kontor, Eurostat. De omfatter primært foretak med minst 10 sysselsatte. Siden avgren-

singene til Eurostat er litt annerledes enn i den norske undersøkelsen, kan resultatene inneholde mindre forskjeller. Populasjonen for undersøkelsen omfattet alle næringsområder utenom primærnæringene, utvinning av råolje og naturgass, bergverksdrift, bank og finansnæringen, offentlig administrasjon, kloakk og renovasjon, interesseorganisasjoner, lønnet arbeid i private hushold og internasjonale organ og organisasjoner. Det norske utvalget inneholdt knapt 5000 foretak og svarprosenten ligger på om lag 75 prosent.

Internettreferanser: www.ssb.no/iktbrukn
www.ssb.no/iktk
www.dst.dk/Statistik/IT/Myndigheder.aspx

Tabell 7.6.1. Andelen av alle foretak som har oppdatert sikkerhetstiltak seneste tre måneder, foretak med 10+ sysselsatte etter land. 2003-2004. Prosent

	2003	2004
EU25	:	73
EU15	60	77
Belgia	79	88
Tsjekkia	:	67
Danmark	80	88
Tyskland	72	81
Estland	:	51
Hellas	63	61
Spania	28	74
Irland	:	72
Italia	52	72
Kypros	:	66
Litauen	:	45
Luxembourg	66	:
Ungarn	:	48
Nederland	74	76
Austerrike	78	87
Polen	:	49
Portugal	48	61
Slovenia	:	66
Slovakia	:	60
Finland	84	89
Sverige	79	89
Bulgaria	:	47
Romania	:	23
Island	79	:
Norge	68	76

Tabell 7.6.2. Andelen av alle foretak utsatt for virusangrep siste året, foretak med 10+ sysselsatte etter land. 2003-2004. Prosent

	2003	2004
EU25	:	26
EU15	:	27
Belgia	34	29
Tsjekkia	:	27
Danmark	45	32
Tyskland	:	23
Estland	:	36
Hellas	43	27
Spania	:	29
Irland	:	41
Italia	44	22
Kypros	:	28
Litauen	:	33
Luxembourg	24	:
Ungarn	:	22
Nederland	29	41
Austerrike	29	32
Polen	:	22
Portugal	20	26
Slovenia	:	29
Slovakia	:	16
Finland	40	51
Sverige	30	30
Bulgaria	:	15
Romania	:	15
Island	26	:
Norge	36	25

Mads Hansen-Møllerud og Håkon Rød

8. IKT-kompetanse

Kompetanse innen informasjonsteknologi er avgjørende for et velfungerende Informasjonssamfunn. For mange aktører i næringslivet kan kompetanse på området være avgjørende for å utvikle og beholde konkurransevnen. For en privatperson vil det være avgjørende for å kunne dra nytte av den stadig økende formidlingen av informasjon og tjenester via elektroniske kanaler.

Statistikkilder som kan bidra til å beskrive status på dette området er foreløpig begrensede. I dette kapitlet er tilgjengelige datakilder benyttet til å gi en liten oversikt over IKT-kompetansen i husholdningene og næringslivet, samt omfanget av gjennomførte utdannelser innen informasjons- og datateknologi.

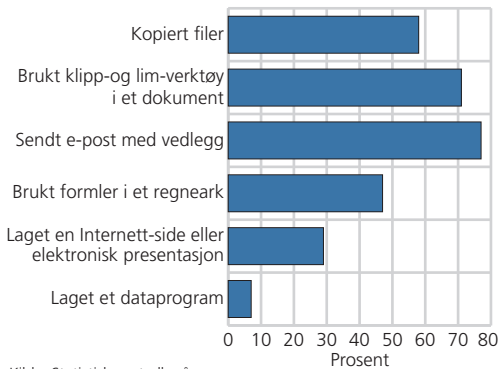
8.1. IKT-kompetanse i husholdningene

Avsnittet gir en oversikt over befolkningens kompetanse i bruk av IKT.

♣ Halvparten av befolkningen har tatt et PC-kurs.

♣ De yngre PC-brukerne har i større grad brukt PC til ulike aktiviteter.

Figur 8.1.1 Andel av de som har brukt PC de siste 12 månedene som har utført ulike aktiviteter. 2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

De eldre henger etter

♣ Mens halvparten av befolkningen en eller annen gang har tatt et PC-kurs, har en av ti tatt et slik kurs de siste 12 månedene.

♣ Andelen som har brukt PC til å utføre ulike aktiviteter er høyest blant aldersgruppen 16 til 24 år. I aldersgruppene 25 til 54 år er det små forskjeller, mens de eldste aldersgruppene henger litt etter.

♣ Menn har i større grad utført ulike aktiviteter på PC enn kvinner.

♣ De som har deltatt på et PC-kurs har i større grad utført ulike aktiviteter på PC, enn de som ikke har deltatt på PC kurs.

Tabell 8.1.1. Andel av de som har brukt PC som har utført ulike aktiviteter, etter kjønn, alder, utdanning og arbeidssituasjon. 2004. Prosent

	Kopiert filer	Brukt klipp- og limverktøy- i et dokument	Sendt e-post med vedlegg	Brukt formler i et regneark	Laget en internett- side eller elektronisk presentasjon	Laget et data- program
Personer i alt	58	71	77	47	29	7
Menn	65	72	80	55	36	11
Kvinner	51	71	73	38	22	3
16 - 24 år	72	86	81	48	40	9
25 - 34 år	64	79	81	52	35	8
35 - 44 år	60	73	80	49	27	6
45 - 54 år	54	68	77	50	27	8
55 - 64 år	42	51	67	40	21	6
65 - 74 år	28	31	46	10	2	0
Ungdomsskole	48	53	57	38	31	4
Videregående skole	53	66	74	39	20	6
Universitet/høyskole +	70	85	87	59	44	10
Uoppgitt	69	76	84	72	42	11
Student	79	92	87	53	48	9
Ansatt	60	74	80	50	30	6
Selvstendig næringsdrivende	35	51	68	48	18	13
Pensjonist	36	39	57	25	9	2
Arbeidsledig	63	66	56	31	34	13
Annet (inkl. førstegangstjeneste, hjemmeværende)	47	73	62	39	19	8

Om statistikken

Datagrunnlaget er hentet fra Statistisk sentralbyrås undersøkelse om bruk av IKT i husholdningene. Statistikken omfatter et utvalg av den norske befolkningen fra og med 16 år til og med 74 år og deres bruk av og tilgang til informasjons- og kommunikasjons-teknologi (IKT). Den enkelte person er statistisk enhet. For spørsmål som gjelder husholdningen, f.eks. typer IKT som respondenten har hjemme, er også husholdningen statistisk enhet. Til husholdningen regnes alle personer som er fast bosatt i boligen, og som har felles matbudsjett. Utvalget inneholder 2000 personer og svarprosenten ligger på 62 prosent. Data er hentet fra siste publiserte undersøkelse som er fra 2. kvartal 2004.

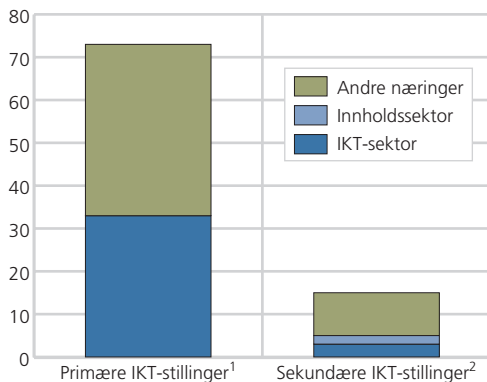
Internettreferanse: www.ssb.no/ikthus/

8.2. IKT-kompetanse i arbeidsmarkedet

Dette avsnittet belyser IKT-kompetansen i arbeidsmarkedet med bakgrunn i stillings-type. Det er definert to kategorier IKT-stillinger på bakgrunn av standarden for yrkes-klassifisering. Primære IKT-stillinger omfatter yrker med stor grad av arbeid med IKT på ulike nivå. Sekundære IKT-stillinger omfatter yrker med noe mindre grad av arbeid med IKT.

Om lag 73 000 eller 3 prosent av de sysselsatte i næringslivet hadde hovedsaklig IKT-relaterte arbeidsoppgaver i 2004. Av disse var 45 prosent sysselsatt i IKT-sektoren.

Figur 8.2.1. IKT-stillinger i IKT-sektor, Innholds-sektor og næringslivet for øvrig. Antall i 1 000. 2004

¹ IT-direktør, systemutviklere og programmerere, ingeniører og teknikere innen elektronikk og telekommunikasjon, dataingeniører- og teknikere, dataregistrere, service- og telemontører.

² Akademikere innen elkraftteknikk og svakstrøm, ingeniører og teknikere innen elkraftteknikk, filmfotografer og innspillingsteknikere, operatører av kringkastings- og telekommunikasjonsutstyr.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Andelen sysselsatte med IKT-stillinger

Tallene for stillingstype er hentet fra arbeidskraftundersøkelsen for 2004 og omfatter antall og andelen sysselsatte med og uten IKT-stilling i Informasjons-sektoren og resten av næringslivet. Arbeidskraftundersøkelsen er en utvalgsundersøkelse og de tallene som er gjengitt for antall sysselsatte kan avvike noe fra andre kilder.

¶ 2004 var det ca. 73 000 sysselsatte som hadde en primær IKT-stilling i næringslivet. Dette utgjorde om lag 3 prosent av alle sysselsatte.

¶ Rundt 45 prosent eller 33 000 av de som hadde en primær IKT-stilling var sysselsatt i IKT-sektoren. Dette utgjorde 47 prosent av alle sysselsatte i IKT-sektoren. De aller fleste eller rundt 27 000 var sysselsatt innenfor telekommunikasjoner og IKT-konsulentvirksomhet.

¶ næringslivet var det ca. 15 000 som hadde en sekundær IKT-stilling i 2004. Av disse var ca. 3000 sysselsatt i IKT-sektoren og 2000 i innholdssektoren.

Om statistikken

Ved hjelp av standarden for yrkesklassifisering er det definert en kategori for primære IKT-stillinger og en for sekundære IKT-stillinger. Primære IKT-stillinger omfatter yrker med stor grad av arbeid med IKT på ulike nivå. Sekundære IKT-stillinger omfatter yrker med noe mindre grad av arbeid med IKT. Danmark har i sin publikasjon om Informasjonssamfunnet foretatt en tilsvarende avgrensning. Den norske avgrensningen er imidlertid noe mer snever en den danske. Se kapittel 9.3 for mer informasjon. På bakgrunn av denne avgrensningen er det hentet tall over antall IKT-stillinger fra Arbeidskraftundersøkelsen, en utvalgsundersøkelse hvor blant annet spørsmål om yrke inngår.

Internettreferanse:

Arbeidskraftundersøkelsen, www.ssb.no/emner/06/01/aku/

Standard for yrkesklassifisering, www.ssb.no/emner/06/01/nos_c521/

Tabell 8.2.1. Antall sysselsatte etter næring og type stilling. Antall i 1000. 2004

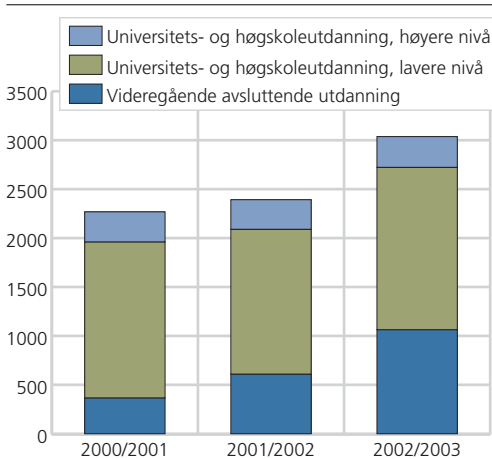
	Med IKT-stilling			Sysselsatte i alt
	Primære IKT-stillinger	Sekundære IKT-stilling	Andre stillinger	
Næring i alt	73	15	2 187	2 275
Informasjonssektoren (IKT-sektor + innholdssektor)	33	5	71	109
IKT-sektor	33	3	35	71
IKT-industri	3	2	7	12
IKT-varehandel	3	0	9	12
Telecom, IKT-konsulent	27	1	19	47
Innholdssektor	0	2	36	38
Forslagsvirksomhet	0	0	21	21
Infotjenester	0	0	8	8
Radio og fjernsyn, film og video	0	2	7	9
D Industri	8	3	253	264
E Kraft og vannforsyning	1	2	13	16
F Bygg og anlegg	4	1	155	160
G Varehandel, reparasjon av kjøretøyer og husholdningsapparater	7	0	337	344
H Hotell- og restaurantvirksomhet	-	0	70	70
I Transport og kommunikasjon	5	1	143	149
J Finansiell tjenesteyting og forsikring	2	0	46	48
K Eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	32	4	188	224
L Offentlig forvaltning	7	1	136	144
M Undervisning	2	0	193	195
N Helse- og sosialtjenester	2	0	446	448
O Andre sosiale og personlige tjenester	1	2	92	95

8.3. Utdanning innen Informasjons- og datateknologi

Dette avsnittet beskriver hvor mange som avsluttet en utdanning innen Informasjons- og datateknologi i skoleårene fra 2000/2001 til 2002/2003.

- Antall fullførte utdanninger innen Informasjons- og datateknologi øker sterkt, i hovedsak innenfor videregående utdanning.
- Tre ganger så mange menn som kvinner utdanner seg innen Informasjons- og datateknologi.

Figur 8.3.1. Antall fullførte utdanninger innen Informasjons- og datateknologi. 2000/2001-2002/2003

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

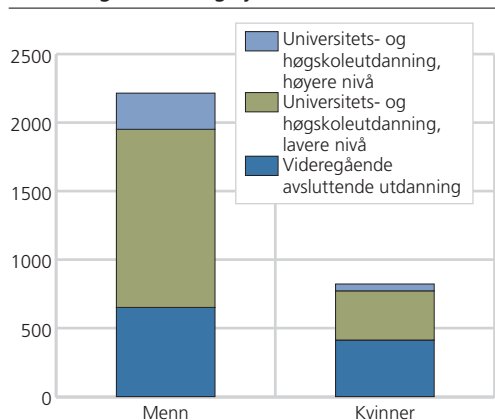
Antall fullførte IT-utdanninger

• I skoleåret 2002/2003 var det 3037 personer som avsluttet en utdanning innen Informasjons- og datateknologi på ett eller annet nivå. Dette er 27 prosent flere enn året før.

• Over halvparten av de nyutdannede i 2002/2003 hadde gjennomført en universitets- høgscoleutdanning på lavere nivå. Det vil si høgscolekandidat, bachelor eller ingeniør. Rundt 10 prosent avsluttet en utdanning som master eller sivilingeniør.

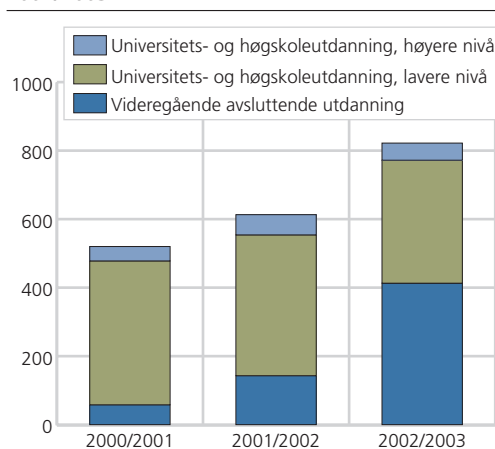
• Litt over en tredjedel av de nyutdannede i 2002/2003 avsluttet en videregående utdanning. Økningen i antall avsluttende utdanninger innen fagområdet skyldes i hovedsak økningen i antall uteksaminerte på dette nivået.

Figur 8.3.2. Antall fullførte utdanninger innen Informasjons- og datateknologi, fordelt på utdanningens nivå og kjønn. 2002/2003

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.3.3. Antall fullførte utdanninger innen Informasjons- og datateknologi blant kvinner, fordelt på utdanningens nivå. 2000/2001-2002/2003

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fullførte utdanninger fordelt på kjønn og nivå

Over tre ganger så mange menn som kvinner utdannet seg innen Informasjons- og datateknologi i 2002/2003.

Kvinneandelen var lavest på de lengre utdanningene. Av de som avsluttet en utdanning som master eller sivilingeniør var 16 prosent kvinner. Tilsvarende var kvinneandelen blant de som utdannet seg til høyskolekandidat, bachelor eller ingeniør på 22 prosent. Blant de med videregående utdanning var kvinneandelen på 39 prosent.

Fra skoleåret 2001/2002 til 2002/2003 var økningen i antall kvinner med en avsluttet IT-utdannelse på 34 prosent. Denne økningen skyldes alene at flere ble uteksaminert fra videregående skoler. Økningen på dette nivået var på 189 prosent. I samme periode var det færre kvinner som ble uteksaminert fra universiteter og høyskoler.

Om statistikken

Statistikken bygger på tall fra utdanningsstatistikken. Utdanninger innen Informasjons- og datateknologi er avgrenset ved hjelp av Norsk standard for utdanningsgruppering. Det er tatt utgangspunkt i fagfeltet Informasjons- og datateknologi (54) som omfatter mange ulike utdanninger av forskjellig varighet. Disse er nærmere beskrevet i kapittel 9.4.

Internettreferanse: www.ssb.no/emner/04/01/utniv/
www.ssb.no/emner/04/90/nos_c617/nos_c617.pdf

Tabell 8.3.1. Fullførte utdannelser innen Informasjons- og datateknologi. 2000/2001-2002/2003

	I alt			Menn			Kvinner		
	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003	2000/ 2001	2001/ 2002	2002/ 2003
I alt	2 268	2 392	3 037	1 748	1 779	2 215	520	613	822
Videregående, avsluttende utdanning	367	610	1 064	309	467	651	58	143	413
Universitets- og høg- skoleutdanning, lavere nivå	1 594	1 480	1 659	1 174	1 069	1 300	420	411	359
Universitets- og høg- skoleutdanning, høyere nivå	307	302	314	265	243	264	42	59	50

9. Definisjoner og avgrensninger

9.1. Informasjonssektoren

Informasjonssektoren består av IKT-sektoren og Innholdssektoren. IKT-sektoren er avgrenset med utgangspunkt i en definisjon anbefalt av OECD. Innholdssektoren er basert på en nasjonal avgrensning siden det ikke eksisterer en omforent internasjonal avgrensning. Grunnleggende definisjoner er imidlertid hentet fra notater som er publisert av FN og OECD. Det er også tatt hensyn til innspill fra nasjonale brukere av statistikken. Denne avgrensningen av Innholdssektoren må ses på som foreløpig i påvente av en internasjonal avgrensning. Den vil antakelig foreligge i 2007 i forbindelse med revisjonen av næringsstandarden.

Statistikken for Informasjonssektoren omfatter alle enheter innen følgende næringsgrupper i Standard for næringsgruppering (SN94).

IKT-sektoren

IKT-industri

- 3001 Produksjon av kontormaskiner
- 3002 Produksjon av datamaskiner og annet databehandlingsutstyr
- 313 Produksjon av isolert ledning og kabel
- 321 Produksjon av elektrorør og elektroniske komponenter
- 322 Produksjon av radio- og fjernsynssendere mv.
- 323 Produksjon av radio- og fjernsynsmottakere mv.
- 332 Produksjon av måle- og kontrollinstrumenter og utstyr
- 333 Produksjon av industrielle prosessstyringsanlegg

IKT-varehandel

- 51433 Engroshandel med radio og fjernsyn
- 51434 Engroshandel med plater, musikk- og videokassetter
- 5184 Engroshandel med datamaskiner, tilleggsutstyr til datamaskiner samt programvare
- 5186 Engroshandel med elektroniske komponenter.
- 52485 Butikkhandel med datamaskiner, kontormaskiner og telekommunikasjonsutstyr

Telekommunikasjon

- 642 Telekommunikasjoner

IKT-konsulentvirksomhet

- 721 Konsulentvirksomhet maskinvare
- 722 Konsulentvirksomhet tilknyttet system og programvare
- 723 Databehandling
- 724 Drift av databaser
- 725 Vedlikehold og reparasjon av kontor og datamaskiner
- 726 Annen databehandling
- 7133 Utleie av kontormaskiner mv.

Innholdssektoren*Forlagsvirksomhet*

- 2211 Forlegging av bøker
- 2212 Forlegging av aviser
- 2213 Forlegging av tidsskrifter og ukeblader
- 2214 Forlegging av lydopptak
- 2215 Forlagsvirksomhet ellers

Informasjonstjenester

- 744 Annonse- og reklamevirksomhet
- 924 Nyhetsbyråer

Radio og fjernsyn

- 922 Radio og fjernsyn

Film og video

- 9211 Film- og videoproduksjon
- 9212 Distribusjon av film og video
- 9213 Filmframvisning

Avgrensningen av IKT-sektoren i OECD og Norge

Denne norske avgrensningen er på noen punkter litt mer finmasket enn den internasjonale definisjonen. Fra og med statistikkåret 2003 er det også tatt hensyn til de endringer som ble gjennomført i næringsstandarden i 2002. Dette har betydning for IKT-varehandel og tallene for 2003 og 2004 vil ikke være sammenlignbare med tidligere årganger i de ulike statistikkene for denne næringsgruppen. Dette vil også gjelde summene for IKT-sektoren og informasjonssektoren.

Hele næringsgruppen 5143 Engroshandel med elektrisk husholdningsutstyr, radio, fjernsyn, plater og kassetter er tatt med i OECDs definisjon.

I den norske avgrensningen har vi valgt å holde følgende næringsgrupper utenfor:

- 51431 Engroshandel med belysningsutstyr
- 51432 Engroshandel med elektriske husholdningsapparater

På den annen side er det valgt å ta med næringsgruppen 52485 Butikkhandel med datamaskiner, kontormaskiner og telekommunikasjonsutstyr. Denne næringsgruppen er ikke med i OECDs definisjon.

For de andre næringsområdene følges OECDs definisjon direkte.

OECDs definisjon er bundet til den internasjonale næringsgrupperingen. Denne er samordnet bare ned til 4. siffer. Norge (og de fleste andre land) anvender imidlertid også et mer detaljert 5. siffer i sine nasjonale næringsgrupperinger. Det er dette som gir grunnlag for mer detaljerte nasjonale definisjoner.

Også de andre nordiske landene bruker en mer finmasket avgrensning av IKT-sektoren til nasjonale formål. Den norske avgrensningen er så langt det er mulig samordnet med de andre nordiske land.

Avgrensning av Innholdssektoren

Innhold kan forstås som tekst, lyd, bilde eller en kombinasjon/serie av disse som er beregnet for massedistribusjon. For å distribuere innholdet må det kombineres med et medium. Dette kan være både papir- og elektronisk baserte medier (f.eks. bøker, aviser, radio, tv, Internett...). Det er kombinasjonen av innhold og medium som skaper et innholdsprodukt som er tilgjengelig for allmennheten. På bakgrunn av dette kan man avlede følgende definisjon på et innholdsprodukt:

Et innholdsprodukt er innhold med et organisert budskap beregnet for mennesker, som blir gjort tilgjengelig ved hjelp av et kommunikasjonsmedium. Det er beregnet på å bli publisert og distribuert til allmennheten.

Denne definisjonen kan videre benyttes til å definere en innholdsnæring:

En næring som primært er engasjert i publisering og/eller distribusjon av innholdsprodukter kan defineres som en innholdsnæring.

Innholdssektoren består av de næringer i gjeldende næringsstandard som tilfredstiller definisjonen på en innholdsnæring. Det har vært et ønske fra brukerne av statistikken at den skal kunne skille mellom publisering av innhold ved hjelp av "nye" og "gamle" medier. Siden den gjeldende næringsstandard ikke gir rom for en slik detaljeringsgrad har det ikke vært mulig å tilfredstille dette ønsket.

9.2. Eksport og import av IKT-varer

Statistikken omfatter bare eksport og import av varer. Foreløpig finnes ikke statistikk over eksport og import av IKT-tjenester.

Statistikken bygger på tall fra utenrikshandelen med varer.

Avgrensningen som brukes i denne statistikken ble i sin tid utformet av de statistiske sentralbyråene i Danmark, Finland, Island, Sverige og Norge. Denne avgrensningen er benyttet i de årlige publiseringene om utenrikshandel med IKT-varer. OECD har nylig utformet en ny avgrensning som er noe videre.

En detaljert beskrivelse av varegruppene som omfattes av statistikken finnes på http://www.ssb.no/emner/10/03/ikt/ict_nord/kap6.pdf.

Lista nedenfor viser noe av innholdet i avgrensningen.

Telekommunikasjonsutstyr:

- Elektriske apparat for linetelefoni eller linetelegrafi
- Andre instrument og apparat særleg konstruert for telekommunikasjoner
- Sendere for radiotelefoni, radiotelegrafi, radiokringkasting eller fjernsyn
- Fjernsynskamera
- Radarapparat
- Mottakarar for radiotelefoni eller radiotelegrafi

Forbrukarelektronikk:

- Mikrofonar, høgtalarar og høyretelefonar
- Platespelarar, kassettspelarar og diktat-avspelingsapparat
- Apparat for attgjeving av lyd
- Apparat for opptak eller attgjeving av videosignal
- Magnetiske lydbandopptakarar
- Radiomottakarar
- Fjernsynsmottakarar
- Fotoapparat, lynlysapparat og lynlyspærer
- Filmopptakarar og filmframvisarar

Datamaskiner:

- Automatiske databehandlingsmaskiner og tilhøyrande einingar

Elektroniske komponentar:

- Elektriske kondensatorar, faste, variable eller med høve til regulering
- Elektriske motstandarar
- Trykte krinsar
- Elektronrøyr
- Diodar, transistorar og liknande halvleiarkomponentar
- Elektroniske, integrerte krinsar og elektroniske mikrobyggeelement
- Isolert tråd, kabel og andre isolerte, elektriske leiarar

Kontormaskiner:

- Offset-trykkemaskiner og -apparat
- Automatiske skrivemaskiner og tekstbehandlingsmaskiner
- Reknemaskiner, bokhalderimaskiner, kassakontrollapparat og liknande
- Fotokopieringsapparat med optisk system eller av kontaktypen og termokopieringsapparat
- Andre kontormaskiner, som duplikatorar, frankeringsmaskiner og liknande

Måle- og kontrollinstrument:

- Optiske fibrar, fiberbuntar og fiberkablur
- Mikroskop, utanom optiske mikroskop
- Laserar, utanom laserdiodar
- Maskiner og apparat for prøving av hardleik, styrke, trykkfastleik, elastisitet eller andre mekaniske eigenskapar i materialar
- Instrument og apparat for måling eller kontroll av gjennomstrøyming, nivå, trykk eller andre variable tilhøve ved væsker eller gassar
- Instrument og apparat for fysiske eller kjemiske analysar
- Forbruks- og produksjonsmålarar for gassar, væsker eller elektrisitet
- Omdreingsteljarar, produksjonsteljarar, taksameter, kilometerteljarar, stegteljarar og liknande
- Oscilloskop, spektralanalysatorar og andre instrument og apparat for måling eller kontroll av elektriske mengder
- Filmopptakarar og filmframvisarar
- Flytevekter

Internettreferanser

Utenrikshandel med IKT-varer: www.ssb.no/iktuh

Utenrikshandel generelt: www.ssb.no/emner/09/05/muh/

Detaljert definisjon: www.ssb.no/emner/10/03/ikt/ict_nord/kap6.pdf.

9.3. IT-stillinger

Det er definert to kategorier IT-stillinger på bakgrunn av standarden for yrkesklassifisering og en tilsvarende dansk avgrensning. Den norske avgrensningen er imidlertid noe mer snever en den danske. Primære IT-stillinger omfatter yrker som i stor grad omfatter arbeid med IT på ulike nivå. Sekundære IT-stillinger omfatter yrker med noe mindre grad av arbeid med IT. Avgrensningen inkluderer ikke alminnelig kontorarbeid selv om det omfatter utstrakt bruk av PC og ulike typer programvare.

Utvalgte yrkeskoder fra standard for næringsklassifisering som er definert som IT-stillinger:

Primære IT-stillinger

- 1236 IT-direktører
- 2130 Systemutviklere, programmerere
- 3113 Elektronikk- og telekommunikasjonsingeniører og - teknikere
- 3120 Dataingeniører- og teknikere
- 4112 Dataregistrerere
- 7242 Service- og telemontører

Sekundære IT-stillinger

- 2143 Sivilingeniører (elkraftteknikk)
- 2144 Sivilingeniører (svakstrøm)
- 3112 Elkraftingeniører og -teknikere
- 3131 Filmfotografer og innspillingsteknikere
- 3132 Operatører av kringkastings- og telekommunikasjonsutstyr

Internettreferanse: www.ssb.no/emner/06/01/nos_c521/nos_c521.pdf

9.4. Utdanninger innen Informasjons- og datateknologi

Utdanninger innenfor fagfeltet Informasjons- og datateknologi.

- 454101 IKT-driftsfaget, VK II
- 454102 Terminalarbeiderfaget, VK II
- 454199 Informasjons- og datateknologi, uspesifisert, videregående, avsluttende utdanning
- 454999 Informasjons- og datateknologi, andre, uspesifiserte, videregående, avsluttende utdanning
- 554101 Teknisk fagskole, linje for EDB
- 554199 Informasjons- og datateknologi, uspesifisert, påbygging til videregående utdanning
- 554999 Informasjons- og datateknologi, andre, uspesifiserte, påbygging til videregående utdanning
- 654101 Informasjons- og datateknologi, lavere nivå
- 654102 Drift av datasystemer, lavere nivå 1
- 654103 Høgskolekandidat, data og multimediateknikk, toårig
- 654104 Høgskolekandidat, drift og vedlikehold av EDB-systemer, toårig
- 654105 Høgskolekandidat, industriell informasjonsteknologi, toårig
- 654106 Høgskolekandidat, informasjonsbehandling, toårig
- 654107 Høgskolekandidat, informasjonsteknologi, toårig
- 654108 Høgskolekandidat, informasjonsteknologi, treårig
- 654109 Høgskolekandidat, informatikk, toårig
- 654110 Høgskolekandidat, informatikk, treårig
- 654111 Høgskolekandidat, informatikk og matematiske metoder, treårig
- 654112 Høgskolekandidat, IT-administrasjon, treårig
- 654113 Informatikk og multimedia, lavere nivå
- 654114 Høgskoleingeniørutdanning, data, treårig
- 654115 Ingeniørutdanning, data, toårig
- 654116 Videreutdanning for ingeniører, informasjons- og datateknologi
- 654117 Diplomøkonom, informasjonsteknologi
- 654118 Videreutdanning, informatikk
- 654119 Høgskolekandidat, informatikk og matematikk, toårig
- 654120 Bachelor, informasjons- og kommunikasjonsteknologi, treårig
- 654121 Bachelor, informatikk, treårig
- 654122 Bachelor, ingeniørfag, data, treårig
- 654123 Bachelor, informatikk og administrasjon, treårig

- 654124 Bachelor, webbaserte tjenester, treårig
- 654999 Informasjons- og datateknologi, andre, uspesifiserte, lavere nivå
- 754101 Cand.real.-utdanning, informatikk
- 754102 Cand.scient.-utdanning, informatikk
- 754103 Mag.scient.-utdanning, databehandling
- 754104 Master of Philosophy, Informatics, toårig
- 754105 Master, informasjonssystemer, toårig
- 754106 Sivilingeniørutdanning, datateknikk
- 754107 Sivilingeniørutdanning, data og elektroteknikk
- 754108 Sivilingeniørutdanning, informasjonsteknologi
- 754109 Sivilingeniørutdanning, informasjons- og kommunikasjonsteknologi
- 754110 Sivilingeniørutdanning, kommunikasjonsteknologi
- 754111 Master of Science, informatikk, toårig
- 754112 Master, teknologi, informasjons- og kommunikasjonsteknologi, toårig
- 754113 Master, bioinformatikk, toårig
- 754114 Master of Science, IT Management, 1½-årig
- 754115 Master, informatikk, toårig
- 754116 Master, informatikk, femårig
- 754117 Master, teknologi, informatikk, femårig
- 754118 Master, teknologi, datateknikk, femårig
- 754119 Master, teknologi, datateknikk, toårig
- 754120 Master, teknologi, informasjons- og kommunikasjonsteknologi, femårig
- 754121 Master, informasjons- og kommunikasjonsteknologi, femårig
- 754122 Master, nettverks- og systemadministrasjon, toårig
- 754123 Master, informatikk, 1½-årig
- 754199 Informasjons- og datateknologi, uspesifisert, høyere nivå
- 754999 Informasjons- og datateknologi, andre, uspesifiserte, høyere nivå
- 854101 Dr.scient.-utdanning, informatikk
- 854102 Ph.d.-program, informasjons- og kommunikasjonsteknologi
- 854103 Ph.d.-program, informatikk
- 854199 Informasjons- og datateknologi, uspesifisert, forskerutdanning
- 854999 Informasjons- og datateknologi, andre, uspesifiserte, forskerutdanning

9.5. Infrastruktur

Definisjonene er hentet fra Post- og teletilsynet.

ADSL Asymmetric Digital Subscriber Line. Gjennom ulike xDSL-teknologier kan eksisterende kobberkabelnett utnyttes til tjenester med behov for høy overføringskapasitet, f. eks. video.

GSM Global System for Mobile Communications. Felleseuropeisk digitalt mobiltelefon-system.

ISDN Integrated Services Digital Network; digitalt nett som integrerer flere typer tjenester: tale, tekst, data og bilde. Tale og andre analoge signaler konverteres til digitale signaler i brukerutstyret. ISDN tilbys med 2x64 kbit/s kanaler og en datakanal på 16 kbit/s som ISDN 2B+D (grunntilknytning) og med 30x64 kbit/s kanaler og en datakanal på 64 kbit/s som ISDN 30B+D (utvidet tilknytning).

ISDN-pak Dataoverføringstjeneste over signaleringskanalen på ISDN

kbit/s Kilobit per sekund; tusen bit per sekund, mål for overføringskapasitet

Mbit/s Megabit per sekund, millioner bit per sekund, mål for overføringskapasitet.

MMS Multimedia Messaging Service. Tjeneste som gir muligheten til å sende og motta tekstmeldinger som også inneholder bilde, lyd og/eller videoklipp.

NMT Nordic Mobile Telephone. Det første automatiske systemet for mobiltelefoni som ble innført i Norge. Finnes i to ulike systemer: NMT 450 og NMT 900.

Originering Tjeneste for å bringe et anrop fra en abonnent til tilknytningspunkt for samtrafikk, der anropet formidles videre av den operatør som er valgt ved bruk av prefiks eller fast forvalg ved en samtale eller en dataforbindelse. Tjenesten brukes når en kunde velger å bruke en annen operatør for å gjennomføre et anrop, men hvor annen operatør ikke har eget aksessnett.

PSTN Public Switched Telephone Network, det analoge offentlige telefonnettet. Radio-aksess Tilknytning til telenett ved hjelp av radiooverføring, dvs. som alternativ til kobber- eller fiberkabel.

SMS Short Messaging Service. Tjeneste for korte tekstmeldinger som sendes til GSM-terminaler.

xDSL Digital Subscriber Line. Felles betegnelse på teknologier som gjør det mulig å øke kapasiteten i kobberaksessnettet. Se også ADSL.

Internettreferanse: www.npt.no

Tidligere utgitt på emneområdet

Rapporter

2002/10: Use of ICT in Nordic enterprises 2000/2001

2001/42: Bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi i næringslivet 2000

2001/1: Use of ICT in Nordic enterprises 1999/2000

2000/24: Bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi i næringslivet 1999

Statistiske analyser

Norsk mediebarometer 2004

IKT-barometer 2001

Norges offisielle statistikk

C737 Internett-målinga 2002

C734 Bruk av IKT i næringslivet 2001

Samfunnsspeilet

1/2002: Høy andel mobil- og nettbrukere i Norden.

SSBmagasinet

Informasjonssamfunnet: Skandinavia i teten.

Andre publikasjoner og artikler

Indicators for the Information Society in the Baltic region. København 2003.

Nordic Information Society Statistics 2002. Helsinki 2002.

The ICT sector in the Nordic countries 1995-2000. København.

The ICT sector in the Nordic countries. København 1999.

ICT investments in enterprises - Nordic guidelines. København 2004.

De sist utgitte publikasjonene i serien Statistiske analyser

Recent publications in the series Statistical Analyses

- 51 J.E. Lystad: IKT-barometer 2001. 2002. 88s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5046-3
- 52 O.F. Vaage: Til alle døgnetts tider. Tidsbruk 1971-2000. 2002. 254s. 260 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5055-2
- 53 O.F. Vaage: Norsk mediebarometer 2001. 2002. 83s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5061-7
- 54 B. Lie: Immigration and immigrants. 2002. 188s. 210 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5108-7
- 55 F. Brunvoll og H. Høie: Naturressurser og miljø 2002. 2002. 197s. 260 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5162-1
- 56 D. Ellingsen og J. Ramm: Helse- og omsorgstjenester. 2002. 121s. 210 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5167-2
- 57 O.F. Vaage: Norsk mediebarometer 2002. 2003. 86s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5344-6
- 58 F. Brunvoll og H. Høie: Natural Resources and the Environment 2002. 2003. 205s. 300 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5348-9
- 59 F. Brunvoll og H. Høie: Naturressurser og miljø 2003. 2003. 233s. 300 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6479-0
- 60 M. Raabe: Utdanning 2003 - ressurser, rekruttering og resultater. 2003. 230s. 300 kr. inkl. mva. ISBN 82-537-6503-7
- 61 F. Brunvoll og H. Høie: Natural Resources and Environment 2003. 2003. 236s. 300 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6519-3
- 62 I. Melby, O.E. Nygård, T.O. Thoresen og A. Walseth: Inntekt, skatt og overføringer 2003. 2003. 158s. 260 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6551-7
- 63 O. Vaage: Norsk mediebarometer 2003. 2003. 86s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6576-2
- 64 A. Barstad og O. Hellevik: På vei mot det gode samfunn? 2004. 153s. 260 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6621-1
- 65 F. Bruvoll og H. Høie: Naturressurser og miljø 2004. 2004. 239s. 300 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6680-7
- 66 K. Rose Tronstad: Innvandring og innvandrere 2004. 2005. 143s. 210 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6701-3
- 67 K. Rose Tronstad: Immigration and Immigrants 2004. 2005. 127s. 210 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6749-8
- 68 O. Vaage: Norsk mediebarometer 2004. 2005. 86s. 180 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6766-8
- 69 Hundre års ensomhet? Norge og Sverige 1905-2005. 2005 160s. 260 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6767-6
- 70 F. Bruvoll og S.E. Stave: Natural Resources and the Environmental 2004. 2005. 246s. 210 kr inkl. mva. ISBN 82-537-6769-2